

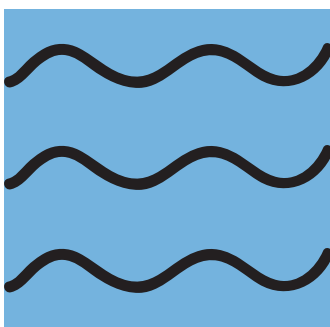
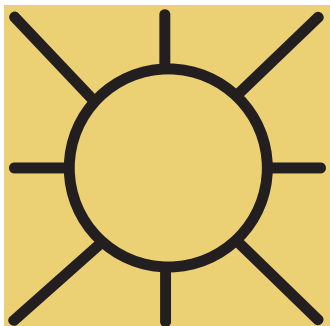
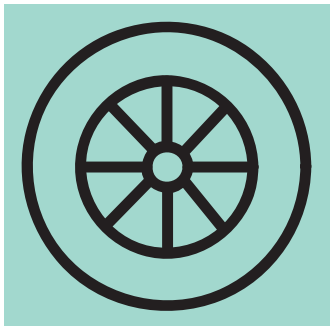

HELSINGBORG

MILJÖPROGRAM

för Helsingborgs stad

-mål och åtgärder

Titel: Miljöprogram för Helsingborgs stad -mål och åtgärder

Foto: Joakim Karlsson (s 15 och s 43), Katrin Bergmark (s 30).

Illustrationer: Siv Hellmark

Layout: Provectus idé å reklam, Helsingborg 2006

Tryckeri: Elanders Berlings AB

Hemsida: www.helsingborg.se

ISBN 91-976087-5-0

Innehållsförteckning

Förord4

Ett samlat miljöprogram för Helsingborg 5

Läsanvisning 6

Nationella miljökvalitets- och folkhälsomål, regionala och lokala miljömål 9

Arbetsprocessen 11

Genomförande och uppföljning 14

Miljöpolicy för Helsingborgs stad 15

Prioriterade områden

Medborgarsamverkan

16

Hållbart transportsystem

17

Hållbart energisystem

21

Sundare Helsingborg

25

Hållbar planering och skötsel

31

Rent vatten

37

Ordlista 44

Bilagor:

Bilaga 1. Reflektioner från arbetsgrupperna

Bilaga 2. Värderingsmodell för miljöaspekter

Bilaga 3. Beskrivning av de prioriterade miljöaspekterna

Bilaga 4. Åtgärderna fördelade på nämnder och styrelser

Bilaga 5. Deltagare i projektet

Bilaga 6. Helsingborgs mål i förhållande till regionala och nationella mål

Bilaga 7. Delaktighet i miljöprogrammets tillkomst

Förord

Miljöprogram för Helsingborgs stad antogs av kommunfullmäktige i maj 2006. Programmet är ett övergripande styrdokument inom miljöområdet och utgör en viktig del i stadens strävan mot en hållbar utveckling. Det har tagits fram i en process som präglats av en bred delaktighet. Politiker och tjänstemän från flertalet av stadens nämnder och styrelser har medverkat i framtagandet. Synpunkter och idéer har inhämtats från ungdomar, andra helsingborgare, ideella organisationer, andra myndigheter och företag.

Ansvar för att genomföra programmet vilar främst på stadens nämnder och styrelser. För att klara de högt ställda målen krävs emellertid även en aktiv medverkan inte minst från helsingborgarna själva. Förhoppningsvis kan programmet då fungera som en inspirationskälla.

Ett stort tack till alla som lämnat bidrag till programarbetet. Det är nu den verkliga utmaningen tar vid – att omsätta målen och åtgärderna i konkret handling.

Tomas Nordström
Kommunstyrelsens ordförande

Ett samlat miljöprogram för Helsingborg

Miljöprogrammet anger mål och riktlinjer för Helsingborgs miljöarbete i vid bemärkelse och innehåller även en omfattande "åtgärds katalog". Programmet utgör stadens övergripande styrdokument inom miljöområdet och anger därmed den miljömässiga inriktningen för andra kommunala planer såsom översiktsplan och olika sektorsplaner (naturvårdsplan, bullerplan o s v). Det är av vikt att miljöprogrammet samverkar med andra kommunala styrdokument av betydelse för stadens utveckling.

För att miljömålen ska kunna uppnås på lång sikt måste miljöfrågorna ingå som en naturlig del i den övergripande samhällsplaneringen. Översiktsplanen är kommunövergripande och används som stöd i stadens detaljplanering för mark och vatten samt utveckling och bevarande av bebyggelse. För att få ett samlat styrdokument inom miljöområdet ingår även av fullmäktige redan beslutade mål (från t ex stadens klimatstrategi och trafikstrategi) i miljöprogrammet.

Parallellt med miljöprogramarbetet pågår två arbeten inom trafik- och transportområdet. Trafikstrategin utvecklas vidare genom att en mera åtgärdsinriktad trafikplan tas fram. Dessutom har regeringen gett länsstyrelsen i uppdrag att, i samråd med staden, ta fram ett åtgärdsprogram för att uppfylla vissa miljö kvalitetsnormer. Anledningen är att miljö kvalitetsnormerna beträffande kvävedioxid riskerar att överskridas i vissa delar av Helsingborg. Både trafikplan och åtgärdsprogram beräknas vara färdiga under hösten 2006. Troligen kommer då kompletterande åtgärder inom trafik- och transportområdet att föreslås och att därefter införlivas i miljöprogrammet.

I ett miljöprogram finns även många ömsesidiga kopplingar till andra närliggande områden såsom näringslivs- och landbygdsutveckling, vilket måste beaktas i samband med genomförandet av olika åtgärder. För att begränsa omfånget har miljöprogrammet medvetet koncentrerats och är resultatet av den värdering och prioritering av miljöaspekter som har gjorts¹. Det sättet att arbeta innebär att miljöarbetet koncentreras till de områden där behovet, såvitt nu kan bedömas, anses vara störst. Frågor som redan åtnjuter ett starkt skydd och/eller lyfts fram i andra kommunala sammanhang får då i regel ingen hög prioritet, även om åtgärderna i sig är viktiga. Vid de omvärderingar av miljöaspekterna som regelbundet kommer att ske, kan andra områden komma att prioriteras högre.

Miljöprogrammet antas av kommunfullmäktige och utgör ett samlat miljöpolitiskt handlingsprogram. Minst en gång under varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till miljöprogrammets behov av revidering. Det bildar i tillämpliga delar underlag för budgetar och verksamhetsplaner i nämnder och styrelser. Stadens system för miljöstyrning utvecklas vidare och används som ett viktigt verktyg för att genomföra målen och åtgärderna i programmet.

Miljöprogrammet är en vidareutveckling av det lokala Agenda 21-dokumentet från 1999 samt stadens årligen reviderade miljöplaner. Det omfattar hela kommunens geografiska område. Ansvaret för att genomföra åtgärderna vilar huvudsakligen på kommunen och riktar sig främst till nämnder och förvaltningar. Framgången med miljöprogrammet beror dock i hög grad på helsingborgarnas aktiva medverkan, som invånare, konsumenter och som yrkesmänniskor inom industri, handel, småföretagande, skolvärlden och annan offentlig verksamhet.

¹ Mer om miljöaspekterna och prioriteringen av dem finns i bilaga 2, Värderingsmodell för miljöaspekter och bilaga 3, Beskrivning av de prioriterade miljöaspekterna.

Fokus har numera till stor del flyttats från de stora industrierna och punktutsläppen till den miljöpåverkan som kommer från vårt dagliga liv. Miljöfrågorna har därmed blivit varje invånares ansvar och möjlighet. Kommunen kan och måste dock på olika sätt ge goda förutsättningar för miljöanpassade levnadsvanor, t ex genom att erbjuda attraktiva möjligheter att välja bästa transportsätt och tillhandahålla bra system för avfallshantering. Kommunen har också stora möjligheter och ett stort ansvar för att sprida kunskap om miljöfrågorna och att informera om hur var och en kan göra en bra insats. Miljöprogrammet innehåller exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra och ska ses som en inspirationskälla och en vägledning även för näringsliv, organisationer och den enskilde helsingborgaren. Programmet ger också uttryck för stadens förväntningar på övriga aktörer.

Läsanvisning

Koncentrerat program

Vi har valt att lägga flera, i och för sig viktiga, delar av miljöprogrammet som bilagor. Syftet är att underlätta läsningen genom att göra miljöprogrammet så koncentrerat som möjligt. Det som är av störst intresse för flertalet läsare, de lokala målen och åtgärderna, finns i själva programmet. För de läsare som vill fördjupa sig i olika delar finns hänvisningar till bilagorna i programtexten.

Miljöprogrammet börjar med en inledande text som beskriver bakgrund och syfte med programmet. Därefter kommer en beskrivning av de nationella miljökvalitets- och folkhälsomålen, samt länsstyrelsens och kommunernas roller i miljömålsarbetet. Nästa del, arbetsprocessen, beskriver mer konkret hur Helsingborgs miljöprogram tagits fram och därefter kommer beskrivningar av hur genomförande och uppföljning av program är tänkt att fungera.

Prioriterade områden

Det egentliga miljöprogrammet börjar med en reviderad miljöpolicy. Därefter kommer huvuddelen av programmet, som delats in i de fem prioriterade sakområdena Hållbart transportsystem, Hållbart energisystem, Sundare Helsingborg, Hållbar planering och skötsel samt Rent vatten. Ytterligare ett prioriterat område utgörs av Medborgarsamverkan.

Under varje prioriterat område finns en kortfattad bakgrundsbeskrivning och de miljöaspekter som bedömts som mest angelägna att fokusera på (mer om hur miljöaspekterna valts ut och prioriterats finns under Arbetsprocessen, s 9, samt i bilaga 2, Värderingsmodell för miljöaspekter och bilaga 3, Beskrivning av de prioriterade miljöaspekterna).

Indelningen i prioriterade områden

Att hantera mål och åtgärder i prioriterade områden innebär att vi stuvat om och delat upp de nationella miljö-kvalitetsmålen. Anledningen till att vi valt denna indelning är att målen många gånger flyter in i och överlappar varandra. Miljö-kvalitetsmålen påverkas ofta av åtgärder inom flera sektorer och då blir samordning och samarbete en förutsättning för att målen ska uppnås.

Det nationella miljö-kvalitetsmålet God bebyggd miljö kan tas som exempel. Målet behandlar åtskilliga områden; trafik- och energifrågor, men också buller och inomhusmiljö, grönstruktur, avfallsfrågor och kulturmiljö. Genom att bilda särskilda insatsområden samlas mål och åtgärder där just den frågan inom God bebyggd miljö hanteras. På motsvarande sätt har de övriga miljö-kvalitets-målen behandlats.

Övergripande mål och delmål

Avsnittet inleds med de nationella miljö kvalitetsmål och folkhälsoområden som huvudsakligen hör till området. Därefter följer de övergripande målen, med en kort "motivtext" som förklarar varför målet är betydelsefullt.

I de flesta fall har delmålen anpassats utifrån de skånska målen, men vid några tillfällen har utgångspunkten istället varit de förändrade nationella delmål som antogs av riksdagen i november 2005². I de fall det inte finns någon motsvarighet bland de nationella eller regionala delmålen anges detta med Särskilt delmål för Helsingborg. Likaså framgår i löpande text om delmålen är antagna i klimatstrategi, trafikstrategi respektive översiktsplan. I så stor utsträckning som möjligt är delmålen tidsatta och mätbara.

Åtgärder med tidplan och ansvar

Alla åtgärder anges med tidplan och ansvar. I flertalet fall finns mer än en aktör under ansvar. Huvudansvaret för åtgärden åligger alltid den först nämnda (fet stil), medan övriga aktörer i varierande grad förutsätts delta i arbetet. Under ett fåtal åtgärder delas huvudansvaret på två aktörer (bägge med fet stil) och de förutsätts då ha ett lika stort ansvar för att åtgärden genomförs. Ibland kanske vissa åtgärder uppfattas som ren vardagsverksamhet. Anledningen till att de finns med kan vara att de är av särskild vikt för att ett specifikt mål ska uppnås.

För att på ett enkelt sätt förklara varför åtgärderna föreslås, beskrivs mycket kortfattat den förväntade miljöeffekten med ord vid varje åtgärd. Detta ska inte uppfattas som en komplett lista på vad som händer i miljön om åtgärden genomförs, utan närmast som exempel.

Åtgärderna har inte prioriterats sinsemellan. Det är möjligt för nämnder och styrelser att byta ut åtgärderna mot andra likvärdiga som inte förtecknats i programmet. För att underlätta överblicken över vilka åtgärder respektive nämnd/styrelse har huvudansvaret för, finns en sammanställning i bilaga 4, Åtgärderna fördelade på nämnder och styrelser.

Förkortningar för åtgärdsansvar

BIN= Bildningsnämnden	KN= Kulturnämnden	NSR= Nordvästra Skånes Renhållnings AB
BN= Byggnadsnämnden	KSF= Kommunstyrelsens förvaltning	RN= Räddningsnämnden
FTI= Förpacknings- och tidningsinsamlingen	LRF= Lantbrukarnas riksförbund	TN= Tekniska nämnden
HHAB= Helsingborgs Hamn	LST= Länsstyrelsen i Skåne	VON= Vård- och omsorgsnämnden
HHEM= AB Helsingborgshem	MN= Miljönämnden	ÖKAB= Öresundskraft AB
KFA= Kärnfastigheter	MU= Medborgarutskott	

Kopplingar till miljömål med siffror och symboler

Siffran eller siffrorna inom parentes efter varje åtgärd visar till vilket/vilka lokala miljömål åtgärden hör. De symboler som återfinns vid vissa åtgärder anger att den även ingår i klimatstrategin (*), i översiktsplanen (#) eller som en kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet (α). Symbolförklaringarna återkommer under respektive åtgärdstabell.

Indelning i kategorier

Åtgärderna är indelade i kategorier. Planer, utredningar och liknande är en kategori, Information/attitydförändringar en annan och den sista består av Övriga åtgärder. Anledningen är att åtgärderna är så olika till sin karaktär att man inte kan väga dem mot varandra med samma måttstock. Vissa åtgärder får en direkt effekt på miljö tillståndet medan andra har en indirekt effekt. Enbart åtgärder med direkt miljöpåverkan (dvs Övriga åtgärder) har värderats med avseende på miljövinster och kostnader. Detta ska emellertid inte tolkas som att dessa åtgärder är viktigare för miljön än de övriga.

² Relationen mellan de nationella och regionala samt de lokala miljömålen framgår av bilaga 6, Helsingborgs mål i förhållande till nationella och regionala mål.

Många gånger är det istället tvärtom. Åtgärder med indirekt effekt på miljön kan innebära en avsevärt högre miljövinst, även om det inte syns med en gång. Exempel på detta är upprättande av planer och program som är viktiga styrmedel inom den offentliga sektorn. Sådana styrmedel kan i det framtida miljöarbetet komma att få en mycket stor betydelse. Det är ofta här som grunderna till många åtgärder utreds, fastläggs och förankras.

Inte heller har något försök gjorts att värdera informationsinsatser eller arbete med attitydförändringar. Att förändra människors attityder och beteende är ett tidskrävande arbete och det är svårt att ens försöka gissa hur stort genomslag en sådan satsning kommer att få. Ett brett engagemang och en aktiv medverkan hos många helsingborgare är trots allt en viktig förutsättning för ett framgångsrikt miljöarbete. Kommunen har också stora möjligheter och ett stort ansvar för att sprida kunskap om miljöfrågorna.

Värdering av åtgärder

Med hjälp av symboler i fyra klasser har vi trots allt försökt visa vilken miljövinst respektive ekonomisk kostnad åtgärderna förväntas få. Resultatet är en ytterst grov redovisning och symbolerna ger enbart en viss överblick. Den ekonomiska kostnaden är också mycket svår att bedöma, trots att intervallen mellan klasserna är så pass grova som de är. Ett fåtal åtgärder kan helt eller delvis finansieras av andra aktörer än kommunen och i några fall innebär åtgärden en årlig kostnad. Detta framgår av redovisningen. Vad som emellertid inte framgår av redovisningen är de åtgärder som på kortare eller längre sikt blir ekonomiskt fördelaktiga (se vidare i Faktarutan Att sätta kronor på miljön).

Miljövinsten har delats in i följande klasser	Den ekonomiska kostnaden har delats in i följande klasser
 Måttlig miljövinst	 Upp till 100 000 kr
 Ganska stor miljövinst	 100 000 - 1miljon kr
 Stor miljövinst	 1 - 10 miljon kr
 Mycket stor miljövinst	 Mer än 10 miljoner kr
	 Åtgärden ingår i nämndens/styrelsens befintliga ramar
	 Åtgärden innebär en årlig kostnad

Exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra

Den sista delen inom varje prioriterat område består av exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra för att de gemensamma målen ska nås.

Bilagor

Den första bilagan beskriver de värdegrunder och visioner som arbetsgrupperna definierade för sitt respektive ansvarsområde när arbetet med miljöprogrammet startade. Bilaga 2 beskriver den modell som har använts för att värdera och prioritera miljöaspekterna och bilaga 3 beskriver de aspekter som har valts ut som prioriterade. Bilaga 4 är en uppdelning av åtgärderna på de nämnder och styrelser som ansvarar för dem och bilaga 5 är en förteckning över de som deltagit i projektet. Bilaga 6 redogör för hur Helsingborgs lokala mål förhåller sig till de nationella och regionala målen och i bilaga 7 finns slutligen en beskrivning över hur andra aktörer har varit delaktiga i framtagandet av programmet.

Att sätta kronor på miljön

Kostnadseffektivitet är ett begrepp där man försöker sätta kostnaden för att genomföra en viss åtgärd i relation till den effekt som åtgärden förväntas få. För effekter som kan värderas i pengar är den förhållandevis enkel att beräkna. Om effekten däremot innebär att miljön förbättras eller att miljöskador förhindras blir det genast svårare. Sådana tillgångar värderas inte på någon marknad och är därför svåra att sätta ett pris på. Vem äger luften eller ozonskiktet? Vad är priset på den biologiska mångfalden? I ena vågskålen finns kostnaden för att genomföra en åtgärd men i den andra måste vi lägga de ofta svåruppskattade kostnader som exempelvis är förenade med att återställa skadade miljöer.

Det är fortfarande ganska vanligt att miljöinvesteringar ses som enbart dyra och olönsamma. Detta är en sanning med modifikation. Framför allt kan en klok planering och att "göra rätt" från början innebära att kostsamma

miljöproblem/saneringar undviks i framtiden. Det kan också finnas potentiella synergieffekter. För företagen innebär en bättre miljöteknik ökade förutsättningar för tillväxt OCH mindre utsläpp i produktionen. Mindre trafik innebär renare luft med mindre antal sjukhusinläggningar och dödsfall i sjukdomar som orsakas av luftföroreningar OCH minskade kostnader för samhället. Inom bostadspolitik kan tätare bebyggelse ge bättre bostadsförsörjning OCH mindre utsläpp genom färre resor. En högre energieffektivitet kan ge billigare bostäder OCH mindre energiåtgång och därmed mindre utsläpp.

Energieffektivisering är också exempel på en miljöåtgärd som trots en hög initialkostnad förhållandevis snabbt innebär en ekonomisk besparing. Andra åtgärder har ännu snabbare "återbetalningstid". Ett exempel är sparsamt körsätt, där de flesta på några få lektioner minskar sin bränsleförbrukning med 10 procent genom att lära sig att köra mer ekonomiskt.

Nationella miljö kvalitets- och folkhälsomål, regionala och lokala miljömål

Nationella miljö kvalitetsmål och sektorsvisa delmål

Sveriges riksdag beslutade 1999 att anta femton nationella miljö kvalitetsmål. Målen beskriver det tillstånd som måste råda i den yttre miljön för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. Målen ska uppnås inom en generation. En rad sektorsansvariga myndigheter fick i uppdrag att ta fram delmål med åtgärdsstrategier för hur målen ska nås. I november 2001 antogs även dessa av riksdagen. I november 2005 antogs ett sextonde miljö kvalitetsmål, Ett rikt växt- och djurliv.

Begränsad klimatpåverkan	Skyddande ozonskikt	Grundvatten av god kvalitet	Ett rikt odlingslandskap
Frisk luft	Säker strålmiljö	Hav i balans	Storslagen fjällmiljö
Bara naturlig försurning	Ingen övergödning	Myllrande våtmarker	God bebyggd miljö
Giftfri miljö	Levande sjöar och vattendrag	Levande skogar	Ett rikt växt- och djurliv

Nationella folkhälsoområden

I april 2003 antog riksdagen elva målområden som den svenska folkhälsopolitiken ska utgå ifrån. Målområdena fokuserar på de faktorer i samhället som påverkar folkhälsan; livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor. Ett av målområdena, Sunda och säkra miljöer och produkter, omfattar till stor del samma områden som miljö kvalitetsmålen, sett ur ett folkhälsoperspektiv. Målområdet består av fyra delområden; Sund yttre miljö/luftkvalitet, Sunda produkter, Sund inomhus- och närmiljö samt Säkra miljöer och produkter. Helsingborgs miljöprogram omfattar nämnda folkhälsopolitiska mål.

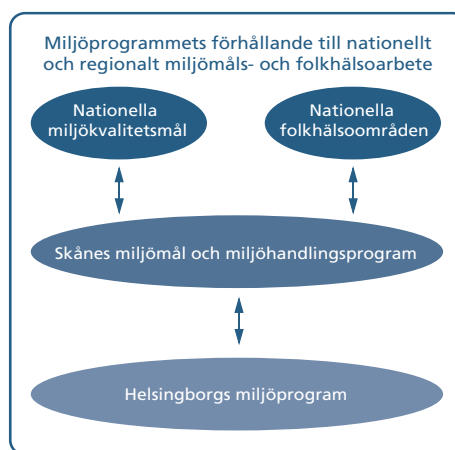
Regionala miljömål

Länsstyrelsens ansvar är att, i samverkan med andra aktörer, anpassa och konkretisera miljökvalitetsmålen med utgångspunkt från regionens miljö tillstånd. De skånska miljömålen togs fram genom en omfattande process och i dialog med grupper från många samhälls-sektorer och intressenter. I november 2003 antog länsstyrelsen Skånes miljömål och miljöhandlingsprogram.

Lokala miljömål

Kommunerna har det övergripande ansvaret för en lokal anpassning av målen. Kommuner har flera betydelsefulla uppgifter i miljöarbetet, dels genom myndighetsarbetet och dels genom ansvaret för samhällsplaneringen. Dessutom finns många områden i den egna verksamheten där miljödimensionen har betydelse. Några exempel är vattenförsörjning, avfallshantering, drift och underhåll av vägar, anläggningar och fastigheter och skötsel av grönområden och parker. Även inom utbildning och barn- och äldreomsorg har miljöfrågorna en naturlig plats. Kommuner är också stora upphandlare av varor och tjänster och kan genom ett aktivt miljö tänkande stimulera utvecklingen på ett positivt sätt.

I Helsingborg har miljönämnden mandat att samordna stadens miljöarbete. Nämnden antog i oktober 2003 en projektplan för att ta fram ett miljöprogram med lokala miljömål. Syftet med projektet är att ge en så heltäckande bild av miljösituationen i kommunen som möjligt och att lyfta fram de viktigaste miljöfrågorna. Mål och åtgärder ska fastställas för prioriterade områden och programmet ska medverka till att sprida kunskap. Som utgångspunkt för miljöprogrammet fungerar de nationella³ och regionala miljömålen samt folkhälsoinstitutets målområde Sunda och säkra miljöer och produkter. Särskild vikt har också lagts vid folkhälsomålet Delaktighet och inflytande i samhället.

Ramdirektivet för vatten

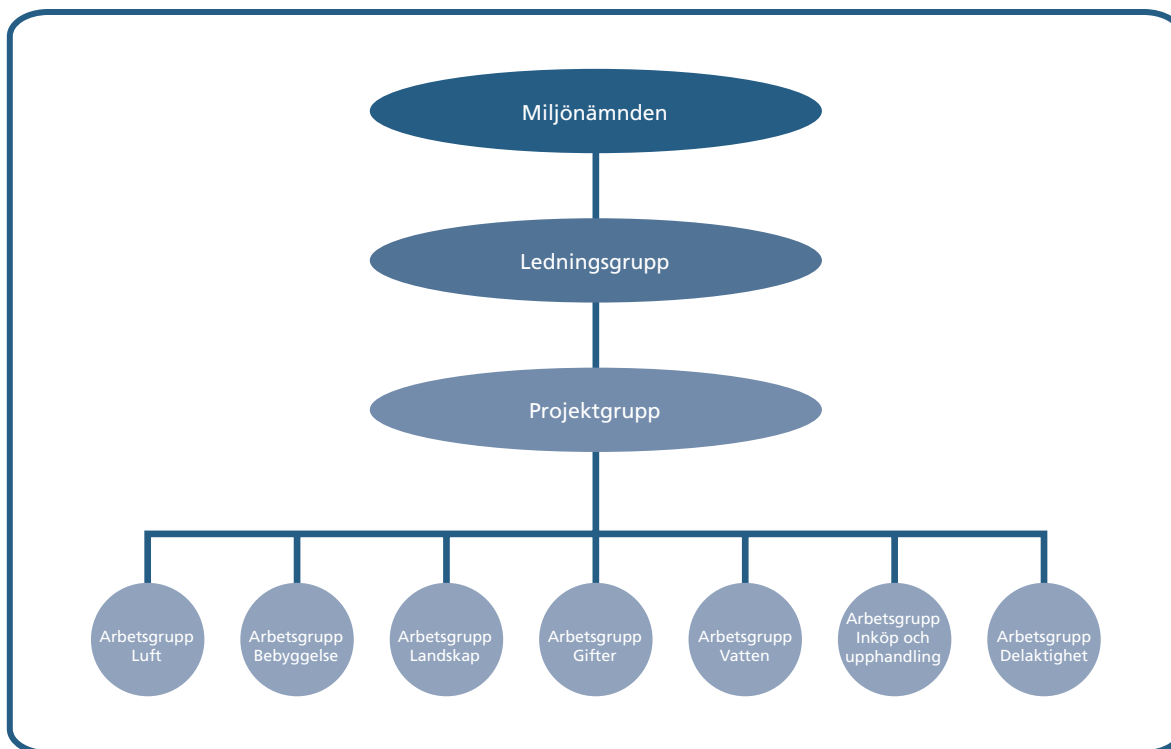
Det är sannolikt att ett flertal av de nationella, regionala och lokala miljömålen kommer att behöva omarbetas före 2010 till följd av genomförandet av Ramdirektivet för vatten. Ramdirektivet för vatten som anger EU:s mål inom vattenområdet innebär att en god vattenstatus ska ha uppnåtts i alla vattenförekomster år 2015. För att en god status ska kunna uppnås kommer vattenmyndigheterna att fastställa åtgärdsprogram senast år 2009. Grunden i ramdirektivet är att vattenförvaltningen ska utgå från avrinningsområdenas gränser och inte efter administrativa gränser. För att åstadkomma detta har fem vattenmyndigheter som ansvarar för varsitt vattendistrikt bildats i Sverige. För Helsingborgs del innebär detta att de delar som hör till Vegeån hör till Västerhavets vattendistrikt och de delar som hör till Råån hör till distriktet för södra Östersjön.

Till följd av detta kan det vara angeläget att Miljönämnden, i samråd med övriga berörda nämnder/styrelser, ges mandat att ta fram förslag till sådana förändringar som kan krävas i Helsingborgs miljöprogram till följd av implementeringen av ramdirektivet.

³ Det nationella miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö berör inte Skåne och omfattas ej.

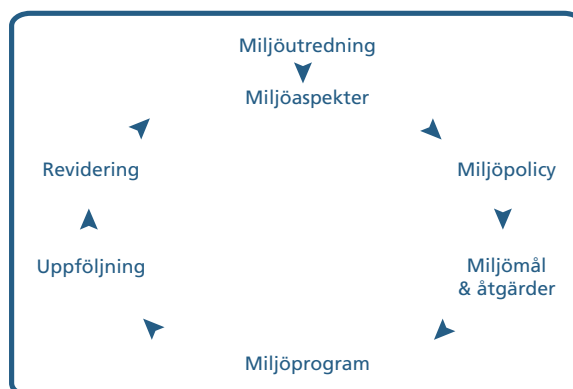
Arbetsprocessen

Ett antal arbetsgrupper med ett femtiotal representanter för stadens förvaltningar och bolag har tagit fram huvuddelen av miljöprogrammet. Arbetet har letts av en projektgrupp (projektledning och delprojektledare) och regelbundet stämts av med en ledningsgrupp. De olika grupperna framgår av följande organisationskiss. Förutom de personer som deltagit i grupperna⁴ har åtskilliga andra på förvaltningar och bolag fungerat som resurspersoner och på olika sätt varit behjälpliga i arbetet.

För att säkerställa att arbetet med att ta fram miljöprogrammet genomfördes på ett strukturerat sätt har principerna för miljöstyrning tillämpats. Genom att systematiskt arbeta igenom ett miljöledningssystemets olika steg (figur) säkerställs att rätt områden prioriteras och att arbetet blir resurseffektivt.

I det inledande steget gjordes en omfattande tillståndsbeskrivning av Helsingborgs lokala miljö-situation. Underlaget har framför allt utgjorts av befintliga utredningar och planer och redan antagna mål och strategier inom miljöområdet. Därutöver har en del nytt material tillkommit som tagits fram under processen. Miljöutredningen har publicerats i en tidigare rapport⁵. Med utredningen som grund har Helsingborgs miljöaspekter listats (350 stycken). En modell har använts för att värdera och prioritera dessa aspekter sinsemellan⁶.

⁴ I bilaga 5, Deltagare i projektet, framgår vilka personer som deltagit i de olika grupperna.

⁵ Miljöutredning, underlagsrapport till Helsingborgs miljöprogram. Ett samarbete mellan stadens förvaltningar och bolag. ISBN 91-975025-8-8.

⁶ Bilaga 2, Värderingsmodell för miljöaspekter.

De aspekter som fått lägre prioritet kan också vara viktiga, men fokus har inte lagts på dem i denna omgång av miljöprogrammet. Det är däremot möjligt att någon av dessa vid en kommande revidering omvärderas och får en högre prioritet. Många av de åtgärder som föreslås i programmet innebär även positiva effekter för lägre prioriterade aspekter. Värderingen resulterade i en förteckning med 33 prioriterade miljöaspekter⁷. För dessa aspekter har mål och åtgärder formulerats och det är här stadens miljöinsatser ska fokuseras de närmaste åren. En reviderad miljöpolicy har också tagits fram med utgångspunkt i de prioriterade aspekterna.

Förutom de prioriterade miljöaspekterna har regionala mål samt åtgärder länsstyrelsen angett för kommunerna i Skånes miljömål och miljöhandlingsprogram beaktats vid framtagandet av miljöprogrammet. De flesta regionala mål har anpassats till lokala förhållanden (i några fall har utgångspunkten istället varit de förändrade nationella delmål som antogs av riksdagen i november 2005) medan andra bedömts som ej relevanta eller prioriterade för Helsingborg⁸.

De prioriterade miljöaspekterna har sorterats in i fem prioriterade sakområden; Hållbart transportsystem, Hållbart energisystem, Sundare Helsingborg, Hållbar planering och skötsel samt Rent vatten. Ytterligare ett prioriterat område utgörs av Medborgarsamverkan. På nästa sida visas hur de nationella miljö kvalitetsmålen och folkhälsoområdena hänger samman med de prioriterade områdena.

För att i ett tidigt skede få in synpunkter och idéer från berörda aktörer utanför den kommunala förvaltningen, har ett antal möten och aktiviteter arrangerats under hösten, vintern och våren 2004/2005. Öppna möten med olika teman har hållits med allmänheten. Arbetsgrupperna har vidare deltagit på områdesarrangemang och miljömålsutställningar med förslagslåda har funnits på Stadsbiblioteket o s v. Pedagoger från Fredriksdal museer och trädgårdar samt Miljöverkstaden, har tagit vara på åsikter och tankar från skol- och gymnasieungdomar. Två möten har hållits med företrädare från transportnäringen. Ett djupare samarbete har etablerats med LRF (Lantbrukarnas riksförbund) vars lokala kommungrupp har kommenterat framtagna förslag. En fylligare beskrivning av dessa aktiviteter finns i bilaga 7, Delaktighet i miljöprogrammets tillkomst.

⁷ Bilaga 3, Beskrivning av de prioriterade miljöaspekterna.

⁸ Bilaga 6, Helsingborgs mål i förhållande till regionala och nationella mål.

Hösten 2005 skickades en första remissomgång av miljöprogrammet till arbetsgrupperna samt till Länsstyrelsen i Skåne. Under november 2005- januari 2006 skedde en bredare remissomgång av det omarbetade förslaget till mer än 100 instanser (kommunala nämnder och styrelser, politiska partier, intresseorganisationer, grannkommuner, statliga verk och myndigheter m fl). Vid flera tillfällen på Stadsbiblioteket samt under hela remisstiden via stadens hemsida har det också funnits möjlighet att lämna synpunkter på programförslaget. Utifrån remissvaren har förslaget därefter omformats till detta program som antogs av kommunfullmäktige den 31 maj 2006.

Miljöprogrammets prioriterade områden	Nationella miljökvalitetsmål och folkhälsoområden
Medborgarsamverkan	Samtliga mål men framför allt Delaktighet och inflytande i samhället
Hållbart transportsystem	Begränsad klimatpåverkan Frisk luft Bara naturlig försurning God bebyggd miljö Sund yttre miljö/luftkvalitet Säkra miljöer
Hållbart energisystem	Begränsad klimatpåverkan God bebyggd miljö
Sundare Helsingborg	Giftfri miljö Skyddande ozonskikt Säker strålmiljö God bebyggd miljö Sunda produkter Sund inomhus- och närmiljö
Hållbar planering och skötsel	Bara naturlig försurning Levande sjöar och vattendrag Grundvatten av god kvalitet Hav i balans Levande skogar Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö Ett rikt växt- och djurliv
Rent vatten	Giftfri miljö Ingen övergödning Levande sjöar och vattendrag Grundvatten av god kvalitet Hav i balans Myllrande våtmarker Ett rikt odlingslandskap

Genomförande och uppföljning

De nämnder och styrelser som berörs av miljöprogrammet bör i planerings- och budgetprocesser redovisa de miljöåtgärder och åtaganden som planeras. Eftersom det många gånger krävs att övriga aktörer i samhället anpassar sitt agerande för att miljömålen ska kunna nås, gäller det att skapa en förståelse för miljömålsarbetet även hos dessa. Ett konkret tillvägagångssätt är att tillsammans med boende utforma områdesbaserade miljösmål för de olika bostadsområdena. Detta kan ske med hjälp av de olika medborgarutskotten. En annan möjlighet att nå många medborgare är att använda sig av stadens Miljöbibliotek. För att nå barn och ungdomar kan miljöpedagogik på Miljöverkstaden samt Fredriksdal museer och trädgårdar användas, miljöinriktade frukostmöten kan hållas med företagare osv.

Beträffande uppföljningen av miljöprogrammet har miljönämnden det sammanhållande ansvaret för inrapportering och redovisning. De nämnder och styrelser som berörs av miljöprogrammet redovisar de indikatorer/nyckeltal som hör till åtgärder inom deras ansvarsområde. Indikatorerna/nyckeltalen ska samverka med det regionala och nationella uppföljningssystemet.

Arbetet med miljöprogrammet ska årligen rapporteras till kommunfullmäktige. Uppföljningen bör också redovisas så att så många målgrupper som möjligt nås. Förutom i mer traditionellt tryckta rapporter finns möjligheten att redovisa nyckeltal och genomförda åtgärder på en kontinuerligt uppdaterad webbplats.

Mindre justeringar av programmets mål och åtgärder görs vid behov. Minst en gång under varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till det totala miljöprogrammets aktualitet och behov av revidering.

Målkonflikter

Samhällsutveckling innehåller många gånger större eller mindre målkonflikter. Miljösmål och genomförandet av åtgärder som ska ge effekter för miljön är inga undantag. Skydd av kulturhistoriska värden respektive värnande av biologisk mångfald i rinnande vatten och kustområden är en typ av målkonflikt som ofta uppstår. Som ett exempel kan nämnas de gamla kvarndämmen som kan finnas i vattendrag. Även om dämnena utgör hinder för vandringsfisk har de genom det kulturhistoriska värdet ett mycket starkt skydd. En annan kulturbetingad biotop som idag har ett starkt skydd är fördjupade och uträtade vattendrag i form av diken. För att återställa dessa diken till ett mer naturligt vattendrag krävs dispens från biotopskyddet.

Det är en utmaning att på ett öppet och framgångsrikt sätt hantera konflikter av angivet slag. Här kan miljöbalken, som i princip gäller alla verksamheter och åtgärder som kan ha betydelse för hälsan och miljön, ge vägledning. I balkens inledningsparagraf sägs bl a följande: Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling,

som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Vidare sägs att miljöbalken skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas
3. den biologiska mångfalden bevaras
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Det tvärssektoriella samarbete som varit en av hörnstenarna i arbetet med att ta fram Helsingborgs miljöprogram tror vi är ett bra sätt att även fortsättningsvis hantera de eventuella avvägningar som måste göras.

Miljöpolicy för Helsingborgs stad

Helsingborgs stad strävar mot ett långsiktigt hållbart samhälle ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Vi vill skapa en god livskvalitet för alla som bor, verkar och besöker vår kommun samt för kommande generationer.

Vi är en ekokommun och ska fungera som pådrivare och gott exempel i arbetet för hållbar utveckling. Vårt miljöarbete och verksamheternas miljöpåverkan redovisas regelbundet. Att uppfylla de lagar och förordningar som berör kommunens verksamhet är en självklarhet.

Arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling innebär att vi:

- sprider kunskap, skapar insikt och förmedlar framtidstro om miljöfrågor och hållbar utveckling till kommuninvånare, medarbetare, förenings- och näringsliv
- arbetar aktivt för att minska användningen av naturresurser och förebygga föroreningar
- medverkar till att bevara och öka den biologiska mångfalden
- verkar för miljöanpassad planering, byggande och förvaltning
- tar till vara och utvecklar kulturmiljön

För kommunens interna arbete innebär det att

- varje anställd förstår miljökonsekvenserna av sitt handlande och tar ansvar för den miljöpåverkan som uppstår i det egna arbetet
- vi arbetar aktivt för att förbättra och utveckla miljöarbetet i alla verksamheter
- vi väger in miljöhänsyn vid våra resor och transporter
- vi minskar energianvändningen och ökar andelen förnybar energi i kommunens verksamheter
- vi ställer miljökrav vid upphandling av varor och tjänster

En viktig förutsättning för ett framgångsrikt miljöarbete och för att uppnå en ekologiskt hållbar utveckling är ett brett engagemang hos många. Helsingborgs stad inbjuder därför medborgare, företag och övriga aktörer i samhället att ansluta sig till denna policy och efter bästa förmåga arbeta enligt denna med de modifieringar som kan behövas i de enskilda fallen.

Medborgarsamverkan

Bakgrund

Dagens miljöfokus har till stor del flyttats från industriernas punktutsläpp till den miljöpåverkan som kommer från vårt dagliga liv. Miljöfrågorna har därmed blivit varje invånares ansvar och möjlighet. Grunden för att få en förståelse för miljöarbetets betydelse är kunskap. Det ligger i allas ansvar att bedriva ett informationsarbete. Redan nu arbetar både Fredriksdal och Miljöverkstaden med skolor och ungdomar kring miljöfrågor. Stadsbiblioteket har en speciell miljöavdelning och miljökontoret har frukostmöten med företagare i Helsingborg vilket också bidrar till ökade kunskaper.

I samband med medborgarutskottens utåtriktade verksamhet finns möjligheter att både informera och väcka de boendes intresse kring miljöfrågor. I de lokala utvecklingsprogram som görs för varje närområde, kan stadens miljöprogram brytas ner till områdesrelaterade miljömål och åtgärder som de boende själva får vara med om att ta fram. Medborgarutskotten och deras områdesberedningar med tjänstemän från åtta förvaltningar är givna verktyg i arbetet att sprida både förståelse och kunskap om miljömålen.

Framgången med Helsingborgs miljöprogram kommer i hög grad att bero på helsingborgarnas aktiva medverkan, både som invånare och konsument och som yrkesmänniskor inom industri, handel, småföretagande, skola och vård samt annan offentlig verksamhet. Förutom åtgärderna nedan, där ansvaret huvudsakligen åligger kommunen, finns under varje prioriterat område också exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra för att miljöprogrammets mål ska kunna nås.

Mål

Nationella mål

Beroende på vilken aktivitet som planeras kan samtliga nationella miljökvalitetsmål i högre eller mindre grad omfattas, men framför allt är det folkhälsoområdet Delaktighet och inflytande i samhället som genomsyrar detta prioriterade område.

Lokala mål

Delaktigheten är stor

1. Boende, förenings- och näringsliv i respektive närområde deltar aktivt för att förbättra miljön.

Särskilt mål för Helsingborg.

Åtgärder

Planer, utredningar och liknande

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
1. Kommunikationsplan tas fram	2006	2006	KSF, nämnder med åtgärder	Beskriver hur miljöfrågorna kan integreras och skapa en bredare förståelse hos övriga aktörer.

Information/attitydförändringar

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
2. Områdesrelaterade miljömål utvecklas för stadens närområden som en del av lokala utvecklingsprogram.	2006	Fortlöpande	MU, MN, KN, boende och övriga aktörer i närområdet.	Ökar allmänhetens delaktighet och engagemang. Tydlig koppling till närområdet.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
3. Information till medborgarna	Pågår	Fortlöpande	Resp nämnd mha KSF, KN, BIN m fl.	Ökar kunskap, delaktighet och engagemang.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
4. Informationstillfällen och seminarier till beslutsfattare.	2006	Fortlöpande	Respektive nämnd.	Ökar kunskap och förståelse för miljöhänsyn.

Hållbart transportsystem

Bakgrund

Helsingborgs läge i en tätbefolkad region och med färjetrafik till Danmark, gör staden till en särskilt trafikintensiv stad. Trafiken tar stor plats och kräver stora anläggningar som påverkar stads- och landskapsbilden. Den svarar därutöver för den största delen av buller- och luftföroreningsproblemen och bidrar till åtskilliga olycksfall. Samtidigt är trafik nödvändig för att ett modernt samhälle ska fungera effektivt med utbyte av varor och tjänster och för att underlätta behovet av sociala kontakter. Detta ställer stora krav på planering av trafiksystemet i själva staden, men också för förbindelserna till och från staden.

Cykel-, gång- och kollektivtrafik måste utvecklas och göras till mer attraktiva alternativ till bilen för att bättre möta de transportbehov som finns. För varutransporter tillkommer möjligheten av att styra över till mindre miljöbelastande transportslag och bränslen. Stadens satsning på biogas (som bl a utvecklas inom ramen för Klimp), har resulterat i att stadsbussarna på sikt helt kommer att drivas av detta bränsle. Biogas påverkar inte växthuseffekten och de 61 gasbussarna släpper också ut betydligt mindre av andra luftföroreningar. Det är även möjligt för privatbilar att tanka biogas, bl a vid Filborna återvinningsanläggning.

En trafikplan och ett åtgärdsprogram för att upprätthålla vissa miljö kvalitetsnormer beräknas vara färdiga hösten 2006. Troligen kommer kompletterande åtgärder inom trafik- och transportområdet att föreslås och införlivas i miljöprogrammet (se även Ett samlat miljöprogram för Helsingborg).

Prioriterade aspekter

- personbilstrafik
- kollektivtrafik
- tung trafik
- fartygstrafik
- gång- och cykeltrafik

Övergripande mål och delmål

Nationella mål

De nationella miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning och God bebyggd miljö samt folkhälsoområdena Sund yttre miljö/luftkvalitet och Säkra miljöer är särskilt betydelsefulla inom detta område.

Lokala mål

Utsläppen av luftföroreningar minskar

Luften känns ofta ren när vi andas. Trots det är luftkvaliteten i Helsingborgs tätort tidvis mycket dålig och vissa gator i centrum är särskilt utsatta. Mer än något annat är det transporter som smutsar ner. Transporter är den enskilt största källan till utsläpp av koldioxid som är den gas som mest bidrar till växthuseffekten. Förutom transporter belastar energiproduktion och industrier luftkvaliteten. Men till skillnad mot transporter som hela tiden ökar sina utsläpp, har dessa två sektorer kraftigt minskat sina.

1. Koldioxid från vägtrafik

År 2010 skall utsläpp av koldioxid från vägtrafiken ha stabiliserats på 1990 års nivå.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens klimatstrategi.

2. Kommunala miljöbilar

År 2010 skall antalet körda mil med förnybara bränslen utgöra 50 procent av den totala körsträckan inom kommunala verksamheter.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens klimatstrategi.

3. Halter av kvävedioxid

År 2010 skall halterna 60 mikrogram/m³ som timmedelvärde och 20 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för kvävedioxid i huvudsak underskridas. Timmedelvärdet får överskridas högst 175 timmar/år.

4. Minskade kväveutsläpp

År 2010 skall utsläppen av kväveoxider till luft ha minskat till 2 200 ton.

5. Halter av marknära ozon

År 2010 skall halten marknära ozon inte överskrida 120 mikrogram/m³ som åtta timmars medelvärde.

Andelen personer som åker kollektivt, cyklar eller går ökar

Resor med cykel och kollektivtrafik drar mindre energi, tar mindre utrymme och ger mindre buller och andra föroreningar än andra färdmedel. Staden har goda förutsättningar för effektiv kollektivtrafik. Staden kan framför allt påverka förutsättningarna för de olika transportslagen genom bland annat trafikplanering och trafikföreskrifter samt genom nybyggnation i lämpliga lägen.

6. Bilens andel av korta resor

År 2010 skall bilens andel av korta resor (<5 km) ha minskat till 40 procent.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens klimatstrategi.

7. Antal kollektivtrafikanter

År 2015 bör antalet kollektivtrafikanter ha ökat med minst 21 procent jämfört med 2005.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens trafikstrategi.

8. Antal cyklister

År 2015 bör antalet cyklister ha ökat med 17 procent jämfört med 2005.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens trafikstrategi.

9. Antal fotgängare

År 2015 bör antalet fotgängare ha ökat med 7 procent jämfört med år 2005.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens trafikstrategi.

Åtgärder

Planer, utredningar och liknande

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
1. Trafikplan tas fram (mål 1,3, 4,5,6,7,8,9) (*) (#)	Pågår	2006	BN, MN, TN, KN	Kan ge bättre trafikmiljö med mindre trafikbuller och luftföroreningar.
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
2. Parkeringspolicy och parkeringsnorm tas fram (mål 1,3,4,5,6,7,8,9)	Pågår	2006	TN	Kan ge bättre trafikmiljö och minskade utsläpp.
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
3. Förutsättningarna att införa miljözoner utreds ytterligare (mål 1,3,4,5) (#)	2007	2007	BN, MN, TN	Kan ge bättre trafikmiljö och minskade utsläpp.
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
4. Möjligheten till busskort eller GCK-bidrag till anställda utreds (mål 1,3,4,5,6,7,8,9)	2006	2007	KSF	Bidrag till att gå, cykla eller åka kollektivt kan minska bilkörningen och därmed luftföroreningar och utsläpp från fossila bränslen.

(*) Även i klimatstrategin. (#) Även i översiktsplanen.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
5. Staden planerar och reserverar mark för utbyggnad av snabbspårväg till Höganäs via Maria Park (mål 1,3,4,5,6,7) (*) (#)		Utredning pågår	BN, KSF, TN, Skånetrafiken	Kan minska luftföroreningar och utsläpp från fossila bränslen.

Information/attitydförändringar

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
6. Transportsektorn, företag, allmänhet; miljöanpassade resvanor (mål 1,3,4,5,6,7,8,9)	Pågår	Fortlöpande	TN, MN	Ökad medvetenhet, förändrade resvanor o dyl kan ge bättre trafikmiljö och minskade utsläpp från fossila bränslen. Gynnar hälsa och trafiksäkerhet.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
7. Allmänhet, företag; kollektivtrafik (mål 1,3,4,5,6,7)	Pågår	Fortlöpande	TN, MN	Ökad medvetenhet, förändrade resvanor o dyl kan ge bättre trafikmiljö och minskade utsläpp från fossila bränslen. Gynnar hälsa och trafiksäkerhet.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
8. Skolelever; kollektivtrafik (mål 1,3,4,5,6,7)	Pågår	Fortlöpande	TN, BIN	Ökad medvetenhet, förändrade resvanor o dyl kan ge bättre trafikmiljö och minskade utsläpp från fossila bränslen. Gynnar hälsa och trafiksäkerhet.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
9. Allmänhet; cykling (mål 1,3,4,5,6,7,8)	Pågår	Fortlöpande	TN	Ökad medvetenhet, förändrade resvanor o dyl kan ge bättre trafikmiljö och minskade utsläpp från fossila bränslen. Gynnar hälsa och trafiksäkerhet.

Övriga åtgärder

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
10. Staden ställer krav på miljöanpassade transporter vid upphandling (mål 1,3,4,5) (*)	Pågår delvis	Fortlöpande	KSF	Minskad miljöpåverkan från kommunens transporter, ökad efterfrågan på miljöanpassade fordon och bränslen.	🌿	🏠

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
11. Kommunalt anställda som kör regelbundet i tjänsten utbildas i sparsam körning (mål 1,3,4,5) (*)	Pågår	2010	Nämnder och styrelser	Minskar bränsleåtgång och utsläpp.	🌿🌿	🏠/år

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
12. Vid upphandlingar separera transporter från den efterfrågade varan/tjänsten, och ställa separata krav på densamma. (mål 1,3,4,5)	2006	Fortlöpande	Nämnder och styrelser	Minskar transporter och utsläpp.	🌿🌿	🏠

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
13. Fordon i de kommunala verksamheterna byts ut till sådana som drivs av förnybara bränslen (i första hand biogas) (mål 1,2,3,4,5)	Pågår	2010	Nämnder och styrelser	Minskad påverkan på miljön från transporter, kan öka efterfrågan på miljöanpassade fordon och bränslen.	🌿🌿	🏠/år

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
14. Nya stationer anläggs i Raus, Utvälinge och Östra Ramlösa (mål 1,3,4,5,6,7) (*) (#)		2008/ 2012	KSF/TN, BN, Skånetrafiken	Trivsammare och enklare att åka kollektivt, kan minska luftföroreningar och utsläpp från fossila bränslen.	🌿🌿🌿	🏠🏠🏠🏠 Kan del-finansieras av andra aktörer.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
15. Förutsättningarna ökas för en bra kollektivtrafik (t ex signalprioritering, ökat turutbud, bättre hållplatser, ev bussfiler mm) (mål 1,3,4,5,6,7)	Pågår	Fortlöpande	TN, Skånetrafiken	Kan minska luftföroreningar och utsläpp från fossila bränslen.	🌿🌿🌿🌿	🏠🏠🏠🏠 Kan del-finansieras av andra aktörer.

(*) Även i klimatstrategin. (#) Även i översiktsplanen.

Övriga åtgärder, forts

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
16. Katalytisk avgasrening införs på färjorna Helsingborg – Helsingör (mål 3,4)	Pågår	2007	Rederierna	Minskar färjornas kvävedioxidutsläpp med 95 procent jämfört med 2005.		Rederierna
17. Föreskrifterna ökas för cyklandet (t ex utbyggnad och hopfogning av cykelnätet, ökat underhåll, ombyggnad av farliga korsningar, bättre skyltning av cykelvägar, fler cykelparkeringar mm) (mål 1,3,4,5,6,7,8)	Pågår	Fortlöpande	TN, Vägverket	Cykelåkandet blir tryggt och attraktivt vilket kan minska luftföroreningar och utsläpp från fossila bränslen. Gynnar hälsa och trafiksäkerhet.		/år Kan del-finansieras av andra aktörer.
18. Övergångsställen och gångvägar rustas upp ur trafiksäkerhets-, tillgänglighets- och trygghetssynpunkt (mål 1,3,4,5,6,7,8,9)	Pågår	Fortlöpande	TN	Kan minska luftföroreningar och utsläpp från fossila bränslen. Gynnar hälsa och trafiksäkerhet.		
19. Miljöanpassade bilar gynnas i stadens centrala delar (betr framkomlighet, parkeringsavgifter mm) (mål 1,3,4,5)	2006	Fortlöpande	TN/MN	Kan minska luftföroreningar och utsläpp från fossila bränslen.		/år

Exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra

Privatpersoner

- När du ska byta bil titta även på modeller som drivs av förnybara bränslen. Ett annat alternativ är att välja en som förbrukar lite bränsle. Det är bra både för miljön och plånboken.
- Behöver du inte bil så ofta – gå med i en bilpool.
- Minska miljöpåverkan från din bil - lär dig sparsam körning och se till att lufttrycket i däcken är tillräckligt högt. Det minskar bränsleförbrukningen.
- Utnyttja kollektivtrafiken mera. Ofta väljer vi transportform av gammal vana. Prova att åka kollektivt till jobbet. Gäller det korta sträckor är det bäst för både miljö och hälsa att gå eller cykla.
- Använd motorvärmare och välj dubbfria vinterdäck. Moderna dubbfria vinterdäck för nordiska förhållanden är i de flesta situationer lika trafiksäkra som dubbdäck men det bildas inte lika mycket slitagepartiklar som förorenar luften.

Företag

- Utred resor och transporter för att hitta effektiviseringsmöjligheter.
- Ställ miljökrav vid köp av transporter.
- Utbilda personalen i sparsam körning.
- Ha tjänstebilar i bilpool.
- Köp eller leasa miljöfordon nästa gång det är dags att byta bil.
- Ha tillgång till tjänstecyklar för kortare sträckor.
- Prioritera tåg framför flyg och bil vid längre tjänsteresor.
- Använd telefon/videokonferenser istället för att resa.
- Förlägg konferenser, planeringsmöten och liknande i närheten eller så att de enkelt går att nå med kollektiva färdmedel.
- Erbjud personalen månadskort eller motsvarande belopp om de inte tar bilen till jobbet.

Hållbart energisystem

Bakgrund

Fossila bränslen används fortfarande i alltför hög grad som energikällor. Växthuseffekten beror främst på koldioxidutsläpp från kol och olja. Utsläpp av växthusgaser påverkar klimatet oavsett var de sker. Ett förändrat klimat kan resultera i allt mer extrema väderförhållanden med fler och hårdare stormar med kraftiga regn, översvämningar och torka. Systemet med växter och djur är känsligt och någon grads skillnad kan göra stora skillnader för livet på jorden. Produktionszonerna förskjuts, torra områden blir ännu torrare och blöta områden blir ännu blötare, vilket särskilt drabbar de områden som redan idag är utsatta. De största utmaningarna blir att ställa om energiförsörjning och transporter till förnybara och långsiktigt uthålliga energikällor och att effektivisera energianvändningen.

Energifrågor har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Enligt lagen om kommunal energiplanering ska kommunerna ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Syftet är att belysa helheten av kommunens viljeinriktning inom energiområdet och trygga en resurseffektiv framtida energiförsörjning. I en energiplan kan t ex finnas utbyggnad av fjärrvärme, strategier för vindkraft, energisnålhet vid nybyggnation, användning av förnybara bränslen mm. Helsingborg har inte någon energiplan. Den klimatstrategi som antogs av fullmäktige 2003 omfattar inte fullt ut de ovan nämnda områdena. En viktig åtgärd blir därför att ta fram en energiplan. En sådan plan innebär troligen att kompletterande åtgärder kommer att föreslås inom energiområdet.

Prioriterade aspekter

- ineffektiv energianvändning
- fossila energikällor

Övergripande mål och delmål

Nationella mål

De nationella miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö är särskilt betydelsefulla inom detta område.

Lokala mål

Utsläppen av växthusgaser minskar

FN:s klimatpanel IPCC är överens om att växthuseffekten främst beror på vår användning av fossila bränslen. Koldioxid är den gas som bidrar mest till denna process och halten koldioxid i atmosfären är idag 30 procent högre än för 200 år sedan. Hotet om klimatförändringar är den svåraste miljöfrågan som människan ställts inför – och den viktigaste att lösa inför framtiden.

1. Minskade utsläpp av växthusgaser

År 2010 skall utsläpp av koldioxid från källor inom Helsingborgs stad vara 20 procent lägre än utsläppen år 1990. År 2050 skall utsläppen av växthusgaser från källor inom Helsingborgs stad vara halverade jämfört med utsläppsnivån 1990.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens klimatstrategi.

Användningen av förnybara energikällor ökar

Fossila bränslen i enskild uppvärmning kan ersättas med fjärrvärme eller förnybara energikällor som t ex biobränsle. Det är därför positivt att fjärrvärmens byggs ut och att andelen fossila bränslen ersätts. Miljömärkt el minskar miljöpåverkan från elproduktionen.

2. Mindre fossila bränslen

År 2010 skall andelen som härrör från fossila bränslen i el- och fjärrvärmeproduktionen utgöra maximalt 20 procent⁹.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens klimatsstrategi.

3. Mer el från förnybara bränslen

År 2010 skall el producerad från förnybara energikällor ha ökat med 100 GWh från 2002 års nivå.

4. Bra Miljöval El i stadens verksamheter

År 2010 skall minst 20 procent av elförbrukningen i stadens verksamheter uppfylla kriterierna för Bra Miljöval El.

Särskilt delmål för Helsingborg.

Energianvändningen minskar

Sverige hör till de länder som toppar elkraftsanvändningen i världen, vilket till stor del kan förklaras av vår goda tillgång till billig vattenkraft. Rent generellt borde det alltså finnas ett betydande utrymme för energieffektiviseringar. Efterhand som elen har blivit dyrare har också intresset ökat för sådana åtgärder.

5. Energianvändning per invånare

År 2010 skall energianvändningen per invånare ha minskat med 4 procent jämfört med 2002.

6. Miljöbelastning från energianvändning i befintliga fastigheter

År 2010 är miljöbelastningen från energianvändning i bostäder och lokaler lägre än år 2005.

7. Energianvändning i kommunala lokaler

År 2010 skall energianvändningen i stadens egna lokaler ha minskat med 10 procent, jämfört med 2004 års nivå.

Särskilt delmål för Helsingborg.

8. Energianvändning i kommunala bostäder

År 2010 skall energianvändningen i stadens kommunägda bostäder ha minskat med 16 procent, jämfört med 1998 års nivå.

Särskilt delmål för Helsingborg.

9. Energianvändning i nyproduktion

Vid nybyggnation skall bebyggelsen vara miljöanpassad.

Särskilt delmål för Helsingborg.

Åtgärder

Planer, utredningar och liknande

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
1. Energiplan tas fram (mål 1,2,3,5,6,9)	2007	2008	MN, BN, TN, ÖKAB, KN	Säkerställer att kommunens framtida energiförsörjning är resurseffektiv.

⁹ Under förutsättning att fjärrvärmens kan kvarstå som ett konkurrenskraftigt alternativ.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
2. Miljöbyggprogram tas fram (mål 5,9) (⊘)	2006	2007	BN, MN, TN, KSF, KN, byggherrar	Kan innebära minskad energiåtgång, minskade utsläpp till mark och luft, enklare återvinning av material vid rivning.

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
3. Områden för vindkraft finns utpekade i översiktsplanen. Utreds och detaljplane-läggs vid efterfrågan på initiativ av privata exploatörer (mål 1,2,3)	2006	Fortlöpande	BN, KN	Möjliggör ökad tillgång till hållbara och förnyelsebara energikällor vilka minskar behovet av fossila bränslen.

Information/attitydförändringar

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
4. Allmänhet, företag, kommunala verksamheter; energirådgivning och information om alternativa energiformer (mål 1,2,3,4,5,6,7,8,9).	Pågår	Fortlöpande	MN bl a genom Energirådgivarna	Ökad medvetenhet. Kan minska användning av fossila bränslen. Minskad energi-åtgång innebär minskade utsläpp.

Övriga åtgärder

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
5. Fjärrvärme och fjärrkyla byggs ut (mål 1,2,6) (*)	Pågår	Fortlöpande	ÖKAB	Minskar användning av fossila bränslen och utsläpp av koldioxid, VOC m m från privata pannor.	🌿🌿🌿	⊘⊘⊘⊘⊘

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
6. Komfortmätningssystem införs (mål 1,5,6)	Pågår	Fortlöpande	HHEM	Gynnar en restriktivare energi-användning. Kan minska anv av fossila bränslen.	🌿🌿	⊘⊘⊘⊘

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
7. Energieffektiviseringsåtgärder genomförs i stadens lokaler och kommunägda bostäder (mål 1,6,7,8,9)	Pågår	Fortlöpande	KFA/HHEM	Minskar energianvändning och därmed utsläppen.	🌿🌿🌿	⊘⊘⊘⊘⊘

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
8. Biogasproduktionen vid reningsverket utvecklas och uppgraderas (16 GWh) (mål 1,2,3,6)	Pågår	2007	TN	Minskar användning av fossila bränslen.	🌿🌿🌿	⊘⊘⊘⊘⊘

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
9. Biogasproduktionen vid Filborna utvecklas och uppgraderas (36 GWh) (mål 1,2,3,6)	Pågår	2007	NSR	Minskar användning av fossila bränslen	🌿🌿🌿	⊘⊘⊘⊘⊘

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
10. Källsorteringssystemet byggs ut till att omfatta även hushållens organiska avfall (mål 1,2,3,6)	Pågår	2010	TN	Ökad biogasproduktion innebär minskad användning av fossila bränslen.	🌿🌿	⊘⊘/år

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
11. Andelen inköpt el till stadens verksamheter som uppfyller kriterierna för Bra Miljöval El ökas successivt (mål 1,2,3,4,6) (*)	2006	2010	Nämnder och styrelser	Skapar efterfrågan på miljö-märkt el. Minskar utsläpp från fossila bränslen.	🌿🌿	⊘/år

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
12. Maximerad samproduktion av el (beräknad ökning 55 GWh) och fjärrvärme i kraftvärmeverk och genom produktionssamarbete med Landskrona. (mål 1,2,3,5,6)	Pågår	2010	ÖKAB	Minskar energiförluster och användning av fossila bränslen.	🌿🌿🌿	⊘⊘⊘⊘⊘

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
13. Utbyggnad av vindkraft med 40 GWh (ÖKAB 5 GWh, andra aktörer 35 GWh) (mål 1,2,3,6)	Pågår/ planeras	2010	ÖKAB m fl	Minskar användning av fossila bränslen.	🌿🌿	⊘⊘⊘⊘⊘

(*) Även i klimatstrategin, (⊘) Kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Övriga åtgärder, forts

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
14. Koleldningen i Västhamnsverket upphör och ersätts med i första hand biopellets (innebär att el från biobränslen ökar med 137 GWh till totalt 265 GWh) (mål 1,2,3,6)	2005	2006	ÖKAB	Minskar utsläpp från fossila bränslen.		

Exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra

Privatpersoner

- Ersätt olja och el med fjärrvärme och förnybara energikällor. Solfångare kan vara ett ekonomiskt attraktivt och inte minst miljövänligt alternativ för produktion av varmvatten.
- Installera termostater på alla element. Se till att värmen från elementen kan komma ut i rummet och inte hindras av stora möbler som står framför. Sänk värmen när du reser bort.
- Se över dina fönster, byt till treglasfönster eller byt ett fönsterglas mot ett tjockare energiglas. Dra ner rullgardiner och persienner kalla nätter.
- Duscha istället för att bada och byt gärna till snålspolande sparmunstycke i duschen.
- Byt ut gamla kylar och frysar mot nya energisnåla (titta efter energimärkningen). Stäng av apparater som inte används och släck lamporna i tomma rum.
- Kontakta kommunens energirådgivare, de kan hjälpa dig att identifiera åtgärder i ditt hus så att du kan spara ännu mer energi.

Företag/fastighetsägare

- Anslut fastigheten till fjärrvärme eller uppvärmningssystem med förnybara bränslen.
- Ge era hyresgäster chansen att själva påverka uppvärmningskostnaderna genom att införa komfortmätningssystem i fastigheten.
- Undersök om det inte finns möjligheter till energieffektivisering. Avskrivningstiden på investeringarna kan vara förhållandevis korta.
- Kontakta kommunens energirådgivare, de kan hjälpa dig att identifiera åtgärder i ditt hus så att du kan spara ännu mer energi.

Lantbrukare

- Fundera på om du själv eller tillsammans med dina grannar har förutsättningar för att utnyttja överskott på stallgödsel och andra restprodukter i en biogasanläggning på gårdsnivå.
- Vad innebär den nya jordbrukspolitiken med gårdsstödet för dig? Kanske en möjlighet att satsa på produktion av biobränsle?

Sundare Helsingborg

Bakgrund

En sund miljö omfattar såväl tillgång till byggnader utan fukt och mögel som en ren och hälsosam omgivning utan stora bullerstörningar. Helsingborg tillhör en region med en kraftig expansion av tätorter och vägar. Det kan innebära problem av olika slag, som buller, trängsel på vägar och stora mängder avfall. Att peka ut tysta områden i stadsnära miljöer är ett sätt att uppmärksamma helsingborgarna på avkopplande oaser i staden, men innebär också en möjlighet att ta särskild hänsyn till dessa när nya bostäder och vägar byggs.

Många av dagens miljöproblem orsakas av vår konsumtion av produkter. I vårt moderna samhälle omges vi av tiotusentals olika kemiska produkter; läkemedel, bekämpningsmedel, tvätt- och rengöringsmedel, målarfärger mm. Kemiska ämnen ingår också i varor som kläder, möbler, datorer, kosmetiska och hygieniska produkter. De flesta av dessa ämnen är inte ordentligt undersökta vare sig när det gäller påverkan på människors hälsa eller påverkan på de ekologiska systemen. Ämnena i sig kan vara skadliga i mer eller mindre känd omfattning men mycket stor osäkerhet råder också kring de effekter som kan uppstå när ämnen reagerar med varandra.

Prioriterade aspekter

- upphandlingar/inköp
- kemikalieanvändning
- flyktiga organiska ämnen (VOC)
- avfall
- PCB i byggnader
- buller
- tysta områden
- elektromagnetiska fält

Övergripande mål och delmål

Nationella mål

De nationella miljö kvalitetsmålen Giftfri miljö, Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö och God bebyggd miljö samt folkhälsoområdena Sunda produkter och Sund inomhus- och närmiljö är särskilt betydelsefulla inom detta område.

Lokala mål

Användningen av hälso- och miljöfarliga kemikalier minskar

Kemiska produkter används i många olika sammanhang, exempelvis som läkemedel eller i tvätt- och rengöringsmedel. Kemiska ämnen ingår också i varor, t ex kläder och datorer och inte minst i kosmetiska och hygieniska produkter. Ett stort antal ämnen har egenskaper som innebär att de kan vara farliga för människan och miljön. Den stora okunskapen om kemiska ämnens miljö- och hälsoeffekter samt förekomsten i varor och spridningen i miljön är grundläggande problem.

1. Miljöanpassad upphandling

En strategi för miljöanpassad upphandling som prioriterar inköp av miljöanpassade varor och tjänster och utesluter användning av ämnen som omfattas av kemikaliestrategins gällande begränsningar skall utvecklas och införas successivt med början 2006.

2. Ekologisk odling

Ekologisk odling på stadens egen åkermark skall uppmuntras så att 100 procent av arealen är ekologiskt odlad 2015.

Särskilt delmål för Helsingborg.

3. Ekologiska livsmedel

Senast år 2010 bör minst 15 procent av inköpta livsmedel till stadens verksamheter vara ekologiskt producerade.

4. Kunskap om särskilt farliga ämnen

Fortlöpande skall kunskapen om halterna av särskilt farliga ämnen och dess negativa effekter på människors hälsa, ekosystem eller arter öka.

5. Utfasning av farliga ämnen

Nyproducerade varor skall så långt möjligt vara fria från

- a. nya organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerbara, nya ämnen som är cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande, samt kvicksilver i återstående användning, så snart som möjligt, dock senast 2007
- b. övriga cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande ämnen samt hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande ämnen, senast år 2010 om varorna är avsedda att användas på ett sådant sätt att de kommer ut i kretsloppet
- c. övriga organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerbara, samt kadmium och bly, senast år 2010

Dessa ämnen skall inte heller användas i produktionsprocesser om inte företaget kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada. Redan befintliga varor, som innehåller ämnen med ovanstående egenskaper eller kvicksilver, kadmium samt bly, skall hanteras på ett sådant sätt att ämnena inte läcker ut i miljön. Spridning via luft och vatten till Sverige av ämnen som omfattas av delmålet skall minska fortlöpande. Delmålet gäller ämnen som människan framställt eller utvunnit från naturen. Dessutom gäller målet även ämnen som ger upphov till ämnen med ovanstående egenskaper, inklusive de som bildats oavsiktligt.

6. Utsläpp av flyktiga organiska ämnen

År 2010 skall utsläppen av flyktiga organiska ämnen (NMVOC) ha minskat till 2 100 ton.

7. Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen

År 2010 skall utsläppen av ozonnedbrytande ämnen till största delen ha upphört.

Buller och andra störningar i samhället minskar

Trafiken är den dominerande källan till bullerstörningar och kan ge upphov till betydande ljudnivåer såväl inomhus som utomhus. Buller anses alltmer som en viktig faktor till människors ohälsa. I vårt alltmer tätbefolkade samhälle har tysta områden blivit en bristvara. Att blanda verksamheter och bebyggelse har många positiva effekter (t ex trygghetskänsla, mångfald, minskat trafikarbete) men kan också leda till bullerproblem eller andra störningar.

8. Besvär av trafikbuller

År 2010 skall antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande riktvärden för buller i bostäder ha minskat med 5 procent jämfört med år 1998.

9. Tysta områden

Senast år 2008 skall tysta områden vara identifierade och skyddade.

Särskilt delmål för Helsingborg.

10. Störande verksamheter

Hälsorelaterade- och obehagsstörningar vid störande verksamheter och kringliggande bebyggelse skall minska.

Särskilt delmål för Helsingborg.

Åtgärder

Planer, utredningar och liknande

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
1. Strategi för miljöanpassad upphandling tas fram och införs (mål 1) (a)	2006	2007	KSF, MN	Skapar efterfrågan på miljöanpassade alternativ. Minskar kommunens miljöpåverkan.
2. Saneringsprogram upprättas för PCB i byggnader (mål 5)	Avvaktar revidering av lagstiftning		Fastighetsägare	Minskar risken att farliga ämnen sprids.
3. Delta i länsstyrelsens utredning om nya miljögifter (s k screeningprojekt) (mål 4) (a)	Pågår	Fortlöpande	MN/TN	Bidrar till en mer sammanhållen bild av farliga ämnen, vilket underlättar marksanering och utfasning av farliga ämnen.
4. Riktlinjer tas fram för hantering av störande verksamheter och kringliggande bebyggelse (mål 10)	2007	2008	BN/MN, TN, KN	Skapar förutsättningar för en god samexistens mellan verksamheter och övrig bebyggelse i trygga och säkra störningsfria miljöer.
5. Inventering, analys och redovisning av tysta områden i översiktsplan och trafikplan (mål 9)	Pågår	2008	BN, KSF, MN, TN	Naturupplevelser förstärks. Gynnar rekreation och hälsa och stadsmiljöernas attraktivitet.
6. En policy för stadens verksamheter tas fram för hantering av frågor rörande låg- och högfrekventa elektromagnetiska fält (mål 10)	2006	2008	MN, BN, TN, KFA, HHEM	Minskad exponering för elektromagnetiska fält.
7. En strategisk bullersaneringsplan upprättas. Komplement till trafikplanens trafikstrukturarbete. (mål 8)	2007	2008	TN	Minskad ljudstörning. Gynnar hälsan. Ett helhetsgrepp som bl a omfattar tekniska lösningar gällande vägars (tyst asfalt) och bostäders (tyst sida) utformning och material.

(a) kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Information/attitydförändringar

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
8. Allmänhet; produktval och information om hushållskemikalier och bekämpningsmedel. (mål 2,4,5)	2006	Fortlöpande	MN, MU, KN, TN, handlare, konsumentvägledare	Kan minska försäljning och användning av produkter som innehåller farliga ämnen. Risken att farliga ämnen sprids i miljön efter användning minskar.
9. Företag och kommunala verksamheter; information om Kemikaliestrategin och REACH (mål 1,4)	Avvaktar myndighetsbeslut om ny kemikalielagstiftning		MN	Ökar kunskapen om farliga ämnen.
10. Verksamhetsutövare; informationsmaterial om miljöanpassad rivning omarbetas och kompletteras (mål 7).	2006	2007	BN, MN, NSR	Säkerställer att isoleringsmaterial på mark och i byggnader tas om hand på rätt sätt. Minskar utsläpp av ozonnedbrytande ämnen, minskad påverkan på ozonskiktet.
11. Allmänhet; information om farligt avfall (mål 4,5)	Pågår	Fortlöpande	TN, handlare	Kan minska försäljning och användning av produkter som innehåller farliga ämnen. Minskar risken att farliga ämnen sprids i miljön.

Övriga åtgärder

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
12. Inköp av ekologiska produkter redovisas i förvaltningarnas handlingsplaner (mål 3)	2006	Fortlöpan	Samtliga nämnder och styrelser	Minskar användning av kemiska bekämpningsmedel och konstgödning. Högre biologisk mångfald.		
13. Utbyte av minst en produktgrupp årligen till ekologiska produkter i de kommunala verksamheterna. (mål 3)	2006	Fortlöpan	KSF, BIN, Entek, VON	Ökar efterfrågan på ekologiska produkter. Minskar användning av kemiska bekämpningsmedel och konstgödning. Högre biologisk mångfald.		/år
14. Krav ställs vid förnyelse av arrende på kommunal åkermark om ekologisk odling. (mål 2)	2006	Fortlöpan	KSF	Innebär minskad användning av kemiska bekämpningsmedel och konstgödning, högre biologisk mångfald osv.		
15. Delta i Länsstyrelsens miljösamverkan. (mål 5) (a)	Pågår	Fortlöpan	MN, berörda företag	Ökar kunskapen om farliga ämnen och ger en bättre överblick av förekomsten.		
16. Särskilt farliga ämnen fasas ut från miljöfarliga och kommunala verksamheter. (mål 1,5)	2006	2010	MN, berörda företag och verksamheter	Minskar risken att farliga ämnen sprids.		
17. Vid tillståndsprovning ställs krav på att verksamhetsutövaren redovisar en plan för hur verksamheten uppfyller målet om utfasning av särskilt farliga ämnen. (mål 5) (a)	Pågår	Fortlöpan	MN	Minskar risken att farliga ämnen sprids.		
18. I tillsynsarbetet ställs krav på att verksamhetsutövaren upprättar och genomför åtgärder för att minska miljö- och hälsoriskerna vid framställning och användning av särskilt farliga ämnen. (mål 5) (a)	Pågår	Fortlöpan	MN	Minskar risken att farliga ämnen sprids i miljön. Minskar risken att människor och miljö utsätts för risker.		
19. Användning av virke som är impregnerat med arsenik, krom eller kreosot minskar genom bl a konsumentinformation och tillsyn. (mål 5) (a)	Pågår delvis	Fortlöpan	MN, TN, branschorganisationer, handeln	Minskar efterfrågan. Minskar risken för att tungmetaller kommer ut i naturen.		
20. Restriktivitet mot att ta emot avloppsvatten som innehåller miljöskadliga ämnen eller ämnen med okända miljöeffekter. (mål 5)	2006	2010	TN	Minskar mängden skadliga ämnen för det marina livet (Öresund). Minskar störningar av reningsverkets processer. Mer effektivt att ta hand om ämnena vid källan.		
21. Ny kunskap om bland annat organiska föreningar, inklusive läkemedelsrester och pesticider, återspeglas i valet av indikatorämnen och mätningar i slam. (mål 4,5) (a)	Öresundsverket avvaktar branschorganisationen Svenskt Vattens rekommendationer angående eventuella nya indikatorämnen och mätningar i slam.		TN	Ökar säkerheten för ett rent slam, vilket kan öka avyttringsmöjligheterna.		

(a) kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
22. Möjligheten att lämna ifrån sig farligt avfall ska öka. (mål 4,5)	2006	Fortlöpande	TN, MN, NSR	Mer farligt avfall samlas in. Risken att farliga ämnen sprids i miljön efter användning minskar.	🌿🌿	🌳🌳
23. Marktillgången ökas för återvinningsstationer. (mål 10)	2006	Fortlöpande	FTI, KSF, BN, TN	Mindre avfall till deponi. Sparar energi och naturtillgångar.	🌿🌿	🌳
24. Ekonomiska bidrag till bullerdämpande åtgärder (mål 8) (50 procent bidrag för fönsterbyte på utsatta fastigheter)	Pågår	Fortlöpande	Fastighetsägare, TN	Minskad ljudstörning. Gynnar hälsan.	🌿	🌳
25. Tillsynsåtgärder avseende trafikbuller riktas mot fastighetsägare, väghållare och Banverket (mål 8)	2007	2010	MN	Minskad ljudstörning. Gynnar hälsan.	🌿	🌳
26. Potentiella utsläppskällor identifieras m h a regionala screeningrapporter (mål 4,5)	2006	Fortlöpande	MN	Minskar risken att farliga ämnen sprids.	🌿🌿🌿	🌳

Exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra

Privatpersoner

- Köp ekologiska och gärna också närodlade livsmedel.
- Använd miljömärkta kemikalier så långt det är möjligt (Svanen eller Bra Miljöval). Förvara alla kemikalier utom räckhåll för småbarn.
- Köp gärna ekologiska/rättvisemärkta kläder och andra produkter.
- Använd en elektrisk grilltändare, tändpapper eller tändklossar när grillen ska tändas.
- Måla med vattenbaserade färger och linoljefärger istället för färg baserad på lösningsmedel.
- Dosera lagom med städ-, tvätt- och diskmedel. Prova att tvätta utan sköljmedel.
- Sortera ditt farliga avfall och lämna det till återvinning.
- Lämna in din gamla frys eller kyl till återvinningscentral så att det freon som den eventuellt innehåller tas om hand och inte kommer ut i miljön.
- Kontrollera om din brandsläckare innehåller halon. I så fall ska den bytas ut och återvinnas eftersom halon är skadligt för ozonskiktet.
- Lämna kasserade brandvarnare till kommunens elektronikåtervinning.
- Respektera dina grannar vid risk för bullerstörningar och andra större förändringar som påverkar närmiljön. T ex motorgräsklippning, placering av värmepump, men även ny belysning eller liknande.
- Undvik att elda trädgårdsavfall och annat skräp på tomten. Sådan förbränning ger stora utsläpp av partiklar, kolväten och giftiga ämnen.
- Undvik att använda tryckimpregnerat trä.
- Gör en radonundersökning om du misstänker att din bostad har förhöjda radonvärden. Blågrå lättbetong i byggnader, vanligt på 1960-70-talet, utgör den huvudsakliga källan i kommunen.
- Begränsa exponeringen av elektromagnetisk strålning i din hemmiljö genom att t ex inte lämna apparater på standby. Stäng av elutrustning och dra ur sladden. Det minskar även elräkningen!
- Välj mobiltelefon med lågt sk SAR-värde (riktvärde som tillämpas för att bedöma strålrisk). Använd "hands free" och undvik långa samtal, främst i bilar som saknar yttre antenn.

- Var försiktig när du solar och skydda särskilt dina barn från UV-strålningen. Sola med måtta, även i solarium.

Företag

- Ta fram riktlinjer för miljöanpassade inköp.
- Köp TCO-märkta datorer och Svanen-märkta kontorsmaskiner
- Inventera de kemikalier som används och byt ut de som finns i Kemikalieinspektionens PRIO-databas.
- Kartlägg och förbättra inomhusmiljön i fastighetsbeståndet.

Hållbar planering och skötsel

Bakgrund

Orsaken till exploatering av mark och vatten är det ständigt ökande behovet av bostäder och arbetsplatser. Helsingborg har de senaste fem åren ökat med nära 900 invånare årligen. Det ökade res- och transportbehovet driver på infrastrukturens allt större markanspråk. Ibland är det möjligt att bygga på tidigare ianspråktagen mark, som nedlagda industritomter och liknande. Den senaste tidens tendens med förtätningar innebär att även centrala grönområden ibland utsätts för exploateringstryck. Oftast är det dock exploatering av åkermark som kommer på fråga. Det allt större golfintresset innebär också en ökad efterfrågan på åkermark. Kustområden kan vara särskilt utsatta för ett starkt exploateringstryck med nya byggnader, bryggor och utfyllningar av grunda områden.

Tillväxten ställer stora krav på medvetenhet och långsiktigt tänkande i planerings- och genomförandeprocesser. Kommunen kan genom den fysiska planeringen, och i många fall genom sitt markinnehav, i mycket hög grad styra var och i vilken omfattning exploatering sker. Intressekonflikter utgör dock ofta ett problem. Olika intressegrupper kan vara effektiva påverkare för lokalisering och planering av olika anläggningar. Odlingslandskapet och i viss mån även skogen är av betydelse för både vårt historiska arv och för vår försörjning idag. Lantbruket är en mycket viktig resurs när det gäller att bibehålla landskapets öppna karaktär, men stora delar av den biologiska mångfalden har gått förlorad om vi jämför dagsläget med situationen för hundra år sedan. Det är därför viktigt att sträva efter ett miljöanpassat skogs- och jordbruk för att bevara och stärka artrikedomen. Här har planering, skötsel och vidareutveckling av våra parker och andra grönområden också stor betydelse.

Prioriterade aspekter

- ny- eller utbyggnad vid goda kollektiva lägen
- exploatering som begränsar användandet av grundvattenförande geologiska formationer
- exploatering längs stränder och utfyllnad i vatten
- värna grönytor i tätort
- begränsad eller utebliven hävd
- isolerade växt- och djurbestånd
- barriäreffekter
- exploatering av jordbruksmark
- skogsbruk
- kulturbärande element och småbiotoper
- lantraser och -sorter

Övergripande mål och delmål

Nationella mål

Det nationella miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö är särskilt betydande inom detta område, men även Bara naturlig försurning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv omfattas.

Lokala mål

Närheten till kommunikationer och rekreationsområden är god

Stadens expansion med ökande behov av bostäder och arbetsplatser ökar exploateringstrycket på mark och vatten. Att styra ny- eller utbyggnad till goda kollektiva trafiklägen kan minska biltransporterna betydligt samtidigt som befintliga kollektiva transportsystem ges ett ökat underlag. I den hårda kampen om den värdefulla marken där olika intressen står mot varandra är det också viktigt att ha en tydlig strategi för hur grönstrukturen ska kunna bevaras och utvecklas. En väl fungerande grönstruktur i staden som också hänger ihop med det kringliggande landskapet gör att människor får nära till naturen och ges möjlighet till rekreation och friluftsliv.

1. God tillgång till kollektivtrafik

Vid planering prioriteras ny- och utbyggnad vid goda kollektivtrafiklägen.

Särskilt delmål för Helsingborg. Mål i stadens översiktsplan.

2. God tillgång till grönområden

Vid nybyggnation och förtätning skall en god tillgång till grönytor, parker och rekreationsområden beaktas.

Särskilt delmål för Helsingborg.

3. Utveckling av grön- och vattenområden

År 2010 skall strategier och planer ha tagits fram för hur grön- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden skall identifieras, bevaras och utvecklas.

Värdefulla naturresurser skyddas

Grundvatten är en av våra viktigaste naturresurser men samtidigt är hoten många och skyddet ofta bristfälligt. Hoten kan vara av varierande karaktär och kan gälla såväl kvantitet som kvalitet. Åkermarken är också en naturresurs som utsätts för exploateringstryck. Urbaniseringen fortsätter och innebär att tätorterna expanderar på bland annat åkermarkens bekostnad. Större delen av jordarna är av allra högsta klass (klass 7-9).

4. Skydd av geologiska formationer

År 2010 skall grundvattenförande geologiska formationer av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning ha ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vattnet.

5. Hushållning av åkermark

Hushållning av värdefull åkermark skall ske vid exploatering.

Särskilt delmål för Helsingborg.

Värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas

Växter och djur är beroende av olika livsmiljöer. Dessa livsmiljöer behöver se ut på ett visst sätt, men ska också ha en viss storlek, för att växter och djur ska kunna leva och fortplanta sig. Skyddade miljöer med anknytning till vatten är särskilt sällsynta, men även skogsmark och småbiotoper i åkerlandskapet som stenmurar, märgelgravar osv är värdefulla för den biologiska mångfalden.

6. Skydd av kustområden

Senast år 2007 skall de skyddsvärda kustområden som behöver ett långsiktigt skydd ha identifierats.

7. Skydd av områden i eller i anslutning till vattendrag

Senast år 2007 skall kommunen ha identifierat de natur- och kulturmiljöer i eller i anslutning till vattendrag som behöver skyddas som kommunala reservat eller få annat långsiktigt skydd.

8. Långsiktigt skydd av skogsmark

Värdefull skogsmark skall skyddas.

9. Bevarande av småbiotoper och landskapselement

Befintliga småbiotoper och kulturbärande landskapselement skall skyddas och bevaras i samband med exploatering och jordbruksdrift. Mängden småbiotoper i form av t ex småvatten och alléer skall öka.

10. Skydd av lantbrukets kulturmiljöer

Senast 2007 skall lantbrukets kulturmiljöer vara identifierade och finnas med i integrerade natur- och kulturmiljöprogram.

Särskilt delmål för Helsingborg.

Den biologiska mångfalden förstärks

Helsingborgslandskapet har förändrats genomgripande från 1800-talet fram till idag. Endast små rester av öppna strandängar och ängs- och hagmarker finns kvar. Dessa marker växte fram under en period av 1 000 år och hyser ett särskilt växt- och djurliv som idag är starkt hotat. Också ädellövskogen har höga naturvärden och är livsmiljö för en stor del av landets utrotningshotade arter. Restaurering av biotoper och en specialanpassad skötsel kan bevara dessa marker. Detta gynnar inte enbart den biologiska mångfalden utan innebär även att vi bevarar en del av vår kulturhistoria.

11. Åtgärdsprogram för hotade arter

De nationellt hotade arter som finns i Helsingborg skall tillskapas förutsättningar att leva vidare.

12. Skötsel av ängs- och hagmark

År 2010 skall samtliga ängs- och hagmarker som ingår i Helsingborgs ängs- och hagmarksinventering skötas på ett sätt som bevarar deras värden.

13. Mer mark betas

Antalet betesdjur och djurhållare inom kommunen skall öka.

Särskilt delmål för Helsingborg.

14. Minskade barriäreffekter

Barriäreffekterna skall minska.

Särskilt delmål för Helsingborg.

15. Ökad andel lövskog

År 2010 skall arealen lövskog och ädellövskog i stadens skogar ha ökat med 10 procent jämfört med år 2000.

16. Mer död ved

Senast år 2010 skall den skog som ägs av staden innehålla minst 15 m³ död ved (högstubbar och lågor) per hektar.

17. Bevarade genetiska resurser

Genetiska resurser i form av hotade kulturväxter och lantraser skall fortsatt bevaras och i möjligaste mån återföras till kulturlandskapet.

Åtgärder

Planer, utredningar och liknande

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
1. Strategi tas fram för nyttjande och skydd av vattenmagasin under Helsingborg (Ramlösa-formationen) samt vattenfabriker och Odåkras två vattenföreningar. (mål 4)	2006	2010	KSF/BN, MN, TN	Kan minska risken för att bekämpningsmedel och andra föroreningar kommer ut i dricksvattnet.

Planer, utredningar och liknande, forts

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
2. GIS-baserat underlagsmaterial samordnas och kvalitetssäkras för skydd av grundvattnets kvalitet vid värmepumps- och bergvärmeanläggningar. (mål 4)	2006	2007	MN	Kan skydda grundvattnets kvalitet.
3. Skötselplan avseende skydd av strandängar i Skälderviken tas fram. (mål 6)	2007	2008	BN, TN, (Ängelholm-Höganäs kommuner)	Kan skapa en värdefull naturmiljö och gynna hotade arter, bl a genom ökad andel strandbeten. Rekreativvärde ökar vid god skötsel.
4. Detaljerad karta över kustens grundområden utformas. (mål 6)	Pågår	2006	MN, BN	Ökat skydd av fiskbeståndets "barnkammare".
5. Särskilt känsliga kustområden pekas ut och vidareutvecklas. (mål 6)	Nästa översiktsplan		BN, MN	Kan innebära ett ökat skydd vid planering och exploatering av kustområden.
6. Tillämpningen av strandskyddet utvärderas. (mål 6,7) (α)	2007	2007	BN/LST	Ger en uppfattning om hur strandskyddsdispensen används. Kan uppmärksamma förhållanden som innebär att byggnationer inom strandskyddet kan riskera att drabbas av översvämningar.
7. En kommunal strategi för markförvärv tas fram. (mål 2,3,4,6,7,8,9,11)	2006	2008	KSF, MN, BN, TN	Säkrar mark inför framtiden (värdefull ur olika aspekter, t ex höga biologiska värden, rekreativmark, läckagebenägen mark, vattenskyddsområden, för våtmarksändamål, osv).
8. Grönstrukturprogram med bl a analys av barriärer och tillgänglighet mellan bostäder och natur tas fram. (mål 2,3,14) (α)	2007	Underlag till nästa översiktsplan	BN, TN	Större hänsyn till miljö och natur vid tätortens utveckling. Gynnar friluftsliv. Kan ge ökad spridningsmöjlighet för arter. Bättre tillgänglighet mellan bostadsområden vid stora trafikleder eller liknande.
9. Beslutsunderlag om tillämpning av balanseringsprincipen till kommunfullmäktige. (mål 2,3,9)	Pågår	2006	MN, KSF, TN	Kan innebära ökad/bibehållen biologisk mångfald.
10. Policy och skötselprogram för ängs- och hagmark på stadens mark tas fram. (mål 10,11,12,13)	2006	2008	BN, TN	Skapar en värdefull naturmiljö och gynnar hotade arter. Ökar rekreativvärde.
11. Skötselplaner för utvalda, hotade arter tas fram. (mål 9,11)	2006	2008	BN	Bevarar och utvecklar hotade miljöer, ger de arter som lever där en möjlighet att överleva.
12. Förslag på vilka miljöer i anslutning till vattendrag som skall föreslås bli kommunala reservat tas fram samt en plan för genomförandet. (mål 7)	2006	2007	BN, MN, TN	Kan innebära att hotade miljöer bevaras och utvecklas. Kan öka den biologiska mångfalden.
13. Naturreseptat längs sträckan Gantofta – Vallåkra genomförs och skötselplan tas fram. (mål 7) (enl tidigare beslut i KF)	2006	2010	BN, KSF	Bevarar och utvecklar hotade miljöer, ger de arter som lever där en möjlighet att överleva. Kan öka den biologiska mångfalden. Vattenmiljön särskilt skyddsvärd (Natura 2000 område).

(α) kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
14. Småvatteninventeringen (från 1986) följs upp. (mål 9,10,11)	2008	2009	BN, MN	Kan öka den biologiska mångfalden och överlevnadschanserna för de arter som lever där.
15. Strategi för hållbar markanvändning vid nybyggnation tas fram. (mål 5)	I nästa översiktsplan		BN, KSF, MN, TN	Säkerställer att så lite jordbruksmark som möjligt och med så låg klassning som möjligt används vid exploatering
16. Skogsbruksplanen revideras och kompletteras med en policy som lyfter fram värdet av naturvård och rekreation. (mål 3,8,15,16)	2008	2009	TN/BN	Bevarar och utvecklar naturvärden i skogen. Ger biologiskt rikare skogar.
17. Natur- och kulturmiljöprogram utarbetas. (mål 8,9,10)	Pågår	2007	BN/KN	Kan förbättra möjligheten till kontinuitet och bevarande av värdefulla marker och ett levande kulturarv och öka möjligheterna till rekreation.
18. Skötselplan tas fram för mägergravar på kommunal mark. (mål 9,10,11)	2007	2008	BN, MN, KSF, KN	Kan öka den biologiska mångfalden och överlevnadschanserna för de arter som lever där.

Information/attitydförändringar

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
19. Markägare med skyddsvärd skog; information om miljömål, naturvärden etc. (mål 8,11)	2006	Fortlöpande	BN	Kan öka intresset för natur- och kulturvärden.
20. Skolelever, allmänhet m fl; naturpunkter för informations- och pedagogiska insatser. (mål 6,7,8,9,10,11,12,13,17)	Pågår	2010	TN	Ökar intresset hos allmänheten för natur och möjligheten till och kvaliteten på naturupplevelser. Ökar rekreation och hälsa.
21. Allmänhet, markägare/ djurhållare; Lantrasens dag anordnas årligen på Fredriksdal museer och trädgårdar. (mål 11,13,17)	2007	Fortlöpande	KN, lantrasföreningar	Kan öka medvetenheten om lantraserna och öka chanserna till långsiktigt bevarande av dessa.

Övriga åtgärder

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
22. Tätortsutveckling prioriteras i goda kollektiva lägen. (mål 1) (#) (α)	Pågår	Fortlöpande	BN, KSF, MN, TN	Gynnar icke-bilburna invånare. Kan öka områdets attraktivitet. Minskar utsläpp.	🌿🌿🌿	Ⓜ
23. Möjlighet ges för privata markägare att söka bidrag ur den sk naturvårdsfonden för restaurering av ängs- och hagmark. (mål 11,12,13)	2006	2010	KSF	Kan skapa en värdefull naturmiljö och gynna hotade arter. Ökar rekreativt värdet.	🌿🌿	Ⓜ Ⓜ
24. Markering av evighetsträd (mål 11,16)	Pågår	Fortlöpande	TN/BN	Bidrar till kontinuitet för insekter och andra organismer.	🌿	Ⓜ
25. Skydd av Småryd, Bruce's skog och Örby ångar genom reservatsbildning. (mål 3,6,8,12,13)	2006	2007	BN	Bevarar/utvecklar hotade miljöer, ger arter en möjlighet att överleva.	🌿🌿	Ⓜ Ⓜ

(#) Mål i översiktsplanen (α) kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Övriga åtgärder, forts

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
26. Staden medverkar till ökat skydd av värdefulla natur- och rekreationsområden. (mål 3,6,7,8,9,10,11,12)	2006	2020	KSF/BN	Genom inköp eller avtal kan möjlighet till rekreation och bevarad biologisk mångfald ökas.		(kan delfinansieras av statliga bidrag).
27. Fortsatt "vitaliseringskalkning" av stadens skogar. (mål 8,11)	Pågår	2010	TN, BN	Motverkar skogsmarkens försurning. Ger biologiskt rikare skogar.		
28. Barrskog ersätts successivt med lövskog. Nyplantering av lövskog på åkermark (Bruces skog). (mål 11,15)	Pågår	2010	TN	Barrträd ökar försurningen i marken. Lövskog har en rikare biologisk mångfald.		
29. Högstubbar och lågor sparas vid avverkning. (mål 11,16)	Pågår	2010	TN	Ökar den biologiska mångfalden		
30. Prioritera lantrasdjur på kommunägd betesmark och fornlämningsområden. (mål 12,17)	2008	Fortlöpande	TN	Gynnar utrotningshotade lantraser. Möjliggör hävd på magra marker.		
31. Hålla gamla sorter av grönsaker, fruktträd och andra hotade växter i odling. (mål 17)	Pågår	Fortlöpande	KN	En viktig genetisk resurs. Ökar biologisk mångfald.		

Exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra

Privatpersoner

- En variationsrik trädgård med många olika miljöer gynnar fåglar, fjärilar och igelkottar. Städa inte för mycket, behåll lövhögar och skyddade miljöer där igelkottar kan övervintra. Rikligt med fågelholkar för olika arter gynnar den biologiska mångfalden. Lämna döda träd. De har ett rikt insektsliv, vilket drar till sig insektsätande fåglar. Odlar gärna gamla svenska sorter av blommor och fruktträd. Våra inhemska odlade sorter riskerar att försvinna om ingen odlar dem. Äldre sorter är också ofta härdigare än nyare sorter.
- Köp miljömärkt trä (märkt med FSC) i möbler och byggvaror.
- Var rädd om din boendemiljö, visa särskild omsorg vid renovering och vård av äldre bebyggelse.
- Välj kött från djur som betat – gärna på naturbetesmark – som nöt och får. Ett sätt att gynna den biologiska mångfalden är att se till att naturbete blir lönsamt och det gör vi genom att konsumera kött från sådan produktion.
- Undvik att använda tryckimpregnerat trä.

Lantbrukare och andra markägare

- Bevara och plantera träd och buskar så att djur och växter får skyddsmöjligheter och har någonstans att ta vägen.
- Sök EU-stöd för skötsel av värdefulla områden på egen mark.
- Bevara gamla ekonomibyggnader. Vid byggnation av nya ekonomibyggnader tänk på hur du placerar dem i landskapet och anpassa utformningen till omgivningen. Bevara också alléer, pilevallar, stenmurar m.m.
- Om du är skogsägare kan du delta i kurser och utbildningar som skogsvårdsorganisationen ordnar. Där får du tips om hur du bäst undviker skador av skogsmaskiner eller betning på träden av älg och rådjur. Du kan också få reda på mer om hur man avvärjer svampangrepp och varför du bör plantera lövträd på avverkad mark.

Rent vatten

Bakgrund

Så mycket som 70 procent av Helsingborgslandskapet består av jordbruksmark. Den rationalisering av jordbruket som skett i modern tid har gett upphov till ett mer storskaligt och effektivt jordbruk. Det högintensiva jordbruket bidrar till övergödningen och ökar risken för att rester av bekämpningsmedel når yt- och grundvatten. Övergödningen orsakas av ett överskott av näringsämnen kväve och fosfor. Förutom jordbruket kan växthus lokalt bidra till att höga halter näringsämnen når vattendragen och enskilda avlopp kan bidra med framför allt en hel del fosfor.

Flera av de problem vi kan se längs våra kuster är knutna till övergödning och utsläpp av miljögifter. Övergödningen kan ge upphov till kraftiga och ibland giftiga algbloomningar, symptom som ibland hindrar oss från att bada på sommaren. Ett annat symptom är syrefria bottenar. På dessa kan inte botten djur och fisk överleva.

Mycket har förbättrats de senaste decennierna, framför allt genom att de flesta kommunala reningsverk fungerar väl och i hög grad renar såväl kväve som fosfor. På senare år har mindre punktkällor och framför allt jordbruket med sitt diffusa läckage av näringsämnen kommit i fokus. Dessa källor är betydligt svårare att åtgärda än de stora punktkällorna där problemen kunde lösas med traditionell reningsteknik. Jordbruksnäringen arbetar sedan länge aktivt med frågorna. Förutom att helt övergå till ekologisk odling, pågår försök att förändra den konventionella odlingen i en mer hållbar riktning.

Prioriterade aspekter

- effekter av intensivt brukad åkermark
- bekämpningsmedel
- läckage av gifter från förorenade områden
- växthus
- enskilda avlopp
- utsläpp av metaller och organiska miljögifter
- effekter av genomförd markavvattning

Greppa Näringen är individuellt anpassad rådgivning till lantbrukare. Kampanjen genomförs i bred samverkan mellan lantbruksnäringen och myndigheter. Syftet är att på ett kostnadseffektivt sätt minska förluster av näringsämnen till luft och vatten från utfodring och växtodling. Inom projektet ryms även att förse lantbrukare med kunskap när det gäller säkrare hantering av bekämpningsmedel. Basen för arbetet är de nationella miljökvalitetsmålen. Odling i Balans är en organisation som genom olika projekt försöker hitta vägar att kombinera ekonomi och ekologi. På pilotgårdar i utpräglade växtodlingsområden vidtas åtgärder inom ett stort antal ämnesområden, för att lägga grunden till ett mer uthålligt jordbruk.

Övergripande mål och delmål

Nationella mål

De nationella miljökvalitetsmålen Giftfri miljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv är särskilt betydande inom detta område.

Lokala mål

Vattnets kvalitet förbättras

Kväve och fosfor är viktiga näringsämnen för växter, men blir doserna för stora ändras livsförhållandena. En del växter gynnas, medan andra missgynnas. Vattendrag och kustområden kan få en kraftig tillväxt av plankton och alger, som kan leda till syrebrist och botten död. Jordbruket är fortfarande huvudkällan till näringsöverskottet, men även avloppsvatten från enskilda avlopp och växthus bidrar. Föroreningar kan spridas till yt- och grundvatten från förorenade områden som äldre industriområden och nedlagda deponier. Bekämpningsmedel används huvudsakligen inom jord- och skogsbruk, men även inom park- och fastighetsskötsel samt av privata hushåll. Rester påträffas regelbundet i kommunens vattendrag.

1. Minskade utsläpp av kväveföreningar

År 2010 skall halterna av kväve i Hasslarpsån och Råån vara 15 procent lägre jämfört med 1995 års nivå (medelvärde 1994-1996).

2. Minskade utsläpp av fosforföreningar

År 2010 skall halterna av fosfor i Hasslarpsån och Råån vara 20 procent lägre jämfört med 1995 års nivå (medelvärde 1994-1996).

3. Anläggning och återställning av våtmarker

Mellan år 2000 och 2010 skall minst 100 ha våtmarker och småvatten anläggas, återskapas eller beslutas om. Vid planeringen och anläggningen skall optimal miljönytta eftersträvas.

4. Kemiska bekämpningsmedel

Senast år 2015 skall förekomsten av kemiska bekämpningsmedel och deras nedbrytningsprodukter vara nära noll i Helsingborgs vattendrag och vara så låga att växter, djur eller människors hälsa inte skadas. Kemiska bekämpningsmedel eller deras farliga nedbrytningsprodukter som används från år 2006 och framåt bör inte kunna påvisas i grundvattnet.

5. Förorenade områden

Samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana områden som i dag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden skall vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av 2010.

6. Kvalitetskrav för grundvatten

År 2010 skall alla vattenförekomster som används för uttag av vatten som är avsett att användas som dricksvatten och som ger mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer per år uppfylla gällande svenska normer för dricksvatten av god kvalitet med avseende på föroreningar orsakade av mänsklig verksamhet.

7. Utsläpp av organiska miljögifter och metaller

År 2010 har halterna av organiska miljögifter och metaller i akvatisk miljö minskat kontinuerligt från 1995 års nivå.

Den biologiska mångfalden förstärks

I vår kommun saknas sjöar helt och antalet vattendrag och dammar är begränsat. Drygt hälften av Rååns biflöden är helt kulverterade och bara några få procent av de våtmarker som tidigare var så vanligt förekommande finns kvar. Alla markavvattningar i form av diken, kulvertar, uträtningar samt sänkningar av vattennivån innebär att de många arter som är beroende av vattenanknutna miljöer är mycket utsatta och sårbara.

8. Åtgärdsprogram för hotade arter

De nationellt hotade arter som finns i Helsingborg skall tillskapas förutsättningar att leva vidare.

9. Restaurering av vattendrag

Senast år 2010 skall restaureringsåtgärder såsom placering av lekbottnar och borttagning av vandringshinder ha påbörjats i Hasslarpsån. Restaurering av vattendrag och anläggning av våtmarker i såväl Råån som Hasslarpsån, samt kontinuerligt underhåll av genomförda fiskevårdande åtgärder i Råån sker även i fortsättningen.

Särskilt delmål för Helsingborg

10. Konsekvenser av förändringar i grundvattennivån

År 2010 skall användningen av mark och vatten inte medföra sådana ändringar av grundvattennivåer som ger negativa konsekvenser för vattenförsörjningen, markstabiliteten eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.

Åtgärder

Planer, utredningar och liknande

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
1. Dagvattenplan tas fram. (mål 1,2,7)	Pågår	2007	TN	Minskar belastning på reningsverket och risk för översvämning vid kraftiga regn. Möjliggör klassning (föroreningsgrad) av dagvattnet.
2. Saneringsplan för ledningsnätet tas fram. (mål 1,2,7)	Pågår	Fortlöpande	TN	Minskar belastningen på reningsverket och risken för att vatten släpps ut orenat.
3. Beslut fattas om att göra Grollegrund till ett kommunalt marint reservat. (mål 8)		2007	BN	Kan öka den biologiska mångfalden och överlevnadschanserna för de arter som lever där.
4. Gemensam dagvattenpolicy för samtliga berörda kommuner längs Råån och Vegeån tas fram. (mål 1,2,7)	2006	2008	TN, MN, BN	Minskar belastning på reningsverket och risk för översvämning vid kraftiga regn. Möjliggör klassning (föroreningsgrad) av dagvattnet. Även utformning av dagvattendammar.
5. Kommunal policy för dikesrensning tas fram. (mål 1,2)	2006	2007	TN, MN, BN, KSF	Miljöanpassad rensning är skonsammare mot botten och stränder. Ger mindre utsläpp av slam och lerpartiklar till vattendrag. Sparar värdefulla träd- och buskmiljöer längs vattendragen.
6. Kommunal strategi för anslutning av enskilda avlopp till kommunala spillvattennätet. (mål 1,2)	2006	2008	TN, MN, BN	Kan minska utsläpp av övergödande ämnen till vattendrag.
7. Policy för prioritering av enskilda avlopp tas fram. (mål 1,2)	Pågår	2006	MN	Kan minska utsläpp av övergödande ämnen till vattendrag.
8. Policy tas fram för att minska användning av kemiska bekämpningsmedel (där MN har beslutsrätt samt övrig kommunal mark). (mål 4)	2006	2007	MN/TN, KSF, fastighetsägare, förvaltare m fl	Med alternativa metoder för bekämpning minskar risken för kemiska bekämpningsmedel i vattendrag och grundvatten.
9. Möjligheten att låta vissa vattendragssträckor beskuggas av buskar och träd utreds. (mål 9)	2006	2010	TN, KSF, BN, vattendragsförbund	Stabiliserar förhållandena i vattendraget som ljus och temperatur.
10. Biotopkartering av kommunens vattendrag (Råån 2007, övriga vattendrag 2010). (mål 9)	Pågår	2007/2010	TN, MN, BN	Identifierar värdefulla områden i och kring vattendrag, men även t ex översvämningsbenägen mark. Kan minska urlakning av näringsämnen till vattendrag och därmed minska övergödning.

Planer, utredningar och liknande, forts

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
11. Inventering av Grollegrunds bottenfauna och ekointegrering av fiskbestånd. (mål 8)	2006	2006	MN	Ger signaler på förändringar i vattenmiljön och möjlighet att vid behov sätta in riktade åtgärder.
12. Beredningsplan för oljeutsläpp ses över och ev uppdateras. (mål 7)	2007	2008	RN, MN	Ökar förutsättningarna för att så bra som möjligt hantera ett eventuellt oljeutsläpp och därmed begränsa skadorna på växter och djur.
13. Lämpliga markområden för våtmarksanläggning pekats ut i översiktsplan eller naturvårdsplan. (mål 3,8) (α)	2006	Fortlöpande	BN, MN, TN	Kan innebära ett ökat skydd vid planering och exploatering.
14. Områden särskilt känsliga för sänkt grundvattennivå anges i ÖP. (mål 10) (α)	Nästa översiktsplan		BN, MN, TN	Skyddar den hydrologiska stabiliteten (utifrån vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem).
15. Verka för att den marina säkerheten utvecklas. (mål 7)	Pågår	Fortlöpande	MN, RN	Kan förebygga olyckor till havs och därmed förbättra skyddet av mark och vatten.

(α) kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Information/attitydförändringar

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt
16. Hushåll med enskilt avlopp; information om metoder med bra reningseffekt. (mål 1,2)	2006	Fortlöpande	MN	Kan minska utsläpp av övergödande ämnen.
17. Lantbrukare; information om reglerbar/kontrollerad dränering. (mål 1,2)	2006	Fortlöpande	MN, vattendragsförbund	Kan minska utsläpp av övergödande ämnen.
18. Lantbrukare; information med syfte att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel. (mål 4)	2004	Fortlöpande	LST, MN, lantbruksnäringen	Kan öka medvetenheten. Minskad risk för förorening av yt- och grundvatten.
19. Politiker lobbar för förbättrad övervakning och samordning mellan kustbevakningen och marinen. (mål 7,8)	2006	Fortlöpande	KSF	Skydd av fiskbestånd, Öresunds bottnar och marina reservat.
20. Skolelever, allmänhet m fl; information om hav och land (Sabella-turer mm). (mål 3,8,9,10)	Pågår	Fortlöpande	MN	Kan öka intresset för djur och natur.
21. Markägare; information om våtmarksanläggning och bidragsmöjligheter. (mål 3,8)	Pågår	Fortlöpande	MN, vattendragsförbund	Kan öka intresset för att anlägga våtmark.

Övriga åtgärder

Åtgärder	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
22. Krav ställs på att icke godkända enskilda avlopp åtgärdas. (mål 1,2)	Pågår	Fortlöpande	MN	Minskar utsläpp av övergödande ämnen.	🌱🌱	Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
23. Krav ställs på att överskottsvatten från växthus tas om hand. (mål 1,2)	2006	Fortlöpande	MN	Minskar utsläpp av övergödande ämnen.	🌱🌱	Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
24. Ny utläggning av sten och lekgrus, underhåll av tidigare anlagd lekboten, fria fiskvägar. (mål 8,9)	2006	Fortlöpande	TN	Förbättrar livsbetingelserna för vandrande fiskarter. Återskapar livsmiljöer.	🌱🌱🌱	Ⓜ Ⓜ Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
25. Strandbrinkar fasas av, strandzoner anläggs, kulverteringar bryts upp. (mål 8,9)	Pågår	Fortlöpande	MN/TN, vattendragsförbund	Återskapar vattendragets naturliga miljö. Kommunal och privat mark.	🌱🌱🌱🌱	Ⓜ Ⓜ Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
26. Inventering av vattenuttag ur vattendrag under en torrperiod följt av riktad information. (mål 9,10)	2006 (planering)	Genomförs under nästa torrperiod	TN	Kan minska risken för uttorkade vattendrag sommartid.	🌱	Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
27. Vattenståndet i Råån avläses med hjälp av utplacerade pglar. (mål 9,10)	2006	Fortlöpande	TN	Kan minska risken för uttorkade vattendrag sommartid.	🌱	Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
28. Skydd av Örbyfältet inklusive tillrinningsområden. (mål 6,10)	Pågår	2006	TN	Säkerställer vattenförsörjningen.	🌱🌱🌱	Ⓜ Ⓜ Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
29. Skydd av Örby berggrundvattentäkt inklusive tillrinningsområden. (mål 6,10)	2006	2006	TN	Säkerställer vattenförsörjningen.	🌱🌱🌱	Ⓜ Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
30. Utomhusytor på kommunal mark anläggs på sådant sätt att skötsel utan kemiska bekämpningsmedel underlättas. (mål 4)	2006	Fortlöpande	TN, BN, MN, KFA	Minskad risk för bekämpningsmedel i vattendrag och grundvatten.	🌱🌱	Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
31. Tillsyn utövas över användning av kemiska bekämpningsmedel. (mål 4)	Pågår	Fortlöpande	MN	Minskad risk för bekämpningsmedel i vattendrag och grundvatten. Ökad biologisk mångfald.	🌱🌱🌱	Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
32. Åtgärder så att miljöstödet till skyddszoner utnyttjas effektivt. (mål 4) (Ⓜ)	2006	Fortlöpande	LST, LRF, MN	Minskad risk för förorening av vattendrag.	🌱🌱	Ⓜ
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
33. Förorenade områden identifieras, riskklassas och vid behov ställs krav på efterbehandling. (mål 5)	Pågår	Fortlöpande	MN	Bättre översikt av förorenade områden. Minskar risken att föroreningar sprids till grundvatten eller omkringliggande områden.	🌱🌱🌱	Ⓜ Ⓜ Ⓜ Ⓜ (markägare/verksamhetsutövare).
Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
34. Förnyad översyn av nedlagda kommunala avfallsdeponier med uppdatering av riskklassning. (mål 5)	Pågår	2010	NSR, MN, TN	Minskar risken att föroreningar sprids till grundvatten eller omkringliggande områden.	🌱🌱	Ⓜ

(Ⓜ) kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Övriga åtgärder, forts

Åtgärd	Påbörjas	Avslutas	Ansvar	Effekt	Miljövinst	Kostnad
35. Arrendeavtal med småbåtshamnar ses över så att de omfattar krav på hur båtar ska rengöras. (mål 5)	2006	Fortlöpande	HHAB	Kan minska risken för att farliga ämnen sprids till mark och vatten.		
36. Små vattenytor för groddjur och evertebrater anläggs på stadens mark (ex Örby ångar). (mål 3,8)	2006	2008	MN, TN, BN	Ökar den biologiska mångfalden och arternas överlevnadschanser.		
37. Beslut fattas om fiskeförbud eller restriktioner för det fiske som bedrivs inom det kommunala reservatet Knähaken. (mål 8)	Pågår	2006	LST	Skydd av fiskbestånd och reservatet.		
38. Avsätta kommunala resurser så att fisketillsyningsmännen får tillgång till en övervakningsbåt. (mål 7,8)	2006	2008	TN, fiskevårdsområde	Ökat skydd av fiskbestånd. Gemensamt åtagande kommun/ fiskevårdsområde.		/år
39. Anläggning av våtmarker och småvatten. (mål 1,2,3,8)	Pågår	2010	MN, vattendragsförbund	Återskapar hotade miljöer och skyddar dess arter. Minskar risk för översvämning resp uttorkning av vattendrag och utsläpp av gödande ämnen och tungmetaller.		 (kan delfinansieras av andra aktörer).
40. Görarpsdammens dämningfunktion tas bort. (mål 9)	Då dammens status som reservvattentäkt är upphävd.		TN, MN	Återskapar naturlig vattenregim på sträckan Görarp -Gantofta.		
41. Krav ställs vid förnyat arrende på kommunal åkermark (t ex ökad andel strand/skyddszon, vattenuttag, hävdade marker mm). (mål 1,2,4,10)	2006	Fortlöpande	KSF, MN, BN, TN	Kan innebära minskad användning av kem. bekämpningsmedel och konstgödning, högre biologisk mångfald osv.		

(t) kommunal åtgärd i det skånska miljöprogrammet

Exempel på åtgärder som andra aktörer kan genomföra

Privatpersoner

- Använd naturgödsel och alternativa sätt att bekämpa ogräs i kolonilotter och villaträdgårdar. Bränn, ångbehandla eller ta fram hacka och spade!
- Om du har eget avloppssystem bör du se till att avloppsvattnet renas effektivt. Kontakta Miljökontoret för information om vilka krav som gäller.
- Använd miljömärkt tvättmedel och dosera enligt anvisningarna. Har du eget avloppssystem, välj tvättmedel utan fosfat.
- Töm inte ut ditt akvarium i dammar eller vattendrag. Djur- och växtarter som inte hör hemma i Sveriges natur kan sprida sig okontrollerat och "kväva" de inhemska arterna.
- Tvätta och reparera bilen i tvätthall eller verkstadshall med godkänd rening, inte på gatan. Vattnet som rinner ner i gatubrunnarna går oftast inte till reningsverk utan direkt ut i vattendrag och havet.

- Vätskor som t ex bensin eller lacknafta ska hanteras som farligt avfall och lämnas på en miljöstation. Om de hamnar på marken eller i avloppet letar de sig förr eller senare ner till grundvattnet och förorenar det.
- Köp miljömärkt fisk eller fisk som rekommenderas i Världsnaturfondens konsumentguide.
- Respektera bestämmelserna för fiske och skyddade områden. Många djur och växter är hotade och vi måste alla hjälpas åt så att arterna kan återhämta sig och bli livskraftiga.
- Visa hänsyn till omgivningen om du kör motorbåt eller vattenskoter. Även sjöfåglarna är beroende av att få vara ostörda, särskilt under häckningstiden.
- Utnyttja allemansrätten men med respekt för naturen och markägarintressena!
- Fler enkla tips på åtgärder riktade till allmänheten (t.ex. hur man miljötrimmar sin båtmotor och väljer rätt båtbottnfärger) finns på www.snf.se

Lantbrukare och andra markägare

- Minimera användningen av kemiska bekämpningsmedel.
- Lämna bevuxna kantzoner på åkrarna invid vattendrag och diken för att förhindra näringsläckage från åkern till vattendragen. Gå med det nationella projektet "Greppa näringen" som ger råd om hur näringsläckaget från jordbruket kan minskas.
- Var rädd om märgelgravar och andra vattenhål på dina marker. Alla groddjur är fridlysta i Sverige, och ett flertal arter är hotade. Groddjuren behöver dessa vattensamlingar för att kunna föröka sig och sprida sig. Tänk också på att man behöver tillstånd för att plantera ut signalkräfter eller andra djur- och växtarter som inte naturligt hör hemma i Sveriges natur. Anledningen är att sådana växter och djur kan sprida sig okontrollerat och "kväva" de inhemska arterna. De kan också sprida sjukdomar som t ex kräftpest.
- Återskapa eller nyanlägg våtmarker. Kontakta Miljökontoret om du har ett lämpligt område.

Ordlista

Balanseringsprincip - omfattar fyra steg vid exploatering. De två första stegen innebär att undvika och minimera intrång i grönområden. De två sista stegen är att utjämna och ersätta (kompensera) intrånget i naturmiljön vid fortsatt planering.

Bioackumulerbar – ämne som lätt anrikas i näringskedjorna och därför betecknas som miljöfarligt och hälsoskadligt.

Biogas – bildas då biologiskt material (hushållsavfall, rötslam, jordbruksgrödor mm) bryts ner. Kan användas som fordonsbränsle eller till el och värme.

Biologisk mångfald – mångfalden av livsmiljöer, arter och gener samt de processer som länkar ihop de tre komponenterna. Begreppet myntades i slutet av 1980-talet för att belysa behovet av åtgärder för att säkra den långsiktiga överlevnaden av arterna på jorden.

Biotopkartering – ett sätt att beskriva hur påverkat ett vattendrag är av mänskliga aktiviteter. Kan t ex användas som underlag för naturvärdesbedömningar eller åtgärdsbehov. Identifierar även åkermark som bör läggas i träda p g a återkommande översvämningar.

Bottenfauna – djur och organismer som lever på botten av hav, sjö eller annat vattensystem.

Bra Miljöval El – el som producerats av sol, vind, vatten eller biobränsle.

Dagvatten – regn- och smältvatten som rinner av från hustak, parkeringar, gator och andra hårda beläggningar.

Dikesrensning – efterhand slammar och växer vattendragen/dikena igen. För att vattnet snabbare ska rinna undan (och åkarna kunna besås) rensas dikena, med mer eller mindre hänsyn och med varierande påverkan på vattendragets miljö.

Ekointegrering – ett sätt att med hjälp av ekolod inventera ett fiskbestånd.

Ekokommun – Sveriges ekokommuner är ett ideellt nätverk för kommuner som vill främja utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle. Helsingborg har haft ordförandeskapet sedan 2002.

Elektromagnetiska fält - radiovågor, mikrovågor, synligt ljus, UV, röntgenstrålning och gammastrålning är alla exempel på samma grundläggande fysikaliska fenomen, den elektromagnetiska vågrörelsen eller fältet.

Enskilda avlopp – avlopp som inte är anslutna till det kommunala reningsverket.

Evertebrater – ryggradslösa djur. Samlingsnamn för djur som inte hör till insekterna eller ryggradsdjuren.

Evighetsträd - innebär att träd lämnas för fri utveckling.

Fjärrkyla – "biprodukt" vid värmeproduktion. Distribueras på samma sätt som fjärrvärme och kan t ex ersätta lokala luftkonditioneringsanläggningar.

Flytgödsel – flytande naturgödsel som kan pumpas till behållare för lagring.

Freon – en grupp köldmedier (även kallat CFC) som har ett högt innehåll av klor, vilket medför att de är mycket tärande på ozonskiktet. CFC- köldmedierna är också starka växthusgaser. Finns bl a i äldre kyl- och fryssystem och värmepumpar.

FSC-märkt - Forest Stewardship Council, en miljömärkning för skog.

Förnybara bränslen – t ex etanol, biobränsle, vind- och vattenkraft. Till skillnad från fossila bränslen (bensin, olja, kol, naturgas) är förnybara bränslen koldioxidneutrala, d v s de påverkar inte växthuseffekten.

GCK-bidrag – kan ges till anställda som går, cyklar eller åker kollektivt till arbetet. Finns bl a i Göteborg.

GIS – geografiska informationssystem. Avser datoriserade informationssystem för hantering och analys av lägesbundna data. En kombination av kartor och tabellinformation som lagras och hanteras i datorn.

Grönstrukturprogram – program med strategier för vård och utveckling av grön- och naturområden.

Halon – gas som kan finnas i gamla brandsläckare och som skadar ozonskiktet. Sedan 1991 förbjuden vid nytillverkning.

Hävd – ett sätt att sköta mark, med betesdjur eller med hjälp av slätter.

Indikator/indikatorämne – mätbar företeelse som indikerar eller visar tillståndet hos ett större system.

Infrastruktur - anläggningar som anses vara nödvändiga för att samhället skall fungera. Här avses framför allt system för transport av varor och personer, men begreppet omfattar även bebyggelse och fastighetsstruktur samt system för energi och information.

Klimatstrategi – en strategi för att minska utsläppen av växthusgaser.

KLIMP - ett statligt stöd med fokusering på lokala investeringar som minskar utsläpp av växthusgaser. Helsingborg har tre gånger hittills erhållit stödet.

Komfortmätningssystem - ger lägenhetsinnehavaren en regelbunden individuell debitering av värme, d v s direkt positiv återkoppling vid minskad energianvändning.

Kreosot – hälsofarligt träskyddsmedel. Används vid tryckimpregnering för att ge ett långvarigt skydd mot röta och insekter.

Kvävedioxid – luftförorening som i huvudsak bildas vid förbränning. Försurar och övergöder mark och vatten samt bidrar till bildandet av marknära ozon.

Lantras – djur som under tidens gång har utvecklats och anpassats efter lokala förhållanden.

Lekbotten – typ av stenig botten i vattendrag som bl a öringen kräver för att leka.

Lekgrus – grus som läggs på lekbotten för att förbättra t ex öringens lekförhållanden.

Låga/lågor – träd som fallit och får ligga kvar. Död ved är värdefullt för den biologiska mångfalden.

Miljöaspekt – kan enklast beskrivas som "något som ger upphov till förändringar av tillståndet och därmed ger effekter på miljö och hälsa".

Miljökvalitetsnorm – är till för att skydda människors hälsa och miljön. Innebär regler om lägsta godtagbara miljökvalitet inom ett geografiskt område.

Miljöledningssystem/miljöstyrning - ett sätt att styra upp miljöarbetet på ett företag eller annan organisation. Den internationella standarden ISO 14001 är vanligt förekommande.

Miljöstöd – till produktionsmetoder inom jordbruket. Finansieras av EU och svenska staten.

Miljözon - ett område i en tätort som är särskilt känsligt för störningar och där restriktioner för trafiken skall gälla. Syftet är främst att förbättra miljön lokalt inom staden, där många människor bor och vistas. Finns i Stockholm, Göteborg, Malmö och Lund.

Märgelgrav - grop som bildades när man utvann märgel (kalkhaltig lera) som gödning till åkrarna. Ersattes senare av handelsgödsel. Allmänna i Skåne och Halland och idag vanligen vattenfyllda.

Naturbetesmark - mark som i modern tid inte har brukats med t ex gödsling, kalkning, dränering eller plöjts och såtts med vallväxter. Naturbetesmarker är relativt näringsfattiga och gynnar konkurrenssvaga växter.

Naturpunkt - en pedagogisk mötesplats med informationsskyltar och möjligheter för t ex en skolklass att samlas.

NMVOG – (non methane volatile organic compound). Lättflyktiga organiska föreningar (förutom metan), t ex lösningsmedel, lacker, bränslen osv. Bidrar till bildandet av marknära ozon.

Nyckeltal – statistiskt tal som indikerar t ex miljö tillstånd eller måluppfyllelse.

Ozonnedbrytande ämne – har en starkt nedbrytande effekt på jordens skyddande ozonskikt.

Parkeringsnorm/parkeringspolicy - kan innebära minskade anspråk på parkeringsytor i lägen med god kollektivtrafik.

Pegel – mätstång som visar hur högt vattenståndet är.

Pesticid – bekämpningsmedel mot skadedjur.

PCB - polyklorerade bifenyl; en grupp syntetiska oljor som betecknas som miljöfarliga och hälsoskadliga. Har tidigare använts mycket inom industrin, bl a i transformatorer och som mjukgörare i plaster. Anrikas lätt i näringskedjorna.

PRIO-databas - Kemikalieinspektionens exempellista på ämnen med oönskade egenskaper.

REACH – (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), ny kemikalielag inom EU.

Reglerbar/kontrollerad dränering – används främst för att minska kväveförluster från åkrar. Innebär att kapaciteten hos dräneringssystemet regleras och grundvattenytan hålls så hög som det är möjligt ur odlingssynpunkt.

Sabella – forskningsfartyg i Helsingborg som även används för att informera skolelever och allmänhet om bl a livet i Öresund.

SAR-värde – den energi som mobiltelefonen strålar in i kroppen. Upptas i första hand av huvud och händer.

Scenarioanalys – visar ett mindre antal troliga framtidsbilder som baseras på analys av vissa tongivande nyckelfaktorer.

Screeningprojekt - kan ge en mer sammanhållen bild av farliga ämnen. En genomgång av den senaste undersökningen pågår för att identifiera och utreda potentiella punktutsläpp.

Sparsam körning - att använda växelspak och gaspedal på ett medvetet sätt. Minskar både bränsleförbrukning och utsläpp. De flesta kör med högre snitthastighet sedan de lärt sig tekniken. En välkänt koncept är Eco-driving, men det finns även andra.

Svanen-märkning - det officiella nordiska miljömärket som instiftats av Nordiska Ministerrådet. Svanen visar att en produkt är ett bra val för miljön.

TCO-märkning - Kvalitets- och miljömärkning för datorer, mobiltelefoner mm.

Vitaliseringskalkning – spridning av kalk och aska på försurade skogsområden.

Reflektioner från arbetsgrupperna

Stora delar av arbetet med att ta fram miljöprogrammet har skett i arbetsgrupper, med ett sextiotal deltagare från stadens förvaltningar och bolag. Under de nästan två år som arbetet har pågått har många tankar och reflektioner kommit fram bland deltagarna. Nedan följer några som arbetsgrupperna gärna vill dela med sig av. Reflektionerna ger uttryck för viktiga utgångspunkter, värdegrunder och visioner som präglat de konkreta mål och förslag som tagits fram.

Arbetsgruppen "Delaktighet"

Helsingborgs stad strävar efter en ökad delaktighet för alla. Det gäller även i arbetet med att nå en god miljö där omgivning, hälsa och välbefinnande intimt hänger samman. Det är vårt gemensamma ansvar att sträva efter en hållbar framtid och det är stadens ansvar att hjälpa till med kunskap och information. Idag finns miljökontoret, miljöbiblioteket, miljöverkstaden och Fredriksdal som arbetar tillsammans med skolorna och andra som söker kunskap. Det är svårare att nå dem som inte känner till eller intresserar sig för dessa kanaler.

Att utgå från närområdet och det intresse som finns för den miljö individen bor och verkar i kan vara ett sätt att öka miljöintresset. Stadens organisation med medborgarutskott och områdesberedningar erbjuder möjligheter att se på varje sådant närområde utifrån ett brett perspektiv i dialog med de boende och med många förvaltningar representerade. Här finns ett forum där vi både kan förmedla kunskap och undersöka områdets utveckling utifrån olika aspekter. Vi kan få belyst hur en bred grupp av människor - kvinnor, barn, arbetssökande och arbetande, välmående och sjuka etcetera - uppfattar sin miljö och hur de kan bidra både till förbättringar men också till ett områdesanpassat miljöprogram som gäller för deras situation och i deras närområde. Här är det speciellt intressant att nå de grupper som inte kommer till tals i andra sammanhang. Vi ska inte heller glömma miljöarbetets sociala aspekter. I arbetet tillsammans med den egna närmiljön finns överspillningseffekter i form av ett större engagemang och ansvar för det egna bostadsområdet, som i sin tur kan leda till större självkänsla, ökad trygghet, ökad stolthet över området med följder som exempelvis mindre skadegörelse. Det är nödvändigt att vi arbetar tillsammans för en hållbar utveckling. I de lokala utvecklingsprogrammen kan vi tillsammans med boende och verksamma formulera närområdenas egna åtgärder för en bättre miljö.

Arbetsgruppen "Bebyggelse"

Städerna och dess bebyggda miljöer påverkar de flesta av oss på många olika sätt, ur flera olika perspektiv. De nationella miljö kvalitetsmål som främst berör våra bebyggda miljöer är God bebyggd miljö, Saker strålmiljö samt folkhälsomålet Sunda och säkra miljöer och produkter. Målen beaktar många olika aspekter vilket ibland kan kräva avvägningar mellan skilda intressen. Befintliga delmål kan vara konkreta och mätbara men även mer svårdefinierade och komplicerade att följa upp. Samtliga mål och åtgärder präglas däremot av en gemensam strävan efter att skapa goda och hälsosamma livsmiljöer för den enskilda människan, såväl idag som imorgon. Detta förankras även i ett antal dokument som t.ex. Översiktsplan och Agenda 21 vilka på olika sätt integrerar andra viktiga samhällsmål ur t.ex. sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv.

Att sträva efter en god bebyggd miljö handlar om att man i den fysiska planeringen tar hänsyn till och hushållar med mark, vatten och andra resurser. Att utveckla traditionella blandade stadsmiljöer med närhet till service, nöjen, natur och transporter kan främja såväl miljönytta som folkhälsa. En god tillgänglighet och sundare miljöer utan onödigt trafikarbete kan skapas genom att lokalisera bostäder i goda kollektivtrafiklägen. Den goda stadens bebyggda miljöer är fria från omotiverade störningar eller utsläpp från trafik och andra verksamheter. Kvinnor och män i livets olika skeden har skiftande behov som måste beaktas och prioriteras i stadsplaneringen. Invånarna ska utifrån intresse och förmåga kunna bo och verka i en tillgänglig stad på sina egna villkor. Bostädernas inomhusmiljöer är sunda och fria från buller samt långsiktigt effektiva när det gäller förbrukning av energiresurser. Avfallet minskar, energin och naturtillgångarna sparas. Naturen omkring oss

ska vara fri från farliga ämnen. Naturmiljöer och parker måste vara rika, mångfaldiga och tillgängliga med bra möjligheter till rekreation för människan, men även goda boendemiljöer för andra levande arter. Kulturmiljöerna är en del av stadens attraktivitet som bidrar till goda livsmiljöer. De rymmer både estetiska värden och unika kvaliteter som ger en historisk dimension åt staden, vilket bidrar till den karaktär och identitet som skiljer Helsingborg från andra städer. Gårdagens kulturmiljöer ska värnas för morgondagen, morgondagens bebyggelse bör lokaliseras och utformas på ett långsiktigt hållbart sätt.

MEN en god bebyggd miljö är mer än bara en miljö utan påvisbart dåliga sidor. Den goda bebyggda miljön kan och får inte enbart karakteriseras genom avsaknad av skadliga inslag, ljud eller fysiska hinder. En god miljö talar till alla våra sinnen och ska ge positiva signaler, inte bara undvika de negativa. Den är inte farlig, men den bäddar inte heller in oss. En god miljö utmanar oss, gör oss nyfikna och stimulerar våra sinnen. Den formar oss på gott och ont till det vi är och blir, med en tydlig koppling till den enskilde medborgarens kroppsliga och själsliga välbefinnande. Vackert och fult går ej att gradera, men de flesta kan ändå rent instinktivt känna skillnaden. En omsorg om miljön kan även komma till uttryck genom att man planerar och strävar efter sammanhang, variation och identifikation. Variation betyder inte att allt kan finnas överallt. Identifikation innebär inte att variation förbjuds, bara att den får sina gränser. Att beakta och ställa människan i centrum i den fysiska planeringen innebär därför att även ta hänsyn till den synliga miljön, trots att den inte alltid är mätbar.

Arbetsgruppen "Landskap"

Det landskap som vi ser omkring oss idag är ingen självklarhet. Det har vuxit fram och utvecklats under många år. Det är först under 1900-talet som jordbruket rationaliserades och helsingborgslandskapet började se ut som idag. Men på många ställen kan man hitta gårdsgårdar, alléer och andra rester från äldre tider i landskapet. Alla dessa spår från förr är en viktig del av vårt kulturarv.

Helsingborg är en stad som växer. När nya bostadsområden ska byggas måste värdefull mark tas i anspråk. Samtidigt rationaliserar jordbruket alltmer. Det är viktigt att fundera över hur vi vill att framtiden ska se ut. Då är inte bara staden utan också det kringliggande landskapet viktigt. Jordbruket är en enorm resurs för oss. Samtidigt måste ett landskap vara levande och skapa förutsättningar för en mångfald av växter och djur. Om det ska vara möjligt är det nödvändigt att vi arbetar för att det ska finnas såväl levande skogar som myllrande våtmarker.

Idag bor de allra flesta människorna i staden. Om vi ska må bra behöver vi andas frisk luft, röra på oss och ha möjlighet att vistas i vacker natur. Det måste vara lätt att ta sig ut i landskapet – för alla – också för dem som inte har bil. Landskapet i och i anslutning till staden har därför en viktig uppgift att fylla i framtidens Helsingborg.

Arbetsgruppen "Luft"

Luften vi andas känns ofta så självklar att vi inte tänker på den. Ibland reagerar vi eftersom vi kanske känner en distinkt lukt av bilavgaser eller avfall, men oftast passerar luften obemärkt förbi efter en vända i våra lungor. Trots det finns en hel del föroreningar i luften. Luftföroreningarna kan leda till skogsdöd, försurning av mark och vatten, orsaka skador på kulturbyggnader och jordbruksgrödor, skada luftvägarna, irritera ögon, näsa och hals samt i vissa fall vara cancerframkallande.

Den största källan till luftföroreningar är transportererna. I större tätorter är vägtrafiken huvudorsak till att t ex gränsvärden för kvävedioxid ofta överskrids. Kvävedioxid bidrar inte bara till försurning och övergödning utan också till bildandet av marknära ozon. Södra Sverige är hårdast drabbat, eftersom en stor del av de ozonbildande ämnena sveper in från biltrafiken på kontinenten.

Den naturliga växthuseffekten vill vi inte vara utan. De växthusgaser som finns runt jorden bildar ett värmande "täcke" som reflekterar tillbaka en del av den värmestrålning som jorden släpper ifrån sig.

Utan täcket skulle jordens medeltemperatur vara 18 minusgrader istället för de behagliga 15 plusgrader som råder idag. Problemet är att människans livsstil påverkar gastäcket så att det blir allt tjockare, vilket resulterar i ett allt varmare klimat. För oss i Norden låter det kanske trevligt med ett varmare klimat men systemet med växter och djur är känsligt och någon grads skillnad kan göra stora skillnader för livet på jorden. En klimatförändring kan också leda till mer extrema väderförhållanden, som kraftiga regn och hårda stormar.

Hotet om klimatförändringar är den svåraste miljöfrågan som människan ställts inför – och den viktigaste att lösa för framtiden. FN:s klimatpanel IPCC gör bedömningen att jordens medeltemperatur kan komma att öka med 1,4-5,8 grader under detta sekel. Den viktigaste växthusgasen är koldioxid. Alla växter binder koldioxid genom fotosyntesen när de växer upp. När växtmaterial bryts ned eller eldas upp, frigörs koldioxiden igen. Det ger alltså inget nettotillskott. När man däremot eldar fossila bränslen som olja, kol eller naturgas, frigörs koldioxid som legat bundet i miljontals år, och som skulle ha legat kvar i bunden form om det inte vore för oss människor.

Visionen för miljömålen Frisk luft, Begränsad klimatpåverkan och Bara naturlig försurning är att luften är fri från föroreningar av olika slag så att människor, djur och växter inte påverkas av skadliga ämnen och processer. Dessutom har människans påverkan på klimatet avstannat genom att användningen av fossila bränslen nästan helt har ersatts av andra alternativ.

Arbetsgruppen "Gifter"

En Giftfri miljö innefattar allt ifrån natur- och tätortsmiljö till inomhus- och arbetsmiljö. Åtgärder som berör miljömålet Giftfri miljö berör även andra miljömål. Exempelvis behandlas frågor om bekämpningsmedel både i Giftfri miljö och i miljömålet Grundvatten av god kvalitet, avfall i God bebyggd miljö och ozonnedbrytande ämnen i Skyddande ozonskikt. Även folkhälsomålet Sunda produkter berör en Giftfri miljö då målet bl a syftar till att skapa varor vars innehåll är hälsosamma för konsumenterna.

Miljögifter kan komma ut i omgivningen genom utsläpp från tillverkningsindustrin. Läckage från färdiga varor då dessa används eller slutligen blir avfall är en betydande källa till nedsmutsning av miljön. Gifterna sprids med vindar och vattenströmmar. Många kemikalier är så långlivade att de kan få världsomfattande spridning. I dag sjunker halterna av välkända miljögifter som PCB och DDT. Halterna stiger dock av nyare miljögifter, som bromerade flamskyddsmedel, och miljön är sannolikt belastad med ett stort antal potentiellt farliga ämnen som alstrats genom mänsklig verksamhet och som ännu inte är identifierade.

I dag finns det ungefär 30 000 kemiska ämnen på marknaden i EU. För det stora flertalet av dessa saknas kunskap om egenskaper – kunskapsbristen är stor både hos producenter och hos användarna. För den enskilde konsumenten liksom för företagare saknas det därför möjlighet att göra rätt val vid inköp och användning av många kemikalier.

För att komma till rätta med problemet antog EU-kommissionen 2001 en kemikaliestrategi som nu har lett till ett förslag till en ny gemensam lagstiftning om kemikalier. Detta nya system för registrering, utvärdering och godkännande av kemikalier kallas för REACH. Även internationellt pågår ett arbete för en global kemikaliestrategi i syfte att bli införda ett globalt system för klassificering och märkning av kemikalier. För att nå miljömålet Giftfri miljö krävs stora insatser på många nivåer: inom näringslivet, av enskilda konsumenter samt av myndigheter, länsstyrelser och kommuner. Arbetet med att skapa en Giftfri miljö måste bedrivas på alla nivåer såväl globalt som regionalt och lokalt. Genom att göra medvetna val vid upphandlingar och inköp av kemiska produkter, mat etc kan vi påverka marknaden och därmed få bort många giftiga ämnen från vår omgivning.

Giftfri miljö handlar alltså om att kemikalier som är till nytta idag, inte ska vara till skada för dem som kommer efter oss. Vi vill kunna lämna över ett samhälle med goda kunskaper om de kemikalier som är i bruk och utan farliga kemikalier på marknaden. Kemikalier ska vara säkra för människor och miljö. Vår målsättning är att stadens miljö ska bli fri från gifter.

Arbetsgruppen "Vatten"

Vatten är både ett av de enklaste och märkligaste ämnena på jorden. Livets uppkomst började i vattnet. Vatten finns överallt, det faller ner som nederbörd och rinner i bäckar och åar, genom sjöar för att så småningom nå kustvatten och hav. Där marken är genomsläpplig letar sig vattnet ner och bildar grundvatten i marken eller i berggrunden. En del grundvatten hittar en väg tillbaka till ytvatten. En viss andel av vattnet är magasinerat på land som grundvatten eller i sjöar, i våtmarker och i växtlighet. Genom avdunstning, molnbildning och nederbörd fullbordas vattnets kretslopp.

Vatten har alltid lockat människan till sig. Vi vill gärna bo nära vattnet, "ta en tura" med färjorna och kunna bada och fiska. Våra aktiviteter innebär tyvärr också att hoten är många. Eftersom vattnet finns överallt och föroreningar är lösliga i vatten kan dessa lätt tas upp och transporteras vidare vilket kan ge upphov till oönskade effekter för naturen och för människan. Vattnet påverkas när landskapet förändras. Vår användning av landskapet har haft stor påverkan både för vattnet som resurs och för dess kvalitet.

För att nå de miljö kvalitetsmål som har en anknytning till vatten måste vi i vissa avseenden vrida klockan tillbaka och återskapa en del av de våtmarker och vattendrag som förlorat sina värden och funktioner. För att nå målen måste hela samhället bidra. När vi planerar bebyggelse, industrier och infrastruktur gäller det inte bara att ta hänsyn till den synliga miljön utan också ta hänsyn till osynliga livsnödvändiga resurser som grundvatten. När vi odlar och brukar jorden måste vi tänka på att varje beslut har betydelse för vattenmiljön. När vi hanterar kemikalier och restprodukter såsom avloppsvatten och avfall måste vi vara extra varsamma. Vi måste också undvika att se vattensektorn som en isolerad företeelse med experter som kan lösa de problem som uppstår.

Genom ökad kunskap och ny teknik hjälps vi alla åt med att tänka efter före vi handlar. I framtiden kommer vi kunna färdas i ett landskap där vattendrag som Råån utgör en livsnerv i landskapet för människor och djur och är fulla av dag- och bäcksländor. Havsöringen leker, vadarfåglar, groddjur och den tidigare försvunna vita storken kan återigen ses häcka i Kullabygdens myllrande våtmarkslandskap. Vi är rädda om vår värdefulla kustzon och dess frodiga ålgräsängar. Syrebristen i Skälderviken är ett minne blott. I Öresund är det gott om torsk och några fiskare har fått tonfisk på kroken. Vi är stolta över vårt fina grundvatten som är känt i hela världen.

Identifiering och prioritering av miljöaspekter

En miljöaspekt¹ kan beskrivas som ”något som ger upphov till förändringar av tillståndet och därmed ger effekter på miljö och hälsa”. Med miljöutredningen som grund listades alla aspekter som har eller kan ha en påverkan på miljön och hälsan. Resultatet blev en ”bruttolista” med omkring 350 aspekter, stort som smått. För att få fram vilka miljöaspekter som är mest betydande och därför ska prioriteras i det fortsatta arbetet, krävs att man gör en värdering av aspekterna. Det finns en mängd olika modeller för att värdera och prioritera miljöaspekter. Den modell som vi har valt att använda oss av har tidigare använts av Stockholm stad i framtagandet av ”Stockholms miljöprogram 2002-2006 – På väg mot en hållbar utveckling”. Modellen rekommenderas också av Länsstyrelsen i Skåne. I vissa delar modifierades modellen för att passa vårt upplägg i Helsingborg.

Värderingen genomförs i tre steg som ger svar på följande frågor:

- Är aspekten betydande för miljö och hälsa i Helsingborg?
- Har staden någon möjlighet att åtgärda miljöproblemet?
- Vilka miljöaspekter ska staden prioritera att arbeta med?

Nedan beskrivs de kriterier som användes vid värdering och prioritering av miljöaspekterna.

Allvarlighet - en bedömning av i vilken utsträckning aspekten påverkar tillståndet i miljön och ger effekter på miljö och hälsa. Var t ex utsläppen eller påverkan sker och hur miljö och människor exponeras för dem ingår också.

Storlek - en bedömning av storleken, mängden eller andelen av aspektens påverkan. Exempel på detta kan vara hur många människor som påverkas, utsläppskällans andel av den totala, hur stor yta eller hur många arter som påverkas.

Trend - är trenden positiv eller negativ, d v s går utvecklingen i rätt eller fel riktning?

Påverkansmöjlighet - en bedömning av lokalsamhällets (kommunorganisationen, näringsliv, medborgare m fl) teoretiska möjlighet att påverka de åtgärder som behövs för att komma tillrätta med problemet.

Genomförbarhet - kompletterar bedömningen av påverkansmöjlighet. Här görs en bedömning av den praktiska möjligheten att genomföra åtgärder för att åtgärda miljöproblemet. Hänsyn bör bl a tas till ekonomisk rimlighet, tillgång till nödvändig teknik, kunskapsunderlag, attityder, acceptans mm.

Legala och andra krav - anger om aspekten är specifikt reglerad genom lagstiftning, myndighetskrav eller nationella/internationella överenskommelser. De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap Miljöbalken betraktas i denna bedömning inte som legala eller andra krav.

¹ I miljöledningsstandarden ISO 14001 är definitionen av en miljöaspekt mycket allmän. Enligt standarden är en miljöaspekt ”delar av en organisations aktiviteter/verksamheter, produkter eller tjänster som kan inverka på miljön”.

Kriterier för värdering av miljöaspekter

	0	1	2	3	
A. Allvarlighet		Liten	Begränsad	Stor	I vilken utsträckning påverkar aspekten tillståndet i miljön och ger effekter på miljö och hälsa?
B. Storlek		Liten	Begränsad	Stor	Storlek, mängd eller andel av aspektens påverkan. T ex hur många människor, arter eller hur stor yta som påverkas. Detta kriterium bör sättas i relation till andra aspekter inom samma område.
C.Trend		Positiv	Status quo	Negativ	Gör en bedömning av om aspekten uppvisar en positiv eller negativ trend, dvs går utvecklingen i rätt eller fel riktning.
D. Aspektens betydelse					Miljöaspektens betydelse utgörs av produkten av aspektens allvarlighet, storlek och trend. (AxBxC = D) Värde mellan 1 - 27.
E. Påverkansmöjlighet	Ingen	Liten	Begränsad	Stor	Gör en bedömning av lokalsamhällets teoretiska möjlighet att påverka de åtgärder som behövs för att åtgärda miljöproblemet.
F. Genomförbarhet		Liten	Begränsad	Stor	Gör en bedömning av lokalsamhällets praktiska möjlighet att genomföra åtgärder för att åtgärda miljöproblemet. Hänsyn till t ex ekonomi, teknik och kunskap bör tas när kriteriet bedöms.
G. Värdering					Värderingen av miljöaspekten baseras på produkten av aspektens betydelse och stadens påverkansmöjlighet samt genomförbarheten. (DxExF = G) Värde mellan 0 - 243.
H. Legala eller andra krav					Här anges med ett "K" om aspekten är specifikt reglerad genom lagstiftning, myndighetskrav eller nationella/internationella överenskommelser.
I. Prioritering		Låg	Medel	Hög	Gör en prioritering av aspekten utifrån värdet vid värderingen (G) med hänsyn till om aspekten omfattas av legala eller andra krav (H). Prioriteringen bör göras i relation till andra aspekter inom samma område

Beskrivning av de prioriterade miljöaspekterna

HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM

Personbilstrafik

Bilen ger frihet för sin användare men skapar lätt olägenheter för sin omgivning. Att minska biltrafikens omfattning och andel av det totala resandet kräver mycket stora förändringar och är svår att åstadkomma. Det är dock av vital betydelse att dagens trend med allt fler bilresor inte förstärks. I Helsingborg har antalet personbilar de senaste 15 åren ökat med över 8 000 bilar och var 2004 drygt 52 000. Fler människor med fler bilar innebär att trängseln på vissa delar av vägnätet blir allt större. Krav på att vägkapaciteten ska utökas, i form av nya trafikleder, leder ofta till att biltrafiken ökar ytterligare. Förutom att utbyggnader innebär höga kostnader är opinionen ofta delad mellan grupper som är för respektive emot utbyggnaden.

Trenden är negativ. Inom Helsingborg ökar trafiken för närvarande med cirka 1,3% per år. Inom stadens område är möjligheten att påverka stor vad gäller utbyggnader, vägval och parkeringsplatser. Den praktiska genomförbarheten av andra åtgärder bedöms som liten. Beteende förändringar, t ex ett sätt att ändra resbeteende, är svåra att åstadkomma och acceptansen bedöms relativt låg.

Kollektivtrafik

I ett miljöanpassat transportsystem har kollektivtrafiken en viktig roll. Kollektivtrafikens attraktivitet påverkar vilket färdmedel som väljs och därigenom även biltrafikens omfattning. I dag sker ungefär 14% av resorna, räknat i personkilometer, kollektivt. För en positiv utveckling är det viktigt att den fysiska tillgängligheten är god. Förutom närheten till hållplatser är ökad trafiksäkerhet för gång- och cykelresenärer viktiga åtgärder för att öka kollektivtrafikens attraktivitet.

Den regionala busstrafiken påverkar miljön mer än den lokala och trenden är dessutom negativ (allt fler bussar), men möjligheten att påverka den är begränsad. Vad gäller den lokala kollektivtrafiken är trenden oförändrad. Sedan 1995 har tillväxten varit 0,9% per år. Genom upphandling, översikts- och detaljplanering är stadens teoretiska påverkansmöjlighet stor. Trafikplanering kan på olika sätt prioritera kollektivtrafiken, t ex genom speciella bussfiler. Den praktiska genomförbarheten begränsas dock av den fysiska miljöns utformning, människors beteende samt ekonomiska skäl.

Tung trafik

Helsingborgs roll som knutpunkt och transportstad innebär en omfattande godstrafik såväl externt (båt, tåg och lastbil) som internt (enbart lastbil). Transporterna har stor betydelse för näringsliv och sysselsättning, men innebär en rad olika miljöstörningar. Den vägbundna trafiken bedöms ha störst påverkan. Omkring 3% (cirka 100 transporter per dag) av den tunga vägtrafiken innehåller farligt gods. Huvuddelen av godstransporterna är långväga.

Allt fler transporter sker med lastbil. Även om positiva steg tas, som t ex tillkomsten av en containerterminal i hamnen för att underlätta omlastning av gods mellan tåg, bil och båt, så är trenden negativ. Den teoretiska påverkansmöjligheten är begränsad och den praktiska genomförbarheten liten. Staden råder inte över de mest effektiva styrmedlen utan kan styra vägvalet enbart genom utbyggnad, vid exploatering av nya områden och liknande.

Fartygstrafik

Öresund är ett av världens mest trafikerade sund. Förutom trafiken mellan Helsingborg-Helsingör passerar drygt 40 000 handelsfartyg årligen i nord-sydlig riktning. Oljeutsläpp och föroreningar från motorerna är problem men det finns även farhågor för att en olycka med farligt gods ska ske. Lastfartygen använder tunga, svavelrika oljor och står för en betydande del av svavelutsläppen.

Trenden bedöms som positiv för färjelinjerna. Enligt avtal med Scandlines och HH-ferries ska katalysatorer installeras senast 2006 respektive 2007. Enligt uppgift kommer också de nya Sundsbussarna att levereras med katalytisk avgasrening. Katalysatorer minskar utsläppen av kvävedioxid men inte av koldioxid. Påverkansmöjligheten bedöms vara stor men genomförbarheten begränsad.

Lastbåtstrafiken ökar starkt, beroende på den alltmer ökande handeln med länderna på öst- och sydsidan av Östersjön. Eftersom sjöfarten regleras av en rad internationella bestämmelser är möjligheterna att lokalt påverka begränsade och genomförbarheten liten. Ett nytt svaveldirektiv förbättrar dock möjligheten att positivt påverka denna del av aspekten.

Gång- och cykeltrafik

Knappt 6% av det totala persontrafikarbetet, räknat i personkilometer, sker till fots eller per cykel. Utbyggnad och underhåll av gång- och cykelnät har betydelse för hur biltrafiken ska utvecklas. Det är viktigt att trafikmiljön inte upplevs som farlig att cykla i och att vägarna upplevs som gena, tillgängliga och sammanhängande. Avstånden i tätorten är inte långa och cykeln bör många gånger kunna vara ett rimligt alternativ vare sig man ska till skola, arbete eller rekreation.

Trenden är positiv, en hel del resurser satsas på att skapa säkra och gena cykel- och gångvägar. Staden har stor teoretisk möjlighet att påverka genom översikts- och detaljplanering. Den praktiska genomförbarheten begränsas framför allt av ekonomiska skäl. Det är dyrt att anlägga nya cykelvägar och att bygga om befintliga cykel- och gångvägar.

HÅLLBART ENERGISYSTEM

Ineffektiv energianvändning

Sverige hör till de länder som toppar elkraftsanvändningen i världen, vilket till stor del kan förklaras av vår goda tillgång till billig vattenkraft. Rent generellt borde det alltså finnas ett betydande utrymme för energieffektiviseringar. Efterhand som elen har blivit allt dyrare har också intresset ökat för sådana åtgärder. Åtgärder som många gånger är lönsamma och sällan kontroversiella.

Trenden bedöms som oförändrad. Staden äger ett betydande antal fastigheter, såväl till egen verksamhet som till bostadsuthyrning. Vad gäller de egna fastigheterna är påverkansmöjligheten och genomförbarheten stor, men för övriga fastigheter är den begränsad. Genomförbarheten ökas av att Boverket lämnat förslag till nya byggregler och Allmänna Råd om energihushållning i nya bostäder som ska gälla från årsskiftet 2005/2006. Andra sätt att påverka kan exempelvis vara genom information eller helt enkelt att staden föregår med gott exempel.

Fossila energikällor

Fossila bränslen används fortfarande i allt för hög grad. Växthuseffekten beror främst på koldioxidutsläpp från förbränning av kol och olja. Klimatförändringarna kan leda till att vi drabbas av allt mer oberäkneligt väder med kraftiga stormar och ojämna nederbördsmonster.

Trenden bedöms som oförändrad. Den teoretiska möjligheten att påverka bedöms som stor. Som ägare av Öresundskraft AB har staden stora möjligheter att påverka vilka energislag som används. Den praktiska

genomförbarheten begränsas dock till viss del. Det kan t ex vara ekonomiska skäl då det gäller stadens egen verksamhet. Genom en god fysisk struktur, där översiktsplan och detaljplaner är viktiga instrument, kan ett minskat behov av energi uppnås. Däremot finns det i översiktsplaner och detaljplaner i princip inga möjligheter att ställa krav på olika aktörer och över vilka energikällor de använder. Dock kan man bestämma inriktning och även ställa krav på energilösningar i exploateringsavtal, eller andra former av avtal.

En möjlig källa för förnybar energi i Helsingborg är vindkraft. Planeringsunderlag och föreslagna områden för vindkraftsetablering finns i gällande översiktsplan men saknas i övrigt i form av policy m m. Skälen till svårigheterna att hitta lämpliga platser för vindkraft är t ex konflikt med andra intressen som naturvård och kulturmiljövård, motstånd från närboende m m. Andra källor till förnybar energi som kan undersökas och utvecklas är exempelvis biobränsle och solenergi.

SUNDARE HELSINGBORG

Upphandlingar/inköp

Många av dagens miljöproblem orsakas av vår konsumtion av produkter. Upphandling av varor och tjänster är ett område där den offentliga sektorn har stora möjligheter att påverka miljön. Helsingborgs verksamheter köper årligen varor och tjänster för omkring 600 miljoner kronor. Miljöanpassade inköp anses såväl nationellt som regionalt vara ett viktigt verktyg i miljömålsarbetet. Ett särskilt prioriterat område är inköp av ekologiska livsmedel. Växtodling och djurhållning i ett ekologiskt jordbruk sker utan kemisk bekämpning och med höga krav på djurhälsa, foder och livsmiljö.

Trenden är oförändrad. Stadens påverkansmöjlighet och genomförbarhet bedöms som stor vad gäller den kommunala organisationen. Även utanför denna finns vissa möjligheter att påverka, exempelvis genom information eller helt enkelt genom att föregå med gott exempel.

Kemikalieanvändning

Kemiska produkter används i många olika sammanhang, exempelvis som läkemedel eller i tvätt- och rengöringsmedel. Kemiska ämnen ingår också i varor, t ex kläder och datorer och inte minst i kosmetiska och hygieniska produkter. Ett stort antal ämnen har egenskaper som innebär att de kan vara farliga för människan och miljön. Den stora okunskapen om kemiska ämnens miljö- och hälsoeffekter samt förekomsten i varor och spridningen i miljön är grundläggande problem.

Användningen och spridningen av kemikalier med negativ eller okänd påverkan, har ökat kraftigt de senaste decennierna och trenden bedöms som negativ. I den kommunala upphandlingen kan mycket göras för minskad kemikalieanvändning och påverkansmöjlighet och genomförbarhet är stor.

Ofta finns det alternativ till långlivade naturfrämmande kemikalier. I miljöbalkens hänsynsregler finns produktvalsprincipen inskriven, d v s att produkter som kan befaras medföra risker för hälsa eller miljö ska undvikas om de kan ersättas med produkter som är mindre farliga. Miljönämnden har dessutom tillsyn enligt miljöbalken över miljöfarlig verksamhet där kemiska produkter hanteras.

Påverkansmöjligheten är därmed också stor när det gäller miljöfarlig verksamhet, även om genomförbarheten är beroende av vilka resurser som finns för att besöka företagen. Utöver detta måste företag och medborgare göra medvetna val för att få bort de ”sämsta” produkterna.

Avfall

Farligt avfall

Kunskaperna om vad som räknas som farligt avfall behöver förbättras hos både hushåll och verksamheter. Plockanalyser på hushållens restavfall visar att det slängs farligt avfall, exempelvis batterier och läkemedel bland hushållssoporna. Likaså måste utsorteringen av miljöfarliga restprodukter vid bygg-, rivnings- och ombyggnadsprojekt förbättras. Det är också viktigt att så långt som möjligt underlätta för både hushåll och verksamheter att sortera och lämna sitt farliga avfall genom att förbättra tillgången till inlämningsplatser.

Trenden bedöms som oförändrad ur ett långt perspektiv men som negativ ur ett kort perspektiv. Detta på grund av att en insamlingsstation försvunnit under det senaste året. En ersättningsplats för denna eftersöks dock. Påverkansmöjligheten anses vara stor även om genomförbarheten ses som begränsad eftersom insamlingsplatserna är personalkrävande och dessutom kräver utomkommunala aktörer, såsom t ex bensinstationer. Intresset från andra aktörer är svalt.

Övrigt avfall

Bristen på acceptabla lägen för återvinningsstationer är ett problem. På senare år har ett flertal återvinningsstationer försvunnit på grund av problem med nedskräpning, luktproblem eller andra störningar. Det finns ett behov av att ersätta dessa stationer. Påverkansmöjlighet och praktisk genomförbarhet begränsas av att det är mycket svårt att hitta lägen som accepteras av kringboende. NSR anser dock att såväl påverkansmöjlighet som genomförbarhet är stor, även om det kan ta tid innan målen uppnås.

PCB

PCB är en svårnedbrytbar grupp av miljögifter, vilket innebär att de finns i miljön under lång tid och sprids över stora avstånd. PCB påvisas i så gott som alla prov tagna från människor, oavsett om det är i blod, fett eller modersmjölk. Tidigare användes PCB som mjukgörare i fogmassor och dessa är troligen en betydande källa till den spridning som fortfarande förekommer.

Trenden för inventering och sanering av fogmassor i byggnader är positiv. Kärnfastigheter har sanerat sina fastigheter och Helsingborgshem, Helsingborgs Hamn och ett flertal privata fastighetsägare har genomfört en grövre inventering av fastighetsbeståndet. Flertalet fastigheter har dock inte sanerats, men den teoretiska och praktiska möjligheten att påverka bedöms som stor, eftersom krav på sanering kan ställas av tillsynsmyndigheten.

Buller

Trafiken är den dominerande källan till bullerstörningar i Helsingborg. Vägtrafik, men även spårtrafik, kan ge upphov till betydande ljudnivåer såväl inomhus som utomhus vid rekreationsytor och på andra platser där människor vistas. Buller anses alltmer som en viktig faktor till människors ohälsa. Människor som utsätts för buller kan reagera negativt redan vid en bullernivå som ligger under gällande rekommendationer. En förändring på 10 dBA upplevs som en fördubbling respektive halvering av ljudnivån.

Nybyggnation i redan bullerstörda områden bör undvikas i möjligaste mån. Anledningar till att det trots allt byggs i dessa områden kan vara att läget ändå är attraktivt och att den kommunala servicen eller kollektivtrafiken många gånger redan är utbyggd. Kompensation kan ske genom t ex lämpliga val av byggnadsmaterial, placering av fastigheten så att en sida blir tyst o s v.

Att blanda verksamheter och bebyggelse har många positiva effekter (t ex trygghetskänsla, mångfald, minskat trafikarbete). Samtidigt finns risken att blandad bebyggelse kan leda till bullerproblem, eller andra störningar, vilket måste uppmärksammas vid planeringen. Trenden med att blanda verksamheter och bebyggelse bedöms ur bullersynpunkt som negativ. Staden har stor teoretisk möjlighet att påverka. Den praktiska genomförbarheten

kan begränsas av att intresset för blandad bebyggelse väger tyngre. Miljönämndens tillsyn enligt miljöbalken innebär att krav på åtgärder kan ställas så att råd och rekommendationer om högsta ljudnivå uppnås.

Tysta områden

I vårt alltmer tätbefolkade samhälle har tysta områden blivit en bristvara. Många av stadens natur- och rekreationsområden störs av vägtrafik, vilket försämrar deras kvaliteter. I dagsläget saknas fullständig kunskap om vilka områden i Helsingborg som kan betraktas som tysta. Eftersom områdena inte har identifierats kan de således inte heller skyddas. Av samma anledning är det oklart hur ofta nybyggnation sker i nära förbindelse med tysta områden. En mindre utredning har gjorts men för närvarande finns inga planer på ett helhetsomfattande program.

Staden har stor möjlighet att påverka när det gäller att ta fram ett underlag/program för identifiering av tysta områden. Den teoretiska möjligheten att skydda tysta områden genom planer är stor, men samtidigt finns ofta andra aspekter som kräver hänsyn. I takt med stadens expansion finns ett behov av nya utbyggnadsområden samtidigt som närhet till tysta områden ofta är attraktiva lägen. Den praktiska genomförbarheten är därför begränsad. En annan sida av problemet är att ökad trafik och rörelse (genom området) i sin tur påverkar det tysta området negativt.

Elektromagnetiska fält

Elektromagnetiska fält uppstår kring kraftledningar, mobiltelefonstationer och elektriska apparater. Bland allmänheten finns en oro för att strålningen från speciellt kraftledningar och mobiltelefonmaster kan vara hälsofarlig. Ansvariga myndigheter menar emellertid att det inte finns vetenskapliga stöd för att de nivåer som normalt föreligger är hälsofarliga. Det finns dock anledning att tillämpa försiktighetsprincipen och att följa utvecklingen noggrant.

En möjlighet som staden har att påverka är att ta fram en gemensam policy för stadens förvaltningar avseende avstånd mellan mobilmaster respektive bostäder, arbetsplatser och andra lokaler. Den praktiska genomförbarheten begränsas dock av faktorer som politiska intentioner och allmänhetens acceptans.

Flyktiga organiska ämnen (VOC)

Flyktiga organiska ämnen eller VOC (volatile organic compounds) är en samlade benämning för ett stort antal gasformiga kolväteföreningar. Några av dessa, t ex bensen, kan i de halter som ibland förekommer i tätortsluft vara skadliga för människors hälsa. Kolvätena frigörs vid ofullständig förbränning och avges också genom avdunstning från lösningsmedel och bensen. Utsläpp från hushåll och vägtrafik bedöms ha störst påverkan på människors hälsa, dels för att utsläppen är omfattande, men också för att de sker i miljöer där människor vistas.

Enligt länsstyrelsens uppgifter har utsläppen minskat från omkring 5 000 ton 1990 till omkring 3 000 ton 2001. I en inventering 2004 identifierades utsläppskällor motsvarande 2 184 ton (varav vägtrafik 43 %, hushållens användning av lösningsmedel 27 %). Det är oklart huruvida utsläppen faktiskt minskat med ca 800 ton sedan 2001 eller om ytterligare källor ännu inte identifierats.

Trenden bedöms som oförändrad. Den kraftiga minskning som skett har troligen gjorts där minskning eller utbyte varit enkel att genomföra. På grund av osäkerheten beträffande eventuella oidentifierade källor är den också svår att bedöma. Möjligheten att påverka bedöms som stor eftersom utsläppen kommer från lokala källor. Den praktiska genomförbarhet bedöms som begränsad eftersom det huvudsakligen är andra aktörer än staden som är källor till utsläpp. Tillsyn, information och kampanjer är exempel på möjligheter att påverka.

HÅLLBAR SKÖTSEL OCH PLANERING

Ny- eller utbyggnad vid goda kollektiva trafiklägen

Den fysiska planeringen, både lokal och regional, påverkar transportbehovet. Att styra ny- eller utbyggnad till goda kollektiva trafiklägen kan minska biltransporterna betydligt samtidigt som befintliga kollektiva transportsystem ges ett ökat underlag. Parallella satsningar på gång- och cykeltrafik förstärker goda kollektivtrafiklägen.

Trenden bedöms som oförändrad även om det finns en tydlig inriktning i stadens planering att bygga i goda kollektivtrafiklägen. Staden har en stor möjlighet att påverka både inom den översiktliga planeringen och genom detaljplaneringen. Den praktiska genomförbarheten kan dock begränsas av konflikter med natur- och kulturvärden, frågor kring hälsa och säkerhet samt av ekonomiska förutsättningar och även av intresse för området i fråga.

Det är angeläget att utveckla även potentiellt goda bebyggelseområden och kollektivtrafiklägen med ett litet underlag för en god kollektivtrafik men med goda förutsättningar för både detta samt ny- och utbyggnad. Frågan om en mer offensiv planering av både bebyggelse och trafik bör väckas. Kanske bör kollektivtrafiken byggas ut innan ett tillräckligt underlag finns, om det finns en långsiktig bebyggelseplanering som ger ett tillräckligt underlag?

Exploatering som begränsar användandet av grundvattenförande geologiska formationer

Grundvatten är en av våra viktigaste naturresurser men samtidigt är hoten många och skyddet ofta bristfälligt. Hoten kan vara av varierande karaktär och kan gälla såväl kvantitet som kvalitet. En exploatering kan innebära att vattenkvaliteten försämras, men också en minskad grundvattenbildning. Ofta sker huvuddelen av grundvattenbildningen inom relativt avgränsade områden, inströmningsområden, där infiltrations-förhållandena är gynnsamma. Att hårdgöra markytor, leda bort dagvatten eller annan markavvattning är exempel på ingrepp som minskar grundvattenbildningen i sådana områden.

Trenden är negativ eftersom detta sker allt oftare. Med hjälp av översikts- och detaljplanering är påverkansmöjligheten stor. Den praktiska genomförbarheten är dock låg, eftersom inströmningsområdena till stora delar är lokaliserade i nära anslutning till stadskärnan. Det blir en intressekonflikt med exploateringsintressena.

Exploatering längs stränder och utfyllnad i vatten

Helsingborgs kuststräcka är till stor del bebyggd eller på andra sätt påverkad. Mänskliga ingrepp i form av pirar, hamnar och utfyllnader förändrar strömförhållandena med erosion eller ackumulering av sediment som följd.

Trenden är oförändrad. Påverkansmöjligheten är stor, dels genom planer och andra verktyg, dels genom att kommunen är en stor markägare längs kusten. Genomförbarheten begränsas dock av intressekonflikter med exploateringsintressen.

Värna grönytor i tätort

Stadens expansion med ökande behov av bostäder och arbetsplatser ökar exploateringsstrycket på mark och vatten. Den senaste tidens tendens med förtätningar innebär att även centrala grönområden riskerar att bebyggas. Det är ofta attraktiva lägen som exploateras, med en redan utbyggd service.

Att intressekonflikter uppstår är många gånger ofrånkomligt. Otillräckliga strategier för grönytor och rekreatiomsområden samt otydliga rutiner för användandet av balanseringsprincipen är en brist i sammanhanget och är viktiga åtgärder för att skydda de värdefulla grönområden som finns i tätorterna.

Trenden är negativ, exploateringsstrycket är högt och förtätningar sker allt oftare. Staden har genom översikts- och detaljplanering stor möjlighet att påverka. Den praktiska genomförbarheten begränsas av intressekonflikter.

Begränsad/utebliven hävd

Helsingborgslandskapet har förändrats genomgripande från tiden innan skiftesreformen på 1800-talet fram till idag. Det finns endast små rester kvar av bondesamhällets öppna strandängar och ängs- och hagmarker. Dessa marker växte fram under en period av 1 000 år och hyser ett särskilt växt- och djurliv som idag är starkt hotat. Genom att bevara dessa marker gynnas inte bara den biologiska mångfalden, vi bevarar även en del av vår kulturhistoria.

Ofta saknas resurser att sköta markerna rätt. Om de inte hävdas av betande djur eller slätterbalk hotas de av igenväxning. Under senare år har staden arbetat aktivt med att restaurera och återskapa betesmarker på kommunägd mark, en åtgärd som fått mycket positivt gensvar bland stadens invånare.

Trenden bedöms som oförändrad. Påverkansmöjligheten och genomförbarheten är stor på den kommunägda marken, men begränsad på övrig mark. Det finns dock möjlighet att påverka djurhållare genom olika informationsinsatser. Det finns även möjligheter att söka EU-stöd för skötsel av betesmarker och slätterängar.

Isolerade växt- och djurbestånd

Växter och djur är beroende av olika livsmiljöer. Dessa livsmiljöer behöver se ut på ett visst sätt, men ska också ha en viss storlek, för att växter och djur ska kunna leva och fortplanta sig. Hur stora dessa livsmiljöer måste vara skiljer sig mycket mellan olika arter. När t ex en ny väg skär genom ett befintligt grönområde skapas en barriär som påverkar vissa växter och djur negativt, medan andra inte alls påverkas.

Det är framför allt under planeringsprocessen som det är möjligt att minimera fragmentering och barriäreffekter. Starka exploateringsintressen kan dock innebära att påverkansmöjlighet och genomförbarhet begränsas. Helsingborg är inne i ett skede där trycket på marken är högt och det finns ett stort exploateringsbehov. Dessa intressen kommer ofta i konflikt med behovet av att spara och utveckla stora och sammanhängande grön- och naturområden.

Barriäreffekter

Stora trafikleder som vägar och järnvägar kan upplevas som en rent fysisk, psykisk eller social barriäreffekt för människan. Även industriområden, främst i havsnära lägen i södra Helsingborg, kan utgöra betydande barriärer. Vägen/järnvägen är i sig svårforcerad vilket gör den till en fysisk barriär. Gångtunnlar och liknande som ska underlätta övergången och mildra barriäreffekten kan bli en psykisk barriär ifall människor känner sig otrygga där. Den omväg som tunnlar ofta innebär, kan få en del att chansa på genvägar med olycksrisker som följd.

I de fall vägen/järnvägen delar bostadsområden, eller avskiljer skolan från bostäder, blir den en social barriär. Samtidigt finns det i vissa fall krav på att barriärer ska finnas. Krav på skyddsavstånd till järnvägen ökar ytterligare på barriären i landskapet. Även stora vägar kräver skyddsavstånd, framför allt farligt gods leder.

Trenden bedöms som oförändrad. Översikts- och detaljplanering ger stor möjlighet att påverka medan genomförbarheten starkt begränsas av ekonomiska skäl och "barriärbehov" enligt ovan.

Exploatering av odlingsmark

Helsingborgslandskapet är en utpräglad helåkersbygd med goda produktionsförhållanden. Jordarna består av näringsrika ler- och kalkjordar där större delen är av allra högsta klass (klass 7-9). Den urbanisering som har pågått under hela 1900-talet fortsätter och innebär att tätorterna expanderar på bland annat åkermarkens bekostnad. Efterfrågan är stark på såväl nya verksamhets- och bostadsområden samt villatomter. Exploateringen omfattar såväl bebyggelse som infrastruktur.

Stadens expansion och behov av mark innebär att trenden är negativ. Översikts- och detaljplanering innebär att stadens påverkansmöjlighet är stor. Den praktiska genomförbarheten är dock liten eftersom det är oundvikligt att Helsingborgs tätorter till större delen måste expandera på åkermark. I de situationerna är det av största vikt att hänsyn tas till åkermarkens klassning och att i första hand lägre klassad mark används.

Skogsbruk

Skogsområdena inom Helsingborgs kommun är begränsade till ytan (enligt lantmäteriet finns 925 hektar barr/blandskog och 1 979 hektar lövskog). Många av områdena, framförallt ädellövskogen, har dock höga naturvärden. Ädellövskogen utgör mindre än en procent av Sveriges skogsareal men är livsmiljö för en stor del av landets utrotningshotade arter. Av de knappt 70 % som utgörs av lövskog i Helsingborg dominerar ädellövskogen.

Även om det inte finns mycket skogsmark är det desto viktigare att bevara och utveckla skogens biologiska kvaliteter. Plantering av lövskog samt överföring av barr- till lövskog är av stor betydelse för både den biologiska mångfalden och människors möjlighet att röra sig i skogarna. Särskilt viktigt är att inte kalavverka ädellövskog, att undvika monokulturer och att måna om att det finns gott om grov död ved i skogen.

Drygt 700 hektar av stadens skogsbestånd ägs av kommunen. I stadens skogar är det rekreations- och naturvårdsintressen som helt styr skötseln och det finns en skogsbruksplan som klart redovisar vilken avverkning som önskas i olika bestånd. På privat skogsmark är påverkansmöjligheterna mer begränsade. Områden med speciellt höga naturvärden kan skyddas genom att kommunen tar initiativ till att inrätta nya naturreservat.

Kulturbärande element och småbiotoper

Den rationalisering av jordbruket som skett i modern tid har gett upphov till ett mer storskaligt och effektivt lantbruk. Samtidigt har det inneburit att landskapet utarmats på småbiotoper och landskapelement som många gånger är av stor betydelse för växter och djur.

Stenmurar, märkegravar, åkerholmar och liknande får ett visst skydd/skötsel genom EU-stöd. Dessa element är också generellt skyddade genom miljöbalken. Trots detta skydd försvinner fortfarande stenrösen och gränser från vårt landskap. Det finns alltså fortfarande ett behov av informations- och rådgivningsinsatser till markägarna.

Trenden bedöms vara oförändrad. I samband med exploatering är trycket på marken stort och det kan ofta vara svårt att hävda vikten av att bevara kulturbärande element och småbiotoper. I detaljplanelagda områden gäller dessutom inte biotopskyddet. Påverkansmöjligheten och genomförbarheten har därför bedömts vara begränsad.

Lantraser och -sorter

Under tidens gång har lantraser och -sorter utvecklats och anpassats utefter lokala förhållanden, så att olika varianter har bildats. Med en ökad avkastning som huvudsaklig inriktning har denna rika mångfald till stor del förädlats bort.

Lantrasdjuren är ofta friska, härdiga och bra på att söka sin föda även på magra marker. Detta gör att de passar bra som betesdjur i t ex naturreservat. En annan viktig anledning för att bevara dessa djur är att vi kan behöva en genbank inför framtiden, om det skulle visa sig att förädlingsaveln ”råkat tappa bort” några viktiga anlag i hanteringen.

Helsingborg kan anses ha ett särskilt stort ansvar för lantrasernas och lantsorternas bevarande genom det arbete som pågår på Fredriksdals museer och trädgårdar. Påverkansmöjligheten är begränsad. Fredriksdals arbete innebär dock att det finns en stor praktisk genomförbarhet.

RENT VATTEN

Effekter av intensivt brukad åkermark

Så mycket som 70 % av Helsingborgslandskapet består av jordbruksmark. Den rationalisering av jordbruket som skett i modern tid har gett upphov till ett mer storskaligt och effektivt lantbruk. Detta högintensiva jordbruk bidrar till övergödningen och ökar risken för att rester av bekämpningsmedel når yt- och grundvatten.

Trenden är oförändrad. Den teoretiska möjligheten att påverka är stor medan den praktiska genomförbarheten är begränsad. I huvudsak är det enskilda markägare som kan påverka, men kommunen är tillsynsmyndighet för lantbruken. Kommunen är också själv en stor markägare och många vattendrag och stora delar av kusten är belägna på kommunens marker.

Bekämpningsmedel

Ogräsmedel står för den näst största volymen av kemiska bekämpningsmedel i Sverige (störst är tryck- och vakuumpregnering av virke). Ogräsmedel används huvudsakligen inom jord- och skogsbruk, men även inom park- och fastighetsskötsel samt av privata hushåll.

Ett fåtal undersökningar av bekämpningsmedelsrester i kommunens vattendrag har genomförts. De halter som påträffats innebär att det inte går att utesluta långtgående ekologiska störningar. Livet i vattendragen kan alltså vara förändrat i förhållande till hur det skulle ha sett ut om vattnet inte hade tillförts några bekämpningsmedelsrester.

Trenden bedöms som oförändrad. Den teoretiska påverkansmöjligheten är stor eftersom kommunen har tillsynsansvar och dessutom är en stor markägare. Den praktiska genomförbarheten är dock begränsad. Eftersom andelen åkermark i kommunen är mycket stor är det svårt att påverka den totala användningen av bekämpningsmedel.

Läckage av gifter från förorenade områden

Som ett resultat av tidigare verksamheter finns ett flertal förorenade markområden i kommunen. Framst handlar det om äldre industriområden och nedlagda deponier. För dessa områden krävs åtgärder för att förhindra att föroreningar sprids till yt- och grundvatten och därmed påverkar hälsa och miljö negativt. Det pågår branschvisa inventeringar för att finna förorenade områden och få till stånd en sanering av dessa. MN deltar i Länsstyrelsens samordnade inventering av förorenade områden (MIFO). Det är idag svårt att uppskatta antal objekt eller förorenad markareal. Utöver de som hittills är konstaterade finns troligtvis ett stort mörkertal. Att kontrollera och efterbehandla nedlagda deponier är en kommunal angelägenhet.

Trenden bedöms som oförändrad. Påverkansmöjlighet och genomförbarhet är betydande vid exploatering av mark eller ändrad markanvändning men i övrigt begränsad.

Växthus

Växthus kan lokalt bidra till att höga halter av näringsämnen når vattendragen, vilket kan orsaka en direkt påverkan. Den totala mängden näring med ursprung från växthus är däremot inte så stor. Trenden är oförändrad. Kommunens tillsynsansvar innebär att möjligheten att påverka är stor. Genomförbarheten begränsas dock av att det inte finns någon praxis på vilka krav som är rimliga att ställa på växthusföretag.

Enskilda avlopp

Det finns cirka 2 000 fastigheter i Helsingborgs kommun som inte är anslutna till det kommunala reningsverket. Av dessa har cirka 1 200 bristfällig rening. I de flesta fall finns en trekammarbrunn och den organiska belastningen är av mindre betydelse. Däremot bidrar anläggningarna med en hel del fosfor. Kvävebidraget är också av mindre betydelse.

Trenden är oförändrad. Kommunens tillsynsansvar innebär att möjligheten att påverka är stor. Den praktiska genomförbarheten begränsas i nuläget av att den teknik som generellt används för längre gående rening inte är särskilt effektiv på att rena fosfor. Nya allmänna råd håller på att utarbetas.

Utsläpp av metaller och organiska miljögifter

Aspekten omfattar utsläpp till dagvattennät och direkta utsläpp till vattendrag och hav. Det är svårt att dra långtgående generella slutsatser om kvaliteten på dagvattnet. Vissa analyser av sediment i dagvattendammar indikerar att dagvatten skulle kunna utgöra en betydelsefull punktkälla för metaller. Lokala utsläpp av föroreningar, s k "hot spots", via dagvatten från exempelvis hårt trafikerade vägar eller industriområden är kända. Sedimentundersökningar längs kusten visar också på höga halter av kvicksilver, koppar, zink och kadmium vid några punktkällor, för arsenik och kobolt mycket höga halter vid en punktkälla.

Trenden är positiv, utsläppen är bättre kontrollerade och har minskat under senare år. Aspekten bedöms ändå som prioriterad. Då industriutsläpp av organiska miljögifter och metaller trots allt sker, kan effekterna bli allvarliga. I Helsingborg finns en omfattande dokumentation, framför allt av livet på bottarna i kustområdet. Dokumentationen innebär ökade möjligheter att följa upp eventuella utsläpp. På grund av kommunens tillsynsansvar och en väl fungerande miljöövervakning bedöms den teoretiska påverkansmöjligheten som stor. Genomförbarheten begränsas av att det finns många utsläppskällor. Det kan vara svårt att upptäcka tillfälliga utsläpp och ännu svårare att finna ut vem som är ansvarig.

Effekter av genomförd markavvattning

Markavvattningar i form av diken, kulvertar, uträtning samt sänkning av vattennivån innebär att ekosystemet får en försämrad förmåga att hålla kvar och eliminera näringsämnen. Våtmarker som tidigare var så vanligt förekommande i landskapet har till största delen försvunnit, vilket också har förändrat hydrologi och vattenbalans negativt. En annan sida är hur vattendragen ser ut idag, d v s kulverterade, uträtade, fördjupade vattendrag med branta strandbrinkar och homogena bottnar utan sten och grus.

Trenden är positiv, länsstyrelsen är restriktiv till nya tillstånd till markavvattning och våtmarker återställs och nyanläggs. Påverkansmöjligheten är stor eftersom kommunen är en aktiv aktör vid genomförandet av vattenvårdsåtgärder. Även privata markägare är generellt mycket positiva till våtmarksanläggning och den praktiska genomförbarheten är därför stor. Åtgärden stimuleras även genom EU-stöd.

I nuläget begränsas dock genomförbarheten generellt av att länsstyrelsen har ändrat sina rutiner. De bedömer att våtmarksanläggning är en tillståndspliktig verksamhet som ska prövas i miljödomstol. Miljödepartementet arbetar för närvarande med ett förslag som kan innebära ett förenklat prövningsförfarande för våtmarker.

Åtgärderna fördelade på nämnder och styrelser

Denna sammanställning har gjorts för att underlätta överblicken över vilka åtgärder som respektive nämnd eller styrelse föreslagits att få huvudansvaret för. Vid ett fåtal åtgärder är det andra aktörer än nämnder och styrelser som har huvudansvaret. Förkortningen framför varje åtgärd hänvisar till vilket prioriterat område åtgärden hör (se ruta) och till det löpnummer åtgärden har inom området.

Under rubriken medaktörer finns övriga aktörer som i varierande grad förutsätts delta i arbetet. I några fall står en medaktör med fet stil. Det innebär att åtgärden har två huvudaktörer, som bägge har lika stort ansvar för att åtgärden genomförs (i dessa fall förekommer också åtgärden på två ställen i sammanställningen).

Förkortningar för åtgärdsansvar		
BIN= Bildningsnämnden	KN= Kulturnämnden	NSR= Nordvästra Skånes Renhållnings AB
BN= Byggnadsnämnden	KSF= Kommunstyrelsens förvaltning	RN= Räddningsnämnden
FTI= Förpacknings- och tidningsinsamlingen	LRF= Lantbrukarnas riksförbund	TN= Tekniska nämnden
HHAB= Helsingborgs Hamn	LST= Länsstyrelsen i Skåne	VON= Vård- och omsorgsnämnden
HHEM= AB Helsingborgshem	MN= Miljönämnden	ÖKAB= Öresundskraft AB
KFA= Kärnfastigheter	MU= Medborgarutskott	Aktörer i fetstil= huvudaktörer.

Prioriterade områden		
MS= Medborgarsamverkan	HE= Hållbart energisystem	HPS= Hållbar planering och skötsel
HT= Hållbart transportsystem	SH= Sundare Helsingborg	RV= Rent vatten

Byggnadsnämnden

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 1. Trafikplan tas fram	Pågår - 2006	MN, TN, KN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 3. Föruttsättningarna att införa miljözoner utreds ytterligare	2007 - 2007	MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 5. Staden planerar och reserverar mark för utbyggnad av snabbspårväg till Höganäs via Maria Park	Utredning pågår	KSF, TN, Skånetrafiken
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 2. Miljöbyggprogram tas fram	2006 - 2007	MN, TN, KSF, KN, byggherrar
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 3. Områden för vindkraft finns utpekade i översiktsplanen. Utreds och detaljplanläggs vid efterfrågan på initiativ av privata exploitörer	2006 - fortlöpande	KN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 4. Riktlinjer tas fram för hantering av störande verksamheter och kringliggande bebyggelse	2007 - 2008	MN, TN, KN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 5. Inventering, analys och redovisning av tysta områden i översiktsplan och trafikplan	Pågår - 2008	KSF, MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 10. Informationsmaterial om miljöanpassad rivning till verksamhetsutövare omarbetas och kompletteras	2006 - 2007	MN, NSR
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 1. Strategi tas fram för nyttjande och skydd av vattenmagasin under Helsingborg (Ramlösa-formationen) samt vattenfabriker och Ödåkras två vattenföreningar	2006 - 2010	KSF, MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 3. Skötselplan avseende skydd av strandängar i Skålderviken tas fram	2007 - 2008	TN (Ångelholm-Höganäs kommuner)

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 5. Särskilt känsliga kustområden pekas ut och vidareutvecklas i nästa översiktsplan	Nästa översiktsplan	MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 6. Tillämpningen av strandskyddet utvärderas i samarbete med Länsstyrelsen	2007 - 2007	LST
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 8. Grönstrukturprogram med bl a analys av barriärer och tillgänglighet mellan bostäder och natur tas fram.	2007 - underlag till nästa ÖP	TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 10. Policy och skötselprogram för ängs- och hagmark på stadens mark tas fram.	2006 - 2008	TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 11. Skötselplaner för utvalda, hotade arter tas fram	2006 - 2008	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 12. Förslag på vilka miljöer i anslutning till vattendrag som skall föreslås bli kommunala reservat tas fram samt en plan för genomförandet	2006 - 2007	MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 13. Naturreservat längs sträckan Gantofta – Vallåkra genomförs och skötselplan tas fram (enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige)	2006 - 2010	KSF
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 14. Småvatteninventeringen (från 1986) följs upp	2008 - 2009	MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 15. Strategi för hållbar markanvändning vid nybyggnation tas fram	Nästa översiktsplan	KSF, MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 16. Skogsbruksplanen revideras och kompletteras med en policy som lyfter fram värdet av naturvård och rekreation	2008 - 2009	TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 17. Natur- och kulturmiljöprogram utarbetas	Pågår - 2007	KN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 18. Skötselplan tas fram för mangelgravar på kommunal mark	2007 - 2008	MN, KSF, KN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 19. Markägare med skyddsvärd skog informeras om miljömål, naturvärden etc	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 22. Tätortsutveckling prioriteras i goda kollektiva lägen	Pågår - fortlöpande	KSF, MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 24. Markering av evighetsträd	2005 - fortlöpande	TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 25. Skydd av Småryd, Bruce's skog och Örby ängar genom reservatsbildning	2006 - 2007	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 26. Staden medverkar till ett ökat skydd av värdefulla natur- och rekreationsområden	2006 - 2020	KSF
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 3. Kommunalt beslut fattas om att göra Grollegrund till ett kommunalt marint reservat	- 2007	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 13. Lämpliga markområden för våtmarksanläggning pekas ut i översiktsplan eller naturvårdsplan	2006 - fortlöpande	MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 14. Områden särskilt känsliga för sänkt grundvattennivå (utifrån vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem) anges i översiktsplanen	Nästa översiktsplan	MN, TN

Fastighetsägare

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 2. Saneringsprogram upprättas för PCB i byggnader	Revidering av lagstiftning avvaktas	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 24. Ekonomiska bidrag till bullerdämpande åtgärder (50 procent bidrag för fönsterbyte på utsatta fastigheter)	Pågår - fortlöpande	TN

Förpacknings- och tidningsinsamlingen

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 23. Marktillgången ökas för återvinningsstationer	2006 - fortlöpande	KSF, BN, TN

Helsingborgs Hamn AB

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 35. Arrendeavtal med småbåtshamnar ses över så att de omfattar krav på hur båtar ska rengöras	2006 - fortlöpande	

AB Helsingborgshem

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 6. Komfortmätningssystem införs	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 7. Energieffektiviseringsåtgärder genomförs i stadens lokaler och kommunägda bostäder	Pågår - fortlöpande	KFA

Kommunstyrelsens förvaltning

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
MS 1. Kommunikationsplan tas fram	2006 - 2006	Nämnder med åtgärder
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 4. Möjligheten till busskort eller GCK-bidrag till anställda utreds	2006 - 2007	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 10. Staden ställer krav på miljöanpassade transporter vid upphandling	Pågår delvis - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 14. Nya stationer anläggs i Raus, Utvälinge och Östra Ramlösa	2008/2012	TN, BN, Skånetrafiken
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 1. Strategi för miljöanpassad upphandling tas fram och införs	2006 - 2007	MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 13. Utbyte av minst en produktgrupp årligen till ekologiska produkter i de kommunala verksamheterna.	2006 - fortlöpande	BIN, Entek, VON
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 14. Krav ställs vid förnyelse av arrende på kommunal åkermark om ekologisk odling.	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 1. Strategi tas fram för nyttjande och skydd av vattenmagasin under Helsingborg (Ramlösa-formationen) samt vattenfabriker och Ödåkras två vattenföreningar	2006 - 2010	BN, MN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 7. En kommunal strategi för markförvärv tas fram	2006 - 2008	MN, BN, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 23. Möjlighet ges för privata markägare att söka bidrag ur den s k naturvårdsfonden för restaurering av ängs- och hagmark	2006 - 2010	

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 26. Staden medverkar till ett ökat skydd av värdefulla natur- och rekreationsområden	2006 - 2020	BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 19. Politiker lobbar för förbättrad övervakning och samordning mellan kustbevakningen och marinen.	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 41. Krav ställs vid förnyelse av arrende på kommunal åkermark (t ex ökad andel strandzon och skyddszon, vattenuttag, utsättning av växter och djur i vatten, hävdade marker osv).	2006 - fortlöpande	MN, BN, TN

Kulturnämnden

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 17. Natur- och kulturmiljöprogram utarbetas	Pågår - fortlöpande	BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 21. Lantrasens dag anordnas årligen på Fredriksdal museer och trädgårdar	2007 - fortlöpande	Lantrasföreningar
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 31. Fortsatt hålla gamla sorter av grönsaker, fruktträd och andra hotade växter i odling	Pågår - fortlöpande	

Kärnfastigheter

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 7. Energieffektiviseringsåtgärder genomförs i stadens lokaler och kommunägda bostäder	Pågår - fortlöpande	HHEM

Länsstyrelsen i Skåne

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 6. Tillämpningen av strandskyddet utvärderas	2007 - 2007	BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 18. Information till lantbrukare med syfte att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel	2004 - fortlöpande	Lantbruksnäringsen, MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 32. Åtgärder så att miljöstödet till skydds zoner utnyttjas effektivt	2006 - fortlöpande	LRF, MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 37. Beslut fattas om fiskeförbud eller restriktioner för det fiske som bedrivs inom det kommunala reservatet Knähaken	Pågår - 2006	

Medborgarutskotten

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
MS 2. Områdesrelaterade miljömål utvecklas för stadens närområden som en del av lokala utvecklingsprogram.	2006 - fortlöpande	MN, KN, boende, övriga aktörer i närområdet

Miljönämnden

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 19. Miljöanpassade bilar gynnas i stadens centrala delar (beträffande framkomlighet, parkeringsavgifter mm)	2006 - fortlöpande	TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 1. Energiplan tas fram	2007 - 2008	BN, TN, ÖKAB, KN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 4. Energirådgivning och information om alternativa energiformer till allmänhet, företag och kommunala verksamheter	Pågår - fortlöpande	Energirådgivarna

Miljönämnden, forts

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 3. Delta i länsstyrelsens utredning om nya miljögifter (s k screeningprojekt)	Pågår - fortlöpande	TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 4. Riktlinjer tas fram för hantering av störande verksamheter och kringliggande bebyggelse	2007 - 2008	BN, TN, KN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 6. En policy för stadens verksamheter tas fram för hantering av frågor rörande låg- och högfrekventa elektromagnetiska fält	2006 - 2008	BN, TN, KFA, HHEM
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 8. Produktval och information om hushållskemikalier och bekämpningsmedel till allmänheten	2006 - fortlöpande	Handlare, konsumentvägledare, MU, KN, TN m fl
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 9. Information till företag och kommunala verksamheter om Kemikaliestrategin och REACH	Myndighetsbeslut om lagstiftning avvaktas	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 15. Delta i Länsstyrelsens miljösamverkan	Pågår - fortlöpande	Berörda företag
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 16. Särskilt farliga ämnen fasas ut från miljöfarliga och kommunala verksamheter	2006 - 2010	Berörda företag och verksamheter
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 17. Vid tillståndsprövning ställs krav på att verksamhetsutövaren redovisar en plan för hur verksamheten uppfyller målet om utfasning av särskilt farliga ämnen.	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 18. I tillsynsarbetet ställs krav på att verksamhetsutövaren upprättat och genomfört åtgärder för att minska miljö- och hälsoriskerna vid framställning och användning av särskilt farliga ämnen.	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 19. Användning av virke som är impregnerat med arsenik, krom eller kreosot minskar genom bl a konsumentinformation och tillsyn.	Pågår delvis - fortlöpande	TN, branschorganisationer, handeln
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 25. Tillsynsåtgärder avseende trafikbuller riktas mot fastighetsägare, väghållare och Banverket	2007 - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 26. Potentiella utsläppskällor identifieras m h a regionala screeningrapporter	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 2. GIS-baserat underlagsmaterial samordnas och kvalitetssäkras för skydd av grundvattnets kvalitet vid värmepumps- och bergvärmeanläggningar	2006 - 2007	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 4. Detaljerad karta över kustens grundområden utformas	Pågår - 2006	BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 9. Beslutsunderlag om tillämpning av balanseringsprincipen till kommunfullmäktige	Pågår - 2006	KSF, TN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 7. Policy för prioritering av enskilda avlopp tas fram	Pågår - 2006	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 8. Policy tas fram för att minska användning av kemiska bekämpningsmedel (där MK har beslutsrätt samt övrig kommunal mark)	2006 - 2007	TN, KSF, fastighetsägare, förvaltare m fl
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 11. Inventering av Grollegrunds bottenfauna och ekointegrering av fiskbestånd	2006 - 2006	

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 15. Verka för att den marina säkerheten utvecklas	Pågår - fortlöpande	RN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 16. Hushåll med enskilt avlopp informeras om metoder med bra reningseffekt	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 17. Lantbrukare informeras om reglerbar/kontrollerad dränering	2006 - fortlöpande	Vattendragsförbund
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 20. Information om hav och land (Sabella-turer mm) till skolelever, allmänhet m fl	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 21. Markägare informeras om våtmarksanläggning och bidragsmöjligheter	Pågår - fortlöpande	Vattendragsförbund
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 22. Krav ställs på att icke godkända enskilda avlopp åtgärdas	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 23. Krav ställs på att överskottsvatten från växthus tas om hand	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 25. Strandbrinkar fasas av, strandzoner anläggs, kulverteringar bryts upp	2006 - fortlöpande	TN, vattendragsförbund
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 31. Tillsyn utövas över användning av kemiska bekämpningsmedel	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 33. Förorenade områden identifieras, riskklassas och vid behov ställs krav på efterbehandling	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 36. Små vattenytor för groddjur och evertebrater anläggs på stadens mark (ex Örby ängar)	2006 - 2008	TN, BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 39. Anläggning av våtmarker och småvatten	Pågår - 2010	Vattendragsförbund

Nordvästra Skånes Renhållnings AB

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 9. Biogasproduktionen vid Filborna utvecklas och uppgraderas (36 GWh)	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 34. Förnyad översyn av nedlagda kommunala avfallsdeponier med uppdatering av riskklassning	Pågår - 2010	MN, TN

Nämnder och styrelser

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
MS 3. Information till medborgarna	Pågår - fortlöpande	Resp nämnd/styrelse m h a ex KSF, KN, BIN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
MS 4. Informationstillfällen och seminarier till beslutsfattare	2006 - fortlöpande	Resp nämnd/styrelse
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 11. Kommuntal anställda som kör regelbundet i tjänsten utbildas i sparsam körning	Pågår - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 12. Vid upphandlingar separera transporter från den efterfrågade varan/tjänsten, och ställa separata krav på densamma	2006 - fortlöpande	

Nämnder och styrelser, forts

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 13. Fordon i de kommunala verksamheterna byts ut till sådana som drivs av förnybara bränslen (i första hand biogas)	Pågår - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 11. Andelen inköpt el till stadens verksamheter som uppfyller kriterierna för Bra Miljöval El ökas successivt	2006 - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 12. Inköp av ekologiska produkter redovisas i förvaltningarnas handlingsplaner	2006 - fortlöpande	

Rederierna

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 16. Katalytisk avgasrening införs på färjorna Helsingborg – Helsingör	Pågår - 2007	

Räddningsnämnden

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 12. Beredningsplan för oljeutsläpp ses över och ev uppdateras	2007 - 2008	MN

Tekniska nämnden

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 2. Parkeringspolicy och parkeringsnorm tas fram	Pågår - 2006	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 6. Information om miljöanpassade resvanor till transportsektorn, företag och allmänhet	Pågår - fortlöpande	MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 7. Information om kollektivtrafik till företag och allmänhet	Pågår - fortlöpande	MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 8. Information om kollektivtrafik till skolelever	Pågår - fortlöpande	BIN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 9. Information om cykling till allmänheten	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 14. Nya stationer anläggs i Raus, Utvälinge och Östra Ramlösa	2008/2012	KSF, BN, Skånetrafiken
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 15. Förutsättningarna ökas för en bra kollektivtrafik (t ex signalprioritering, ökat turutbud, bättre hållplatser, ev bussfiler mm)	Pågår - fortlöpande	Skånetrafiken
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 17. Förutsättningarna ökas för cyklandet (t ex utbyggnad och hopfogning av cykelnätet, ökat underhåll, ombyggnad av farliga korsningar, bättre skyltning av cykelvägar, fler cykelparkeringar mm)	Pågår - fortlöpande	Vägverket
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 18. Övergångsställen och gångvägar rustas upp ur trafiksäkerhets-, tillgänglighets- och trygghetssynpunkt	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HT 19. Miljöanpassade bilar gynnas i stadens centrala delar (beträffande framkomlighet, parkeringsavgifter mm)	2006 - fortlöpande	MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 8. Biogasproduktionen vid reningsverket utvecklas och uppgraderas (16 GWh)	Pågår - 2007	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 10. Källsorteringssystemet byggs ut till att omfatta även hushållens organiska avfall	Pågår - 2010	

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 3. Delta i länsstyrelsens utredning om nya miljögifter (s k screeningprojekt)	Pågår - fortlöpande	MN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 7. En strategisk bullersaneringsplan upprättas. Komplement till trafikplanens trafikstrukturarbete.	2007 - 2008	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 11. Allmänheten informeras om farligt avfall	Pågår - fortlöpande	Handlare
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 20. Restriktivitet mot att ta emot avloppsvatten som innehåller miljöskadliga ämnen eller ämnen med okända miljöeffekter	2006 - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 21. Ny kunskap om bland annat organiska föreningar, inklusive läkemedelsrester och pesticider, återspeglas i valet av indikatorämnen och mätningar i slam	Svenskt Vattens (branschorg) rekommendationer angående ev nya indikatorämnen och mätningar i slam avvaktas.	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
SH 22. Möjligheten att lämna ifrån sig farligt avfall ska öka	2006 - fortlöpande	MN, NSR
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 16. Skogsbruksplanen revideras och kompletteras med en policy som lyfter fram värdet av naturvård och rekreation	2008 - 2009	BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 20. Naturpunkter anläggs för informations- och pedagogiska insatser till skolelever, allmänhet m fl	Pågår - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 24. Markering av evighetsträd	2005 - fortlöpande	BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 27. Fortsatt "vitaliseringskalkning" av stadens skogar	Pågår - 2010	BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 28. Barrskog ersätts successivt med lövskog. Nyplantering av lövskog på åkermark (Bruces skog).	Pågår - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 29. Högstubbar och lågor sparas vid avverkning	Pågår - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HPS 30. Prioritering av lantrasdjur på kommunägd betesmark och fornlämningsområden	2008 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 1. Dagvattenplan tas fram	Pågår - 2007	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 2. Saneringsplan för ledningsnätet tas fram	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 4. Gemensam dagvattenpolicy för samtliga berörda kommuner längs Råån och Vegeån tas fram	2006 - 2008	MN, BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 5. Kommunal policy för dikesrensning tas fram	2006 - 2007	MN, BN, KSF
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 6. Kommunal strategi för anslutning av enskilda avlopp till kommunala spillvattennätet	2006 - 2008	MN, BN

Tekniska nämnden, forts

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 8. Policy tas fram för att minska användning av kemiska bekämpningsmedel (där MK har beslutsrätt samt övrig kommunal mark)	2006 - 2007	MN, KSF, fastighetsägare, förvaltare m fl
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 9. Möjligheten att låta vissa vattendragssträckor beskuggas av buskar och träd utreds	2006 - 2010	KSF, BN, vattendragsförbund
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 10. Biotopkartering av kommunens vattendrag (Råån 2007, övriga vattendrag 2010)	Pågår - 2007/2010	MN, BN
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 24. Ny utläggning av sten och lekgrus, underhåll av tidigare anlagd lekboten, fria fiskvägar	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 25. Strandbrinkar fasas av, strandzoner anläggs, kulverteringar bryts upp	2006 - fortlöpande	MN, vattendragsförbund
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 26. Inventering av vattenuttag ur vattendrag under en torrperiod följt av riktad information	2006 planering - inventering nästa torrperiod	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 27. Vattenståndet i Råån avläses med hjälp av utplacerade peglar	2006 - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 28. Skydd av Örbyfältet inklusive tillrinningsområden	Pågår - 2006	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 29. Skydd av Örby berggrundvattentäkt inklusive tillrinningsområden	2006 - 2006	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 30. Utomhusytor på kommunal mark anläggs på sådant sätt att skötsel utan kemiska bekämpningsmedel underlättas	2006 - fortlöpande	BN, MN, KFA
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 38. Avsätta kommunala resurser så att fisketillsyningsmännen får tillgång till en övervakningsbåt	2006 - 2008	Fiskevårdsområde
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
RV 40. Görarpsdammens dämningfunktion tas bort	Då dammens status som reservvattentäkt är upphävd	MN

Öresundskraft AB

Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 5. Fjärrvärme och fjärrkyla byggs ut	Pågår - fortlöpande	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 12. Maximerad samproduktion av el (beräknad ökning 55 GWh) och fjärrvärme i kraftvärmeverk och genom produktionssamarbete med Landskrona	Pågår - 2010	
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 13. Utbyggnad av vindkraft med 40 GWh (ÖKAB 5 GWh, andra aktörer 35 GWh)	Pågår/ planeras - 2010	Privata aktörer
Åtgärd	Tidplan	Medaktörer
HE 14. Koleldningen i Västhamnsverket upphör och ersätts med i första hand biopellets (innebär att el från biobränslen ökar med 137 GWh till totalt 265 GWh)	2005 - 2006	

Deltagare i projektet

Ledningsgrupp

Tommy Birgersson, avdelningschef, Kommunstyrelsens förvaltning/avd för Hållbar utveckling.

Jan Blomquist, teknisk direktör, Tekniska förvaltningen.

Gregor Holmgren, miljödirektör, Miljökontoret.

Jörgen Ohlsson, förvaltningschef, Kommunstyrelsens förvaltning/Enheten för Valfärd och hållbar utveckling (feb - dec 2004).

Per Fredrik von Platen, stadsbyggnadsdirektör, Stadsbyggnadskontoret.

Projektledning

Linda Boström, miljöstrateg, Miljökontoret.

Tommy Persson, miljöstrateg, Miljökontoret.

ARBETSGRUPPER

Bebyggelse

Ann-Marie Cvitan-Trellman, samhällsplanerare (delprojektledare feb - juli 2004, aug 2005-), Stadsbyggnadskontoret.

Annika Cronstioe, biträdande stadsarkitekt (delprojektledare aug – sept 2004), Stadsbyggnadskontoret.

Sofia Thente, samhällsplanerare (delprojektledare sept 2004 – juli 2005), Stadsbyggnadskontoret.

Ingva-Britt Allbratt, miljösamordnare, Helsingborgs Hamn AB.

Fredrik Bengtsson, ekolog, Stadsbyggnadskontoret (feb 2004 – juli 2005).

Björn Bendsorp-Redestam, planarkitekt, Stadsbyggnadskontoret.

Jessica Cedervall, miljöutredare, Nordvästra Skånes Renhållnings AB.

Karin Gustavsson, stadsantikvarie, Kulturförvaltningen.

Agneta Hyberg, utredningssekreterare, Tekniska förvaltningen/Gatukontoret.

Kerstin Johansson, miljösamordnare, Helsingborgshem AB.

Mattias Leijon, VA-ingenjör, Tekniska förvaltningen/VA-verket.

Pernilla Olsson, miljöinspektör, Miljökontoret.

Åsa Persson, landskapsarkitekt, Tekniska förvaltningen/Parkkontoret.

Eva Werner, utredningsingenjör, Tekniska förvaltningen/Gatukontoret.

Delaktighet

Kenneth Mårtensson, strategisk utvecklare (delprojektledare feb – dec 2004), Kommunstyrelsens förvaltning/Enheten för Valfärd och hållbar utveckling.

Marianne Dock, samordnare/utvecklare (delprojektledare jan 2005 –), Kommunstyrelsens förvaltning/avd för Hållbar utveckling

Yvonne Augustin, omvärldsbevakare/EU-frågor, Utvecklingsnämnden.

Catharina Elofsson, konsumentvägledare, Kulturförvaltningen/Stadsbiblioteket.

Patrik Faming, planarkitekt, Stadsbyggnadskontoret.

Catharina Fogelström, miljöbibliotekarie, Kulturförvaltningen/Miljöbiblioteket.

Karin Hjelmér, museilektor, Kulturförvaltningen/Fredriksdal museer och trädgårdar.

Karin Nilsson-Jungermann, resurslärare, Kulturförvaltningen/Miljöbiblioteket.

Klas Nyberg, sektionschef, Tekniska förvaltningen/Miljöverkstaden.

Ann Wulf, miljöinformatör, Miljökontoret.

Landskap

Eva Delshammar, landskapsarkitekt (delprojektledare), Tekniska förvaltningen/Parkkontoret.
Linda Axelsson, våtmarksplanerare, Miljökontoret (feb 2004 - juni 2005).
Fredrik Bengtsson, ekolog, Stadsbyggnadskontoret (feb 2004 – juli 2005).
Karin Gustavsson, stadsantikvarie, Kulturförvaltningen.
Ingvar Holmner, planingenjör, Stadsbyggnadskontoret.
Widar Narvelo, kommunekolog, Stadsbyggnadskontoret.
Claes Nihlén, våtmarksplanerare, Miljökontoret (juli 2005 -).
Maria Nyman-Nilsson, landskapsarkitekt, Kulturförvaltningen/Fredriksdal museer och trädgårdar.

Gifter

Marianne Nordenadler, miljöinspektör (delprojektledare), Miljökontoret.
Ingva-Britt Allbratt, miljösamordnare, Helsingborgs Hamn AB.
Bengt Aplander, kemichef, Nordvästra Skånes Renhållnings AB (feb - sept 2004).
Lars-Erik Jönsson, kemist, Tekniska förvaltningen/VA-verket.
Anders Persson, platschef, Nordvästra Skånes Renhållnings AB (okt 2004 -).
Linda Skoglund, utredningsingenjör, Tekniska förvaltningen/Renhållningsverket.

Luft

Ulla Ingers, biträdande miljödirektör (delprojektledare), Miljökontoret.
Karin Eken-Södergård, biogaschef, Nordvästra Skånes Renhållnings AB.
Cecilia Elmqvist, utredare, Kommunstyrelsens förvaltning.
Agneta Hyberg, utredningssekreterare, Tekniska förvaltningen/Gatukontoret.
Nils Lindgren, trafikplanerare, Stadsbyggnadskontoret.
Mats Rosander, trafikchef/vice VD, Helsingborgs Hamn AB.
Bertil Sjöstedt, vice VD, Öresundskraft AB.
Peter Skantz, planeringsingenjör, Entek.

Vatten

Pär Persson, limnolog (delprojektledare), Miljökontoret.
Ingva-Britt Allbratt, miljösamordnare, Helsingborgs Hamn AB.
Lena Börjesson, marinbiolog, Miljökontoret.
Barbro Danielsson, avdelningschef, Miljökontoret.
Roger Ekström, fiskevårdare, Entek.
Stefan Fahlstedt, miljöinspektör, Miljökontoret.
Ingvar Holmner, planingenjör, Stadsbyggnadskontoret.
Mattias Leijon, VA-ingenjör, Tekniska förvaltningen/VA-verket.
Widar Narvelo, kommunekolog, Stadsbyggnadskontoret.
Pontus Runeke, naturvårdare, Tekniska förvaltningen/Parkkontoret.
Ingrid Thorneman, miljöinspektör, Miljökontoret.
Lars Ödemark, driftingenjör, Tekniska förvaltningen/VA-verket.

Inköp och upphandling

Henrik Gustafsson, miljöstrateg (delprojektledare), Miljökontoret.
Anette Ahlblad, upphandlare, Kommunstyrelsens förvaltning.
Bengt O Andersson, projektingenjör, Kärnfastigheter.
Izet Damjanovic, ekonom, Socialnämnden.
Beatrice Stiernstedt, chefssekreterare, Stadsbyggnadskontoret.
Helena Tengstrand, administrativ chef, Utvecklingsnämnden.

Helsingborgs miljömål i förhållande till nationella och regionala mål

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Begränsad klimatpåverkan, delmål 1. Utsläppen av växthusgaser skall som medelvärde för perioden 2008-2012 vara minst 4% lägre än utsläppen år 1990.	Överensstämmer med det nationella.	<ul style="list-style-type: none">• År 2010 skall utsläpp av koldioxid från vägtrafiken ha stabiliserats på 1990 års nivå. Särskilt delmål för Helsingborg• År 2010 skall antalet körda mil med förnybara bränslen utgöra 50% av den totala körsträckan inom kommunala verksamheter. Särskilt delmål för Helsingborg
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Frisk luft, delmål 1. Halten 5 mikrogram/m ³ för svaveldioxid som årsmedelvärde skall vara uppnådd i samtliga kommuner år 2005.	Överensstämmer med det nationella.	(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Årsmedelvärdet har inte överskridits sedan 1999.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Frisk luft, delmål 2*. År 2010 skall halterna 60 mikrogram/m ³ som timmedelvärde och 20 mikrogram/m ³ som årsmedelvärde för kvävedioxid i huvudsak underskridas. Timmedelvärdet får överskridas högst 175 timmar/år.	Halterna 20 mikrogram/m ³ som årsmedelvärde och 100 mikrogram/m ³ som timmedelvärde för kvävedioxid skall i huvudsak vara uppnådda år 2010.	<ul style="list-style-type: none">• Överensstämmer med det nationella.• År 2010 skall bilens andel av korta resor (<5 km) ha minskat till 40%. Särskilt delmål för Helsingborg
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Frisk luft, delmål 3. År 2010 skall halten marknära ozon inte överskrida 120 mikrogram/m ³ som åttatimmars medelvärde.	Överensstämmer med det nationella.	<ul style="list-style-type: none">• År 2015 bör antalet kollektivtrafikanter ha ökat med minst 21% jämfört med 2005. Särskilt delmål för Helsingborg• År 2015 bör antalet cyklisterna ha ökat med 17% jämfört med 2005. Särskilt delmål för Helsingborg
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Frisk luft, delmål 5*. Halterna 35 mikrogram/m ³ som dygnsmedelvärde och 20 mikrogram/m ³ som årsmedelvärde för partiklar (PM ₁₀) skall underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år. Halterna 20 mikrogram/m ³ som dygnsmedelvärde och 12 mikrogram/m ³ som årsmedelvärde för partiklar (PM _{2,5}) skall underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år.	Inget regionalt mål.	(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Att döma av de mätningar som gjorts av PM ₁₀ hittills verkar inte partiklar vara något stort problem. Halterna för såväl dygns- som årsmedelvärde underskrids. Mätningarna fortsätter.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Frisk luft, delmål 6*. Halten 0,3 nanogram/m ³ som årsmedelvärde för benso(a)pyren skall i huvudsak underskridas år 2015.	Inget regionalt mål.	(Införs eventuellt vid nästa revidering av miljöprogrammet då behov och möjligheterna till övervakning klarlagts.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Bara naturlig försurning, delmål 3. År 2010 skall utsläppen av svaveldioxid till luft ha minskat till 50 000 ton.	År 2010 skall utsläppen av svaveldioxid till luft ha minskat till 5 600 ton.	(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Helsingborgs andel av det regionala målet (560 ton) har underskridits sedan 1996.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Bara naturlig försurning, delmål 4. År 2010 skall utsläppen av kväveoxider till luft ha minskat till 148 000 ton.	År 2010 skall utsläppen av kväveoxider till luft ha minskat till högst 22 200 ton.	(Ambitionsnivån motiveras av Helsingborgs andel av Skånes befolkning, 10%)

* omformulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Begränsad klimatpåverkan Generationsmål. År 2050 bör utsläppen i Sverige sammanlagt vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år, för att därefter minska ytterligare. Delmål 1. Utsläppen av växthusgaser skall som medelvärde för perioden 2008-2012 vara minst 4% lägre än utsläppen år 1990.	Överensstämmer med det nationella.	<ul style="list-style-type: none"> • År 2010 skall utsläpp av koldioxid från källor inom Helsingborgs stad vara 20% lägre än utsläppen år 1990. År 2050 skall utsläppen av växthusgaser från källor inom Helsingborgs stad vara halverade jämfört med utsläppsnivån 1990. Särskilt delmål för Helsingborg • År 2010 skall andelen som härrör från fossila bränslen i el- och fjärrvärme-produktionen utgöra maximalt 20%. Särskilt delmål för Helsingborg
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål Begränsad klimatpåverkan Ingen nationell motsvarighet	Regionalt mål Delmål 2. Energinvändningen per capita skall minska med 4% till år 2010 jämfört med 2002.	Lokalt mål för Helsingborg <ul style="list-style-type: none"> • År 2010 skall energianvändningen per invånare ha minskat med 4% jämfört med 2002.
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål Begränsad klimatpåverkan Ingen nationell motsvarighet	Regionalt mål Delmål 3. El producerad från förnybara energikällor skall öka med 2 TWh från 2002 års nivå till år 2010. Delmål 1 e. Skånes planeringsmål för vindkraft till år 2015 är 2 TWh/år, främst baserat på en utbyggnad till havs.	Lokalt mål för Helsingborg <ul style="list-style-type: none"> • År 2010 skall el producerad från förnybara energikällor ha ökat med 100 GWh från 2002 års nivå. (10% av det regionala målet om förnybara energikällor är 200 GWh. Den lägre ambitionsnivån motiveras med att det regionala målet främst baseras på havsbaserad vindkraft, vilket inte bedöms lämpligt vid vår kust.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål God bebyggd miljö Ingen nationell motsvarighet	Regionalt mål År 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur energianvändningen skall effektiviseras, hur förnybara energiresurser skall tas tillvara och hur utbyggnad av produktionsanläggningar för fjärrvärme, solenergi, biobränsle och vindkraft skall främjas.	Lokalt mål för Helsingborg <ul style="list-style-type: none"> • Vid planering av ny bebyggelse skall byggandet vara miljöanpassat. Särskilt delmål för Helsingborg
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål God bebyggd miljö, delmål 6*. Miljöbelastningen från energianvändningen i bostäder och lokaler minskar och är lägre år 2010 än år 1995. Detta skall bl.a. ske genom att den totala energianvändningen effektiviseras för att på sikt minska samt att andelen energi från förnybara energikällor ökar.	Regionalt mål Miljöbelastningen från energianvändningen i bostäder och lokaler minskar och är lägre år 2010 än år 1995. Detta skall bl.a. ske genom att den totala energianvändningen effektiviseras för att på sikt minska.	Lokalt mål för Helsingborg <ul style="list-style-type: none"> • År 2010 är miljöbelastningen från energianvändningen i bostäder och lokaler lägre än år 2005. • År 2010 skall energianvändningen i stadens egna lokaler ha minskat med 10%, jämfört med 2004 års nivå. Särskilt delmål för Helsingborg • År 2010 skall energianvändningen i stadens kommunägda bostäder ha minskat med 20%, jämfört med 1998 års nivå. Särskilt delmål för Helsingborg • År 2010 skall minst 20% av elförbrukningen i stadens verksamheter uppfylla kriterierna för Bra Miljöval El. Särskilt delmål för Helsingborg

Nationellt miljökvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Frisk luft, delmål 4. År 2010 skall utsläppen av flyktiga organiska ämnen (VOC), exklusive metan, ha minskat till 241 000 ton.</p>	<p>År 2010 skall utsläppen av flyktiga organiska ämnen (VOC), exklusive metan, ha minskat till 21 000 ton.</p>	<p>År 2010 skall utsläppen av flyktiga organiska ämnen (NMVOC) ha minskat till 2 100 ton. (Ambitionsnivån motiveras av Helsingborgs andel av Skånes befolkning, dvs 10%).</p>
<p>Nationellt miljökvalitetsmål och delmål</p> <p>Giffri miljö Ingen nationell motsvarighet</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Delmål 1. År 2010 skall kunskapen om halter av särskilt farliga ämnen i Skånes naturmiljö och dess negativa effekter på ekosystem eller arter ha ökat.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Fortröpande skall kunskapen om halterna av särskilt farliga ämnen och dess negativa effekter på människors hälsa, ekosystem eller arter öka.
<p>Nationellt miljökvalitetsmål och delmål</p> <p>Giffri miljö Ingen nationell motsvarighet</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Delmål 2. År 2006 skall länets samtliga kommuner ha antagit och infört en strategi för miljöanpassad upphandling som prioriterar inköp av miljöanpassade varor och tjänster och utesluter användning av ämnen som omfattas av kemikaliestrategins gällande begränsningar.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> En strategi för miljöanpassad upphandling som prioriterar inköp av miljöanpassade varor och tjänster och utesluter användning av ämnen som omfattas av kemikaliestrategins gällande begränsningar skall utvecklas och införas successivt med början 2006.
<p>Nationellt miljökvalitetsmål och delmål</p> <p>Giffri miljö, delmål 3*. Nyproducerade varor skall så långt möjligt vara fria från* • nya organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerbara, nya ämnen som är cancerframkallande, arvsmassepåverkande och forplantningsstörande, samt kvicksilver så snart som möjligt, dock senast 2007. • övriga cancerframkallande, arvsmassepåverkande och forplantningsstörande ämnen samt hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande ämnen, senast år 2010 om varorna är avsedda att användas på ett sådant sätt att de kommer ut i kretsloppet. • övriga organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerbara, samt kadmium och bly, senast år 2010</p> <p>Dessa ämnen skall inte heller användas i produktionsprocesser om inte företaget kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada. Redan befintliga varor, som innehåller ämnen med ovanstående egenskaper eller kvicksilver, kadmium samt bly, skall hanteras på ett sådant sätt att ämnena inte läcker ut i miljön.</p> <p>Spridning via luft och vatten till Sverige av ämnen som omfattas av delmålet skall minska fortröpande.</p> <p>Delmålet omfattar ämnen som människan framställt eller utvunnit från naturen. Delmålet omfattar även ämnen som ger upphov till ämnen med ovanstående egenskaper, inklusive dem som bildas oavsiktligt.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Nyproducerade varor skall så långt möjligt vara fria från • cancerframkallande, arvsmassepåverkande och forplantningsstörande ämnen senast år 2007 om varorna är avsedda att användas på ett sådant sätt att de kommer ut i kretsloppet • nya organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande, så snart som möjligt, dock senast år 2005 • övriga organiska ämnen som är mycket långlivade och mycket bioackumulerande senast år 2010 • övriga organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande senast år 2015 • kvicksilver senast år 2003 • kadmium och bly senast år 2010. Dessa ämnen skall inte heller användas i produktionsprocesser om inte företaget kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada. Redan befintliga varor som innehåller kadmium eller bly skall hanteras på ett sådant sätt att ämnena inte läcker ut i miljön. Delmålet avser ämnen som människan framställt eller utvunnit från naturen. Delmålet avser även ämnen som ger upphov till ämnen med ovanstående egenskaper, inklusive det som bildats oavsiktligt.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Överensstämmer med det nationella.
<p>Nationellt miljökvalitetsmål och delmål</p> <p>Giffri miljö, delmål 8*. År 2010 skall tydliga åtgärdsprogram som medför en kontinuerlig minskning av halterna av för människan skadliga dioxiner i livsmedel ha etablerats. * om formulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Inget regionalt mål.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Ekologisk odling på stadens egen åkermark skall uppmuntras så att 100% av arealen är ekologiskt odlad 2015. Särskilt delmål för Helsingborg • Senast år 2010 bör minst 15% av inköpta livsmedel till stadens verksamheter vara ekologiskt producerade.

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Giffri miljöö, delmål 9* År 2015 skall exponeringen av kadmium till befolkningen via föda och arbete vara på en sådan nivå att den är säker ur ett långsiktigt folkhälsoperspektiv.	Delmål 4. Det skall utöver tillförsel via luften inte ske någon nettotillförsel av kadmium till jordbruksmarken i Skåne.	(Målet prioriteras ej. Åtgärder krävs på central nivå.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Skyddande ozonskikt, delmål 1. År 2010 skall utsläppen av ozonnedbrytande ämnen till största delen ha upphört	Överensstämmer med det nationella.	• Överensstämmer med det nationella och regionala.
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Säker strålmiljö, delmål 1. År 2010 skall halterna i miljön av radioaktiva ämnen som släpps ut från alla verksamheter vara så låga att människors hälsa och den biologiska mångfalden skyddas. Det individuella dosstillskottet till allmänheten skall understiga 0,01 mSv per person och år från varje enskild verksamhet.	Överensstämmer med det nationella.	(Målet prioriteras ej. Inga verksamheter med utsläpp av radioaktiva ämnen finns i Helsingborg.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Säker strålmiljö, delmål 2*. År 2020 skall antalet årliga fall av hudcancer orsakade av ultraviolett strålning inte vara fler än 2000.	År 2020 skall antalet årliga fall av hudcancer orsakade av solen inte vara fler än 2000.	(Målet prioriteras ej. Åtgärder krävs på central nivå.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Säker strålmiljö, delmål 3. Riskerna med elektromagnetiska fält skall kontinuerligt kartläggas och nödvändiga åtgärder skall vidtas i takt med att sådana eventuella risker identifieras.	Överensstämmer med det nationella.	(Målet prioriteras ej. Den nationella utvecklingen följs noga.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Hav i balans, delmål 6. Buller och andra störningar från båttrafik skall vara försumbara inom särskilt känsliga och utpekade skärgårds- och kustområden år 2010.	Överensstämmer med det nationella.	(Målet prioriteras ej. Åtgärder krävs på central nivå.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
God bebyggd miljö, delmål 3. År 2010 skall antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande riktvärden för buller i bostäder ha minskat med 5% jämfört med år 1998	Överensstämmer med det nationella.	• Överensstämmer med det nationella och regionala. • Hälsorelaterade- och obehagsstörningar vid störande verksamheter och kringliggande bebyggelse skall minska. Särskilt delmål för Helsingborg
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
God bebyggd miljö Ingen nationell motsvarighet	Delmål 3b. För att bevara bullerfria områden skall infrastrukturplaneringen förhindra ytterligare fragmentering av landskapet och använda redan existerande korridorer istället för nya där landskapet är förhållandevis opåverkat av buller.	• Senast år 2008 skall tyta områden vara identifierade och skyddade. Särskilt delmål för Helsingborg
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
God bebyggd miljö, delmål 7. År 2015 har samtliga byggnader där människor vistas ofta eller under längre tid en dokumenterat fungerande ventilation.	Överensstämmer med det nationella.	(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Den obligatoriska ventilationskontrollen bedöms fungera väl.)
Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
God bebyggd miljö, delmål 7. År 2010 är radonhalten i alla skolor och förskolor lägre än 200 Bq/m ³ luft och år 2020 är radonhalten i alla bostäder lägre än 200 Bq/m ³ luft.	Överensstämmer med det nationella.	(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Samtliga skolor och förskolor är kontrollerade och ligger under 200 Bq/m ³ luft. Nya skolor och förskolor kontrolleras med automatik. Helsingborg är ett lågriskområde avseende markradon. I samband med överlåtelse av fastigheter utlänas gammamätare kostnadsfritt.)

* omformulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)

Hållbar planering och skötsel

Nationellt miljökvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
Bara naturlig försurning, delmål 2. Före år 2010 skall trenden mot ökad försurning av skogsmark vara bruten i områden som försurats av människan och en återhämtning skall ha påbörjats.	Överensstämmer med det nationella.	(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Kommunen hör till den lägsta surhetsklassen såväl nationellt som regionalt.)
Nationellt miljökvalitetsmål och delmål Ingen övergödning, delmål 3*. Senast år 2010 skall utsläppen av ammoniak ha minskat med minst 15% från 1995 års nivå.	Regionalt mål År 2010 skall utsläppen av ammoniak ha minskat med 20% från 1995 års nivå till 8 200 ton.	Lokalt mål för Helsingborg (Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Delmålet verkar, såväl nationellt som regionalt, att vara inom räckhåll.)
Nationellt miljökvalitetsmål och delmål Levande sjöar och vattendrag, delmål 1*. År 2005 skall berörda myndigheter ha identifierat och tagit fram åtgärdsprogram för särskilt värdefulla natur- och kulturmiljöer som behöver ett långsiktigt skydd i eller i anslutning till sjöar och vattendrag. År 2010 skall minst hälften av de skyddsvärda miljöerna ha ett långsiktigt skydd och fördelas jämnt mellan de fem vattendistrikten. Minst 15 fiskefria områden skall finnas i varje vattendistrikt.	Regionalt mål År 2005 skall berörda myndigheter ha identifierat och tagit fram åtgärdsprogram för särskilt värdefulla natur- och kulturmiljöer som behöver ett långsiktigt skydd i eller i anslutning till sjöar och vattendrag. År 2010 skall minst hälften av de skyddsvärda miljöerna ha ett långsiktigt skydd.	Lokalt mål för Helsingborg • Senast år 2007 skall kommunen ha identifierat de natur- och kulturmiljöer i eller i anslutning till vattendrag som behöver skyddas som kommunala reservat.
Nationellt miljökvalitetsmål och delmål Grundvatten av god kvalitet, delmål 1. År 2010 skall grundvattenförande geologiska formationer av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning ha ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vattnet.	Regionalt mål Överensstämmer med det nationella.	Lokalt mål för Helsingborg • Överensstämmer med det nationella och regionala.
Nationellt miljökvalitetsmål och delmål Hav i balans, delmål 1*. Senast år 2010 skall minst 50% av skyddsvärda marina miljöer och minst 70% av kust- och skärgårdsområden med höga natur- och kulturvärden ha ett långsiktigt skydd. Senast år 2005 skall ytterligare fem, och senast år 2010 därutöver ytterligare fjorton, marina områden vara skyddade som naturreservat och tillsammans utgöra ett representativt nätverk av marina naturtyper. Därutöver skall ett område med permanent fiskeförbud inrättas till 2006, för utvärdering till 2010 samt ytterligare tre områden med permanent fiskeförbud (kustnära och utsjöområden) inrättas till 2010 i vardera Östersjön och Västerhavet för utvärdering till 2015.	Regionalt mål År 2010 skall minst 50% av skyddsvärda marina miljöer och minst 70% av kust- och skärgårdsområden med höga natur- och kulturvärden ha ett långsiktigt skydd. År 2005 skall ytterligare fem marina områden vara skyddade som reservat och berörda myndigheter skall ha tagit ställning till vilka övriga områden i marin miljö som behöver ett långsiktigt skydd. Överensstämmer med det nationella.	Lokalt mål för Helsingborg • Senast 2007 skall de skyddsvärda kustområden i Helsingborgs kommun som behöver ett långsiktigt skydd ha identifierats.
Nationellt miljökvalitetsmål och delmål Levande skogar, delmål 1. Ytterligare 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark skall undantas från skogsproduktion till år 2010. Delmål 3. År 2010 skall skogsmarken brukas på sådant sätt att fornlämningar inte skadas och så att skador på övriga kända värdefulla kulturlämningar är försumbara. Delmål 5. Ingen nationell motsvarighet	Regionalt mål År 2010 finns minst 28 000 hektar skyddsvärd skogsmark i form av frivilliga avsättningar i södra Götaland. Delmål 3. Överensstämmer med det nationella. Delmål 5. År 2005 har samtliga kommuner som äger skog antagit policyer för skogsbruk på egna marker där det bl a framgår hur skogarna skall skötas med avseende på rekreation och friluftslivets intressen. År 2010 har områden av särskilt intresse för rekreation och friluftsliv utpekats och överenskommer gjorts med berörda skogsägare. Mål och strategier för skötsel av dessa områden har lagts fast i samverkan med markägare.	Lokalt mål för Helsingborg • Värdefull skogsmark skall skyddas.

* omformulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Levande skogar</p> <p>Delmål 2a. Ingen nationell motsvarighet.</p> <p>Delmål 2b. Mängden hård död ved skall öka med minst 40% och därmed uppgå till minst 3,0 skogskubikmeter per hektar och vara högre i de områden där den biologiska mångfalden är särskilt hotad. Andelen lövved skall utgöra minst 30% av volymen. Arealen äldre lövrik skog skall minst bibehållas. Arealen gammal skog skall bibehållas och vara högre i de delar där den biologiska mångfalden är särskilt hotad. Arealen mark förnygrädd med lövskog skall öka och arealen ädellövskog skall öka med 200 hektar per år. Utgångspunkten är skogstillståndet 1998.</p>	<p>Delmål 2a. År 2010 skall antalet gamla/grova träd ha ökat med minst 10%.</p> <p>Delmål 2b. Överensstämmer med det nationella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Senast år 2010 skall den skog som ägs av staden innehålla minst 15 kubikmeter död ved per hektar (högstubbar och lågor). År 2010 skall arealen lövskog och ädellövskog i stadens skogar ha ökat med 10% jämfört med år 2000.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Levande skogar, delmål 4.</p> <p>Senast år 2005 skall åtgärdsprogram finnas och ha inletts för hotade arter som har behov av riktade åtgärder.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>År 2007 skall åtgärdsprogram finnas och ha inletts för hotade arter som har behov av riktade åtgärder.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> De nationellt hotade arter som finns i Helsingborg skall tillskapas förutsättningar att leva vidare.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Rikt odlingslandskap, delmål 1.</p> <p>Senast år 2010 skall samtliga ängs- och betesmarker bevaras och skötas på ett sätt som bevarar deras värden. Arealen hävdad ängsmark skall utökas med minst 5 000 ha och arealen hävdad betesmark av de mest hotade typerna skall utökas med minst 13 000 ha till år 2010.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>År 2010 skall samtliga ängs- och betesmarker bevaras och skötas på ett sätt som bevarar deras värden. Arealen hävdad hårdvallsisäng skall öka med 100%. Arealen hävdad vätslåt-teräng skall öka med 25%. I särskilt värdefulla naturtyper, som sandstopp, rikkärr, kalktuktängar, havsstrandängar och lövängar, skall hävden säkerställas.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> År 2010 skall samtliga ängs- och hagmarker som ingår i Helsingborgs ängs- och hagmarksinventering skötas på ett sätt som bevarar deras värden.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Rikt odlingslandskap</p> <p>Delmål 2. Mängden småbiotoper i odlingslandskapet skall bevaras i minst dagens omfattning i hela landet. Senast till år 2005 skall en strategi finnas för hur mängden småbiotoper i sättskyddet skall kunna öka.</p> <p>Delmål 3. Mängden kulturbärande landskapselement som värddas skall öka till år 2010 med ca 70%.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Delmål 2. Mängden småbiotoper i odlingslandskapet skall bevaras i minst dagens omfattning i hela landet. Mängden småbiotoper i odlingslandskapet karaktäristiska för respektive landskapsstyp skall öka.</p> <p>Delmål 3. År 2010 skall minst 3 000 gårdar sköta sina kulturbärande landskapselement.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Befintliga småbiotoper och kulturbärande landskapselement skall skyddas och bevaras i samband med exploatering och jordbruksdrift. Mängden småbiotoper i form av t ex småvatten och alléer skall öka.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Rikt odlingslandskap, delmål 4.</p> <p>Senast år 2010 skall det nationella programmet för växtgenetiska resurser vara utbyggt och det skall finnas ett tillräckligt antal individer för att långsiktigt säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser i Sverige.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>År 2010 skall lantsorter av spannmål m fl kulturväxter bevaras och SLB-kon, linderödssvin, skånska blommehöns, åsbohöns, göingeget och skånegås bevaras i tillräckligt stort antal för att raserna skall kunna överleva.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Genetiska resurser i form av hotade kulturväxter och lantraser skall fortsatt bevaras och i möjligaste mån återföras till kulturlandskapet.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Rikt odlingslandskap, delmål 5.</p> <p>År 2006 skall åtgärdsprogram finnas för de hotade arter som har behov av riktade åtgärder. Rikt växt- och djurliv, delmål 2.</p> <p>År 2015 skall bevarandestatusen för hotade arter i landet ha förbättrats så att andelen bedömda arter som klassificeras som hotade har minskat med minst 30% jämfört med år 2000, och utan att andelen försvunna arter har ökat.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Överensstämmer med det nationella.</p> <p>Inget regionalt mål.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> De nationellt hotade arter som finns i Helsingborg skall tillskapas förutsättningar att leva vidare.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Rikt odlingslandskap, delmål 6.</p> <p>Senast år 2005 skall ett program finnas för hur lanbrukets kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader kan tas till vara.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>År 2005 skall ett program finnas för hur lanbrukets kulturhistoriskt värdefulla byggnader kan tas till vara, hur kulturarvet i odlingslandskapet kan upplevas och förstås samt hotade kulturmiljöer skyddas och bevaras.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Senast 2007 skall lanbrukets kulturmiljöer vara identifierade och finnas med i integrerade natur- och kulturmiljöprogram. Särskilt delmål för Helsingborg

<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>God bebyggd miljö, delmål 1a*.</p> <p>År 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan åstadkommas så att transportbehovet minskar och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>År 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan åstadkommas så att bilvändningen kan minska och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <p>• Vid planering prioriteras ny- och utbyggnad vid goda kollektivtrafiklägen. Särskilt delmål för Helsingborg</p>
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>God bebyggd miljö, delmål 1b.</p> <p>År 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden skall tas till vara och utvecklas.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Överensstämmer med det nationella.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <p>(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts prioriteras inte detta mål nu. En aktiv bevarandekommitté med en hög produktion av bevarandeprogram innebär att tillgången till aktuellt underlagsmaterial kring tillvaratagandet av kulturhistoriska värden är god i Helsingborg.)</p>
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>God bebyggd miljö, delmål 1c*.</p> <p>År 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på planer och strategier för hur grönska- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden skall bevaras, vårdas och utvecklas för såväl natur- som kulturmiljö- och friluftslivsmål, samt hur andelen härdgjord yta i dessa miljöer fortsatt begränsas.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>År 2010 skall fysisk planering och samhällsbyggande grundas på planer och strategier för grönska- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden skall bevaras och utvecklas och andelen härdgjord yta inte ökas.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <p>• År 2010 skall strategier och planer ha tagits fram för hur grönska- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden skall identifieras, bevaras och utvecklas.</p> <p>• Vid nybyggnation och förtätning skall en god tillgång till grönytor, parker och rekreativområden beaktas. Särskilt delmål för Helsingborg</p> <p>• Barriäreffekterna skall minska. Särskilt delmål för Helsingborg</p> <p>• Hushållning av värdefull åkermark skall ske vid exploatering. Särskilt delmål för Helsingborg</p>
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>God bebyggd miljö, delmål 2*.</p> <p>År 2010 skall bebyggelsens kulturhistoriska värden vara identifierade och ha en långsiktigt hållbar förvaltning.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen skall senast år 2010 vara identifierad och ett program finnas för skydd av dess värden. Samtidigt skall minst 25% av den värdefulla bebyggelsen vara långsiktigt skyddad.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <p>(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Helsingborg har en konstant hög ambition kring skydd av bebyggelse. Jämförelsevis många objekt med skydd och varsamhetsbestämmelser i bl.a. detaljplan eller områdesbestämmelser finns. Arbetet med skydd av bebyggelse avses även fortsättningsvis ligga kvar på dagens höga nivå.)</p>
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>God bebyggd miljö, delmål 4*.</p> <p>År 2010 skall uttaget av naturgrus vara högst 12 miljoner ton per år.</p>	<p>Regionalt mål</p> <p>År 2010 skall uttaget av naturgrus vara högst 1 miljon ton per år och andelen återanvänt material utgöra minst 15% av ballastvändningen.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <p>(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Helsingborg har inga grus- eller bergtakter. Andelen bergkross i kommunala projekt uppskattas till 70%. Övriga aktörers användning är okänd.)</p>
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>God bebyggd miljö, delmål 5*.</p> <p>Den totala mängden genererat avfall skall inte öka och den resurs som avfall utgör skall tas till vara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Särskilt gäller att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall skall minska med minst 50% till år 2005 räknat från 1994 års nivå. • Senast år 2010 skall minst 50% av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling. • Senast år 2010 skall minst 35% av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling. • Senast år 2010 skall matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier m.m. återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling. • Senast år 2015 skall minst 60% av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark. 	<p>Regionalt mål</p> <p>Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall skall minska med minst 50% till år 2005 räknat från 1994 års nivå samtidigt som den totala mängden genererat avfall inte ökar.</p> <p>Delmål 5b. Samtliga avfallsdeponier har senast år 2008 uppnått en enhetlig standard och uppfyller högt uppställda miljökrav enligt EU:s beslutade direktiv om deponering av avfall.</p> <p>Delmål 6a. Senast år 2010 skall minst 35% av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling.</p> <p>Delmål 6b. Senast år 2010 skall matavfallet och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier med mera återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <p>(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Med pågående och planerade åtgärder (bl a fastighetsnära insamling av organiskt avfall) kommer kraven att uppfyllas.)</p>

* omformulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Rikt växt- och djurliv, delmål 1. Senast år 2010 skall förlusten av biologisk mångfald inom Sverige vara hejlad.</p>	Inget regionalt mål.	<p>• Antalet betesdjur och djurhållare inom kommunen skall öka. Särskilt delmål för Helsingborg</p>
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Rikt växt- och djurliv, delmål 3. Senast år 2007 skall det finnas metoder för att följa upp att biologisk mångfald och biologiska resurser såväl på land som i vatten nyttjas på ett hållbart sätt. Senast år 2010 skall biologisk mångfald och biologiska resurser såväl på land som i vatten nyttjas på ett hållbart sätt så att biologisk mångfald upprätthålls på landskapsnivå.</p>	Inget regionalt mål.	<p>(Målet prioriteras ej. Ansvaret är i första skedet ålagt länsstyrelserna att i samverkan med andra aktörer utarbeta en gemensam regional landskapsstrategi.)</p>

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Bara naturlig försurning, delmål 1. År 2010 skall högst 5% av antalet sjöar och högst 15% av sträckan rinnande vatten i landet vara drabbade av försurning som orsakats av människan.</p> <p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Giffri miljö Ingen nationell motsvarighet</p>	<p>Överensstämmer med det nationella.</p> <p>Regionalt mål</p> <p>Delmål 5. Senast år 2015 skall förekomsten av kemiska bekämpningsmedel och deras nedbrytningsprodukter vara nära noll i Skånes sjöar och vattendrag och vara så låga att växter, djur eller människors hälsa inte skadas. Kemiska bekämpningsmedel eller deras farliga nedbrytningsprodukter som används från år 2006 och framåt bör inte kunna påvisas i grundvattnet.</p>	<p>(Med utgångspunkt i den värdering av miljöaspekter som gjorts, prioriteras inte detta mål nu. Inga vattendrag är försurade. Sjöar saknas helt i kommunen.)</p> <p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Senast år 2015 skall förekomsten av kemiska bekämpningsmedel och deras nedbrytningsprodukter vara nära noll i Helsingborgs vattendrag och vara så låga att växter, djur eller människors hälsa inte skadas. Kemiska bekämpningsmedel eller deras farliga nedbrytningsprodukter som används från år 2006 och framåt bör inte kunna påvisas i grundvattnet.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Giffri miljö, delmål 6*. Samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana förorenade områden som i dag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden skall vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av år 2010.</p> <p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Ingen övergödning, delmål 1*. År 2010 skall de vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat med minst 20% från 1995 års nivå. De största minskningarna skall ske i de känsligaste områdena.</p>	<p>Förorenade områden skall vara identifierade och riskklassade senast 2005. Sanering och efterbehandling av sju områden i riskklass 1 och 2 skall ha påbörjats senast 2005. Minst tre områden skall vara slutligt efterbehandlade vid utgången av 2005.</p> <p>Regionalt mål</p> <p>Fram till år 2010 skall de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat kontinuerligt från 1995 års nivå.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> År 2010 skall halterna av fosfor i Hasslarsån och Råån vara 20% lägre jämfört med 1995 års nivå (medelvärde 1994-1996). (Halter kan lättare kopplas till begreppet miljökvalitetsnormer, vilket på sikt kan innebära juridiskt bindande mål i enlighet med ramdirektivet för vatten. Halter kan också enklare följas upp och kräver inga komplicerade modellberäkningar.)
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Ingen övergödning, delmål 2*. År 2010 skall de vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30% från 1995 års nivå.</p> <p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Ingen övergödning, delmål 2*. År 2010 skall de vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30% från 1995 års nivå.</p>	<p>Kväveutsläppen till Skånes kustvatten skall senast år 2010 ha minskat med minst 25% motsvarande cirka 4 500 ton till nivån 12 400 ton. (De största utsläppsminskningarna beräknas åstadkommas inom jordbrukssektorn med 1/3 och från avloppsreningsverk med 1/3.)</p> <p>Regionalt mål</p> <p>Överensstämmer med det nationella.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> År 2010 skall halterna av kväve i Hasslarsån och Råån vara 15% lägre jämfört med 1995 års nivå (medelvärde 1994-1996). (Den lägre ambitionsnivån beror på följande: Helsingborgs reningsverk kan troligen inte förbättras ytterligare. Att ålägga jordbrukssektorn 2/3 av minskningen är inte realistiskt. Helsingborg har en större andel åker (70%) jämfört med Skåne som helhet (42%). Andelen utsläpp från jordbruksmark är så mycket högre och reningspotentialen så mycket mindre att en realistisk siffra för Helsingborg bör bli 15%. För förklaring till val av halter istället för utsläpp, se resonemang ovan om fosfor.)
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Levande sjöar och vattendrag, delmål 2. År 2005 skall berörda myndigheter ha identifierat och tagit fram åtgärdsprogram för restaurering av skyddsvärda vattendrag eller sådana vattendrag som efter åtgärder har förutsättningar att bli skyddsvärda. År 2010 skall minst 25% av de värdefulla eller potentiellt skyddsvärda vattendragen ha restaurerats.</p> <p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Levande sjöar och vattendrag, delmål 3. År 2009 skall vattenförsörjningsplaner med vattenskyddsområden och skyddsbestämmelser ha upprättats för alla allmänna och större enskilda ytvattentäkter. Med större ytvattentäkter avses ytvatten som nyttjas för vattenförsörjning till fler än 50 personer eller distribuerar mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt.</p> <p>* omformulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)</p>	<p>Överensstämmer med det nationella.</p> <p>Regionalt mål</p> <p>Överensstämmer med det nationella.</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p> <ul style="list-style-type: none"> Senast 2010 skall restaureringsåtgärder såsom lekbottnar och vandringshinder ha påbörjats i Hasslarsån. Restaurering av vattendrag och anläggning av våtmarker i såväl Råån som Hasslarsån, samt kontinuerligt underhåll av genomförda fiskevårdande åtgärder i Råån sker även i fortsättningen. Särskilt delmål för Helsingborg

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Levande sjöar och vattendrag, delmål 4.</p> <p>År 2005 skall utsättning av djur och växter som lever i vatten ske på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.</p>	Överensstämmer med det nationella.	(Målet prioriteras ej. Ej möjligt att följa upp lokalt.)
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Levande sjöar och vattendrag, delmål 5.</p> <p>År 2005 skall åtgärdsprogram finnas och ha inletts för de hotade arter och fiskstammar som har behov av riktade åtgärder.</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Grundvatten av god kvalitet, delmål 2.</p> <p>År 2010 skall användningen av mark och vatten inte medföra sådana ändringar av grundvattennivåer som ger negativa konsekvenser för vattenförsörjningen, markstabiliteten eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.</p>	Överensstämmer med det nationella.	<ul style="list-style-type: none"> De nationellt hotade arter som finns i Helsingborg skall tillskapas förutsättningar att leva vidare.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Grundvatten av god kvalitet, delmål 3.</p> <p>År 2010 skall alla vattenförekomster som används för uttag av vatten som är avsett att användas som dricksvatten och som ger mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer per år uppfylla gällande svenska normer för dricksvatten av god kvalitet m a p föroreningar orsakade av mänsklig verksamhet.</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Hav i balans, delmål 3.</p> <p>År 2005 skall åtgärdsprogram finnas och ha inletts för de hotade marina arter och fiskstammar som har behov av riktade åtgärder.</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Hav i balans, delmål 4*.</p> <p>År 2010 skall de årliga bifångsterna av marina däggdjur understiga 1% av respektive bestånd. Bifångsterna av sjöfåglar och icke-målarter skall inte ha mer än försumbara negativa effekter på populationerna eller ekosystemen.</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Hav i balans, delmål 5*.</p> <p>Uttaget av fisk, inklusive bifångster av ungfisk, skall senast år 2008 inte vara större än att det möjliggör en storlek och sammansättning på fiskbestånden som ger förutsättningar för att ekosystemets grundläggande sammansättning och funktion bibehålls. Bestånden skall ha återuppsigts till nivåer betydligt över biologiskt säkra gränser.</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Hav i balans, delmål 7.</p> <p>Genom skärpt lagstiftning och ökad övervakning skall utsläppen av olja och kemikalier från fartyg minimeras och vara försumbara år 2010.</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p> <p>Myllrande våtmarker, delmål 2.</p> <p>År 2010 skall samtliga våtmarksområden i Myrskyddsplan för Sverige ha ett långsiktigt skydd.</p>	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg

* omformulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)

Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål	Regionalt mål	Lokalt mål för Helsingborg
<p>Myllrande våtmarker, delmål 3* Senast år 2006 skall skogsblivågar inte byggas över våtmarker med höga natur- eller kulturvärden eller på annat sätt byggas så att dessa våtmarker påverkas negativt.</p>	<p>Senast år 2004 skall inte skogsblivågar byggas över våtmarker med höga natur- eller kulturvärden eller så att dessa våtmarker påverkas negativt på annat sätt.</p>	<p>(Målet prioriteras ej. Inga områden aktuella i kommunen.)</p>
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p>	<p>Regionalt mål</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p>
<p>Myllrande våtmarker, delmål 4. I odlingslandskapet skall minst 12 000 ha våtmarker och småvatten anläggas eller återställas fram till 2010.</p>	<p>År 2010 skall minst 2 500 hektar våtmarker och småvatten anläggas, återskapas eller vara beslutade på strategiska platser i odlingslandskapet med utgångspunkt från år 2000. Ytterligare minst 2 500 hektar bör planeras och snarast anläggas. Potentiellt värdefulla våtmarker utanför landskapet, till exempel myrar och sumpskogar skall återställas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mellan år 2000 och 2010 skall minst 100 ha våtmarker och småvatten anläggas, återskapas eller beslutas om. Vid planeringen och anläggningen skall optimal miljönytta eftersträvas.
<p>Nationellt miljö kvalitetsmål och delmål</p>	<p>Regionalt mål</p>	<p>Lokalt mål för Helsingborg</p>
<p>Myllrande våtmarker, delmål 5. År 2005 skall åtgärdsprogram finnas och ha inletts för de hotade arter som har behov av riktade åtgärder.</p>	<p>Överensstämmer med det nationella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De nationellt hotade arter som finns i Helsingborg skall tillskapas förutsättningar att leva vidare.

* omformulerat eller nytt delmål (antaget av riksdagen 2005-11-25)

Delaktighet i miljöprogrammets tillkomst

En av de kommunala arbetsgrupperna hade i uppdrag att ta fram metoder för att involvera andra lokala aktörer i miljömålsarbetet. En strategi baserad på arbetsgruppens idéer samt på en tidigare framtagen rapport¹ redovisades i stadens miljöutredning². De aktiviteter som beskrivs nedan baseras till större delen på denna strategi. I detta första skede var ambitionen huvudsakligen att få fram åsikter och synpunkter innan förslag till mål och åtgärder formulerades.

För att inte kräva en orealistiskt stor arbetsinsats gjordes en prioritering av vilka områden som skulle diskuteras och vilka målgrupper som skulle involveras. En utgångspunkt vid prioriteringen av områden var att hitta miljöfrågor som uppfyllde följande tre kriterier; frågan skulle intressera målgruppen, ha en stor förbättringspotential och vara ett lokalt problemområde.

De två områden som bäst uppfyllde dessa kriterier var transporter och hållbar konsumtion. Om en beteendeförändring kan komma till stånd inom dessa områden får det en positiv effekt inom många miljömål, som t ex Frisk luft, Ingen övergödning, Giftfri miljö och God bebyggd miljö. Som prioriterade målgrupper, utanför den kommunala organisationen, valdes allmänhet, barn och ungdomar samt företag.

Nedan sammanfattas vilka aktiviteter som har hållits med respektive målgrupp samt en mycket kortfattad sammanfattning av framkomna synpunkter. Synpunkterna har beaktats och i hög utsträckning inarbetats i förslag till mål och åtgärder. Synpunkter som inte inarbetats berör huvudsakligen områden som vi lokalt inte kan påverka. Exempel på detta är höjd skatt på bilar, bensin, kemiska bekämpningsmedel och ”onyttig” mat, sänkt skatt på ekologiska och miljömärkta produkter, förbud mot antibiotikabehandlat foder, större satsningar på forskning och utveckling av biologiska bekämpningsmedel, gemensamma regler för företag i olika länder o dyl.

Allmänheten

Två öppna möten hölls inom områdena transporter respektive hållbar konsumtion. Den mötesteknik som användes var Cafémodellen, vilket innebär att deltagarna behandlar ett antal frågor i samtalsgrupper vid olika bord. Deltagarna styr till en del vad som ska diskuteras, men för att avgränsa diskussionerna till ett mer specifikt ämne sätts vissa ramar. Mötet dokumenteras på blädderblock och deltagarna prioriterar mellan de olika förslagen.

Vid en utställning om miljömålen på Stadsbiblioteket samlades idéer och synpunkter in med hjälp av en förslagslåda. Medborgarutskotten tar fram utvecklingsplaner för de olika bostadsområdena och presenterar dem på ”områdesdagar”. Vid dessa tillfällen lyfts miljömålen fram och idéer och synpunkter samlas in även där.

Vad gäller transporter framkom förslag om bättre och billigare kollektivtrafik (allra helst ser man att spårvagnarna kommer tillbaka), fri parkering för miljöbilar, allmänna lånecyklar i city, parkeringsplatser med täta bussförbindelser in till centrum, utbyggnad av en ringväg med en satsning på goda cykel- och gångleder i centrumkärnan, och en satsning på attitydförändringar med utbildning och information till invånarna.

Inom hållbar konsumtion framkom bl a förslag om ekologisk mat till skolor och vårdboenden, mer mat från närproducenter, mer frukt och grönt på skolcaféer och information om bra och sund mat redan i tidig ålder (”häftiga kampanjer”). Mer information om miljömärkta produkter respektive hälso- och miljörisker med icke miljömärkta produkter, lämna in farligt avfall och möjlighet att källsortera matavfall i bostadsområdena. Energirådgivning, individuella värme- och elmätare och en högsta energigräns vid nybyggnation.

¹ Att involvera helsingborgarna i miljömålsarbetet. Katrin Bergmark, Vivus kommunikation, på uppdrag av Miljönämnden.

² Miljöutredning, underlagsrapport till Helsingborgs miljöprogram. Ett samarbete mellan stadens förvaltningar och bolag. ISBN 91-975025-8-8.

Barn och ungdomar

Miljöpedagogerna på Miljöverkstaden och Fredriksdals museer och trädgårdar har genomfört särskilda insatser riktade till grundskole- och gymnasieelever under våren 2005. Dessutom har synpunkter samlats in genom en enkät i samband med en naturfilmsfestival hösten 2004. Vi har även använt oss av en temadag för gymnasiet om framtida energi våren 2002. Gymnasisternas uppgift var att beskriva en tänkbar lösning på Helsingborgs luftproblem, som till stor del orsakas av stadens transporter. Givna förutsättningar var att tekniken skulle vara känd och att besluten skulle kunna accepteras av en majoritet av helsingborgarna.

Inom hållbar konsumtion framkom förslag om att kommunen måste satsa mer pengar på skolmaten och att information om ekologisk mat och djurens förhållanden måste förbättras och gärna bli mer lättförståelig. Att ha särskilt inbjudande avdelningar i butikerna med ett utökat sortiment av ekologiska produkter och bättre marknadsföring var förslag som fick många röster. Skräckpropaganda och mer information om följderna av kemisk bekämpning trodde många också på.

Vad gäller transporter framkom även här förslag om att införa spårvagnar/trådbussar (mycket populärt!), att förbättra kollektivtrafiken och cykelvägarna samt att satsa på olika typer av miljöanpassade bilar. Bilfri innerstad, samåkning, bidrag till anställda som åker kollektivt och avgasrening på färjorna var andra förslag.

Företag, organisationer och föreningar

Genom ett miljöfrukostnätverk med 700 helsingborgsbaserade företag rekryterades deltagare till ett särskilt frukostmöte. Ett första öppet möte (enligt Cafémodellen ovan) resulterade i en fortsättning med företag särskilt intresserade av transportfrågor.

Företagen ser bildande av kunskapsnätverk som en stor möjlighet för företagen att bidra i miljömålsarbetet. Ett forum med representanter från kommunen, åkerierna och distributionsföretagen bör bildas för att utreda frågor om t ex samdistribution. Ekonomiska incitament är mycket viktiga. Information/medvetenhet i miljöfrågor, utbildning av förare i Ecodriving, snabbussar till Väla och bilpooler var andra förslag som framkom.

Med LRF:s kommungrupp i Helsingborg (Lantbrukarnas Riksförbund) hölls två möten. Mer än 70 % av kommunens yta utgörs av jordbruksmark och organisationen ses därför som en särskilt viktig samarbetspartner. Vid det första mötet diskuterades den miljöutredning som tagits fram om Helsingborgs lokala miljösituation och de prioriterade miljöaspekter som den resulterade i³. Vid det andra mötet diskuterades förslaget till lokala mål och åtgärder. Synpunkterna som framkom har inarbetats i förslaget.

³ Bilaga 2, Beskrivning av de prioriterade miljöaspekterna.

HELSINGBORG

ISBN 91-976087-5-0